

[illegible]

مالک این کتاب [illegible]

B-225

هر که وقت [illegible] بر سبب [illegible] ماند

اعاذنا الله من علم لا ينفع وانچه بگوید هر چه بشنود

یاد نکند و هر که هم کثرت [illegible] بخواند

[illegible] بر سبب [illegible] باشد هر چه گوید

[illegible] شود نسخه زبدة الطالبین ۱۲

فی ذهن واقف ۱۲

[illegible]

هو الغني

يا فتاح

يا وهاب

رب يسر بسم الله الرحمن الرحيم وتمم

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين

والصلاة والسلام على سيدنا رسوله محمد وآله واصحابه اجمعين

التصريف في اللغة التغيير وفي الصناعة تحويل

الاصل الواحد الى امثلة مختلفة لمعان مقصودة

لا تحصل الا بها ثم الفعل اما ثلاثي واما رباعي

وكل واحد منهما اما مجرد او مزيد فيه

اما سالم ونعني بالسالم ما سلمت

حروفه الاصلية التي تقابل بالفاء والعين

من حروف العلة والهمزة والتضعيف اما الثلاثي

المجرد فان كان ماضيه على فعل مفتوح العين

فمضارعه يفعُل بضم العين او يفعِل بكسر العين

نحو نصر ينصر وضرب يضرب ويجيء على يفعَل

بفتح العين اذا كان عين فعله او لامه حرفا

من حروف الحلق وهي ستة الهمزة والحاء

والخاء والعين والغين والهاء نحو سأل

يسأل ومنع يمنع وأبى يأبى شاذ

وان كان ماضيه على فعِل مكسور العين

فمضارعه يَفعَل بفتح العين نحو عَلِم يَعلَم

ويَفعِل بكسر العين اذا كان من الالخو

ورث يرث الا ما شذ من نحو

حسب يحسب واخواته وان كان

ماضيه على فعُل مضموم العين فمضارعه

يفعُل بضم العين نحو حسُن يحسُن

دو

وكرم يكرم واخواته واما الرباعي المجرد

فهو على فعلل كدحرج دحرج دحرجة ودحراجا

واما الثلاثي المزيد فيه فهو على ثلثة

اقسام الاول ما كان ماضيه على اربعة

احرف كافعل افعالا نحو اكرم اكراما

وفعّل تفعيلا نحو فرّح تفريحا وفاعل مفاعلة

نحو قاتل مقاتلة وقتالا وقيتالا والثاني

ما كان ماضيه على خمسة احرف اما ما اوله التاء

مثل تفعّل تفعّلاً نحو تكسّر تكسّراً و

شکستن

تفاعل تفاعلاً نحو تباعد تباعداً وما اوله

دور شدن

الهمزة مثل انفعل انفعالاً نحو انقطع انقطاعاً و افتعل

بریدن

افتعالاً نحو اجتمع اجتماعاً

افتعل افتعالاً نحو اجتمع اجتماعاً وافعلّ افعلالاً نحو احمرّ احمراراً

جمع کردن

والثالث ما كان ماضيه على ستة احرف مثل استفعل استفعالاً

نحو استخرج استخراجاً وافعالّ افعيلالاً نحو احمارّ احميراراً

خروج کردن

محصل

وافعوعل افعيعالاً نحو اعشوشب اعشيشاباً وافعوّل

افعوّالاً نحو اجلوّذ اجلوّاذاً وافعنلل افعنلالاً نحو

اقعنسس اقعنساساً وافعنلى افعنلاءً نحو اسلنقى اسلنقاءً

واما الرباعي المزيد فيه فامثلته ثلاثة مثل تفعلل تفعللاً نحو

تدحرج تدحرجاً وافعنلل افعنلالاً نحو احرنجم احرنجاماً وافعلل

افعلالاً نحو اقشعر اقشعراراً ثم الفعل اما متعدٍ وهو الذي

يتعدى من الفاعل الى المفعول به كقولك ضربت زيداً ويسمى

الفاعل ... وافقًا ومجاوزًا واما غير متعدٍّ وهو الذي لم يتجاوز من الفاعل

الى المفعول به كقولك حسُن زيدٌ ويسمّى لازمًا وغير واقع

في الثلاثي المجرد بتضعيف العين او بالهمزة كقولك فرّحتُ زيدًا

او اجلسته او بحرف الجرّ في الكل نحو ذهبتُ بزيدٍ وانطلقتُ

فصل في امثلة تصريف هذه الافعال اما الماضي فهو

الفعل الذي دلّ على معنى وجد في الزمان الماضي

فالمبني للفاعل منه كان اوله مفتوحا او كان اوله

متحرك

متحركة متوجها مثاله نصر نصرا نصروا نصرت نصرتا

نصرن نصرت نصرتما نصرتم نصرت نصرتما نصرتن

نصرت نصرنا وقس على هذا افعلل وافعل

وتفعّل وفاعل وتفاعل وافتعل واستفعل وانفعل

وافعالّ وافعوّل وافعوعل لا تعتبر حركات الالفات

في الاوائل فانها زائدة تثبت في الابتداء

وتسقط في الدرج والمبني للمفعول منه وهو الفعل

الذي لم يسم فاعله ما كان اوله مضموما كفُعِل وفُعْلِل وأُفْعِل

وفُوعِل وتُفُوعِل او كان اول متحركة منه مضموما

نحو اُقْتُتِلَ وتُفُوعِل واُسْتُفْعِلَ وهمزة الوصل تتبع هذا

تُفُوعِل

المضموم في الضم وما قبل آخره يكون مكسورا ابدا

نحو نُصِرَ زيدٌ واُسْتُخْرِجَ المال اما المضارع فهو ما كان

اوله احد الزوائد الاربع وهي الهمزة والتاء والياء

والنون ويجمعها اتين او انيت او نأتي فالهمزة

للمتكلم

يا اخي

للمتكلم وحده والنون له اذا كان مع غيره والتاء للمخاطب

مفردا كان او مثنى او مجموعا مذكرا كان او مؤنثا

وللغائبة المفردة والمثناة والياء للغائب المذكر

مفردا او مثنى او مجموعا ولجمع المؤنث الغائبة وهو

يصلح الحال والاستقبال تقول يفعل الآن ويسمى حالا

ومضارعا ويفعل غدا ويسمى مستقبلا فاذا ادخلت

عليه السين او سوف فقلت سيفعل او سوف يفعل

اختص بزمان الاستقبال واذا دخلت عليه لام الابتداء

اختص بزمان الحال كقولك انه ليأكلون الطعام

وفى التنزيل انى ليحزننى فالمبنى للفاعل منه ما كان

حروف المضارعة منه مفتوحا الا ما كان ماضيه على

اربعة احرف فان حرف المضارعة منه يكون مضموما

نحو يدحرج ويكرم ويقاتل ويفرح وعلامة بنائه

للفاعل كون الحرف التى ما قبل آخره مكسورا

ابدا مثاله من يفعل ينصر ينصران ينصرون تنصر تنصران ينصرن

الى آخره وقس على هذا يضرب يسمع يعلم ويدحرج

يكرم ويقاتل ويفرح ويتكسر ويتباعد وينقطع ويجتمع

ويحمار ويستخرج ويعشوشب ويقعنسس ويسلنقي

ويتدحرج ويحرنجم ويقشعر فالمبني للمفعول منه ما كان

حرف المضارعة منه مضموما وما قبل آخره مفتوحا

فان كان مفتوحا في الاصل ابقي عليه

نحو ينصر ينصران ينصرون الى آخره وكذا يدحرج

المضارع الذي هو نقل من الماضي

ويكرم ويقرب ويقاتل ويستخرج واعلم انه يدخل على

الفعل المضارع ما ولا النافيتان فلا تغيران صيغته

تقول لا ينصر لا ينصران الى آخره ويدخل الجازم

عليه فيحذف حركة الواحد ونون التثنية وجمع المذكر والواحدة المخاطبة

ولا يحذف نون جماعة المؤنث فانه ضمير كالواو في جمع المذكر

فيثبت على كل حال تقول لم ينصر لم ينصرا لم ينصروا

الى آخره ويدخل عليه الناصب ويبدل الضمة فتحة

وتسقط النونات سوى نون جمع المؤنث

تقول لن ينصر الى لن ينصرا لن ينصروا الى اخره وكذا

اللام للامر تقول في الغائب لينصر لينصرا لينصروا الى اخره

وكذلك ليعلم وليدحرج وغيرها ومنها لا الناهية تقول

في نهي الغائب لا ينصر لا ينصرا لا ينصروا الى اخره وفي نهي

الحاضر لا تنصر لا تنصرا لا تنصروا وهكذا قياس سائر الامثلة واما الامر بالصيغة

وهو امر الحاضر فهو جار على لفظ المضارع المجزوم فان كان ما بعد

حرف المضارعة منه متى كان ساقطا منه حرف المضارعة

وتاتي بصورة الباقي مجزوما فتقول في

الامر الحاضر من تدحرج دحرج ومن جاء جئ ومن جمع جمع

ومن وصل صل وقل وقم ونم ودع ونحوها

وان كان ما بعد حرف المضارعة ساكنا فتحذف

منه حرف المضارعة وتاتي بصورة الباقي

مجزوما مزيدا في اوله همزة وصل مكسورة الا ان

يكون

يا فتاح

ويكون عين المضارع منه مضموما فتقول انصر

ليتميز المضارع منه لو كان مكسورا

انصرا انصري انصروا انصري انصرا انصرن وكذا اضرب

اضربا اضربوا الى آخره وكذا اعلم واعلموا واحتيج

وفتحوا همزة أكرم بناء على الاصل المرفوض في اصل

تكرم تأكرم واعلم انه اذا اجتمعت تاءان في اول

مضارع تفعل وتفاعل وتفعلل فيجوز اثباتهما نحو

تتجنب وتتقاتل وتتدحرج ويجوز حذف احديهما كما في التنزيل

فائدة تصدى ونارا تلظى وتنزل الملائكة

كان فاء افتعل صادا او طاء او ظاء فقلبت تاؤه

طاء فتقول في افتعل من الصلح اصطلح ومن الضرب

والاصل اصتلح

اضطرب ومن الطرد اطّرد ومن الظلم اظّلم وكذلك

جميع منه فانه نحو يصطلح فهو مصطلح وذاك مصطلح له منه

اصطلح والنهي عنه لا تصطلح ومتى كان فاء افتعل دالا

او ذالا او زاء فقلبت تاؤه دالا فتقول في افتعل

من

هذا المسائل يجري بين المذكر والمؤنث من النحو

وتلحق الفعل غير الماضي والحال نونان للتأكيد إحداهما

خفيفة ساكنة والأخرى ثقيلة مفتوحة إلا فيما تحقق

هو فعل الاثنين وجماعة النساء فهي مكسورة فيهما

نحو اضربانّ للاثنين واضربنانّ للنساء

يدخل الفا بعد نون جمع المؤنث للفصل بين

النونات ولا تدخلها الخفيفة لأنه يلزم

التقاء الساكنين على حده غير جده فان التقاء الساكنين

انما يجوز اذا كان الاول حرف مد والثاني

مدغما نحو دابة وتحذف من الفعل معها النون التي

في الامثلة الخمسة وهي يفعلان وتفعلان ويفعلون

وتفعلون وتفعلين وتحذف واو يفعلون وواو

تفعلون وياء تفعلين الا اذا انفتح ما قبلها نحو لا تخشون ولا تخشين

وتبلون فاما ترين ويحذف اخر الفعل اذا كان فعل الواحد الغائب

وتقول اذا كان فعل جماعة الذكور وكيف اذا كان

فعل واحدة المخاطبة فتقول في امر الغائب مؤكدا بالنون

الثقيلة لِيَنصُرَنَّ لِيَنصُرانِّ لِيَنصُرُنَّ لِتَنصُرَنَّ لِتَنصُرانِّ

لِيَنصُرنانِّ لِأنصُرَنَّ لِنَنصُرَنَّ وبالخفيفة لِيَنصُرَنْ لِيَنصُرُنْ

لتنصرن

لِتَنصُرُنْ وفي الامر الحاضر مؤكدا بالنون الثقيلة انصُرَنَّ

انصُرانِّ انصُرُنَّ انصُرِنَّ انصُرانِّ انصُرنانِّ وبالخفيفة

انصُرَنْ انصُرُنْ انصُرِنْ وقس على هذا الغابر من

هو الغني

يضربوا اضرب اضربان اضربن الى اخره اما اسم الفاعل

والمفعول من الثلاثي المجرد فالاكثر ان يجيء اسم الفاعل

منه على فاعل تقول ناصر ناصران ناصرون ناصرة ناصرتان

ناصرات نواصر واسم مفعول منه على مفعول

منصور منصوران منصورون منصورة منصورتان

منصورات مناصير وتقول ممرور به ممرور بهما ممرور بهم

ممرور بها ممرور بهما ممرور بهن

اسم المفعول ...

يثنى ويجمع ويذكر ويؤنث كالضمير في تعدده بحروف

الجر الا اسم المفعول وفعيل قد يجيء بمعنى الفاعل كالرحيم

والمقصود من عطفها في التثنية والجمع

بمعنى الراحم وبمعنى المفعول كالقتيل بمعنى المقتول

واما ما زاد على الثلاثة فالفاعل بلفظ مضارعه

بان يجعل الميم المضمومة موضع حرف المضارعة

وتكسر ما قبل آخره في الفاعل وتفتح في المفعول نحو

مكرِم ومكرَم ومدحرِج ومدحرَج ومستخرِج ومستخرَج

يا فتاح

وقد يستوي لفظ اسم الفاعل والمفعول في البعض

المواضع كمثبت ومتبايت ومختار ومضطر ومعتد

ومنصب ومنصب فيه ومتحابّ ومتحابّ عنه ويختلف

في التقدير فصل في المضاعف ويقال له الاصم وهو

الثلاثي المجرد والمزيد فيه ما كان عينه ولامه من جنس

واحد كردّ واعدّ فان اصلهما ردد واعدد وهو من الرباعي المجرد

والمزيد فيه ما كان فاؤه ولامه الاولى من جنس واحد وكذلك

فاؤه ولامه الاولى ...

تمت

غريبة وزيادة الثانية من جنس واحد وابقال الى الالحاق

اسم مفعول من المطابقة وهي الموافقة ايضا نحو ذلك

وذلك لانه في الاول انما الحق المضاعف بالمعتبرات لانه ف

التضعيف يلحقه الابدال كقولهم املت بمعنى امللت والاول ف

كما قالوا مست ومست وظلت وظلت بفتح الفاء وكسرها

واحست اي مسست وظللت واحسست وقلنا عف

بالحفا ادغام هو ان يسكن الاول ويدرج في الثاني

وسمي الاول مدغماً والثاني مدغماً فيه وذلك واجب

في نحو مدّ يمدّ وأعدّ يعدّ وانقدّ ينقدّ واعتدّ يعتدّ واسودّ

يسودّ واسوادّ يسوادّ واستعدّ يستعدّ و[illegible]

[illegible] وكذا هذه الافعال ابواب [illegible]

نحو مدّ يمدّ وكذا نظائره وفي نحو مدّ مصدراً كذلك

اذا اتصل بالفعل الف الضمير او واوها او ياؤها نحو مدّا

مدّوا ومدّي وقس على هذه [illegible]

في نحو مددت اي مددنا ومددت اي مددت ومددن

ويمددن وتمددن وامددن ولاتمددن وجاء [illegible] اذا ادخل الجازم

على فعل الواحد فان كان مكسور العين كيعضض او مفتوحه كيعض

فتقول لم يفر ولم يعض بفتح اللام وكسر ما لم يفر بفك الادغام ولم

يعضض [illegible] هكذا احكم [illegible] وان كان مضموم [illegible]

فيجوز الحركات الثلاث مع الادغام وفكه فتقول لم يمد

الثلاث الفتح والضم والكسر

بحركات الدال الثلث ولم يمدد هكذا احكم الامر [illegible]

لفتح الالف وتفسيرا وايضا ... واعضض ومثل بحر كاسنا الدال

تلثه واعدنا وتقول في اسم الفاعل مادّ مادّان

مادّون مادّة مادّتان مادّات ومواد وتقول

في اسم المفعول ممدود وكذلك منصور منفصل في المستتر وهو ما كان

احد اصوله حرف علة وهي الواو والياء والالف ...

حروف المد واللين والالف حينئذ منقلبة عن ...

واوا ويا والانواع سبعة الاول المعتل الفاء ...

المثال اما الكلمة الصحيحة في احتمال الحركات اما الواو

فنحو فعل يفعل المضارع الذي على يفعل بكسر العين

ومصدره الذي على فعل وتسلم في سائر تصاريفه

تقول وعد يعد عدة ووعدا وميعادا فهو واعد وذاك موعود

عدلا تعد وكذلك ومق يمق فاذا ازيلت كسرة ما بعد

ما اعيدت الواو نحو يوعد وثبتت في يفعل بالفتح

معه نحو وجل يوجل ... قلبت الواو ياء لسكونها

وان كسر ما قبلها فان ضم ما قبلها عادت الواو ويفعل

لذوال ... تحذف على كسرة ما قبل الواو

يا تيد ايجل اي قبلها الا المنقلبة تلفظ بالواو وتكتب بالياء

وتثبت في يفعل بالضم العين كوجب يوجب ووجه لا توجه وحذفت

من يطأ ويضع ويسع ويقع ويدع لانها في الاصل يفعل بالكسر

ففتح لحرف الحلق ومن يذر لكونه بمعنى يدع واما نحو يابى

ويذر وحذف الفاء وليل على انه واوي واما الياء

فتثبت على كل حال نحو يمن ييمن ويحسب يحسين

كضربت بضربت بسبب من حيث كيفيتهم وتشابه في الفعل

من الياء أيسر يوسر إيساراً فهو موسر لتقلبها واواً لسكونها

والضم ما قبلها وتقول في الفعل منهما إتّقد يتّقد

اتّقاداً فهو متّقد واتّسر يتّسر اتّساراً فهو متّسر ويقال

ايتعد ييتعد ايتعاداً فهو موتعد وايتسر ياتسر ايتساراً

فهو موتسر وهذا الإبدال ... في حكم ... والحكم عن

يتّصع ... جاء في امر ... كما خصص الله معتل العين

ويقال له الاجوف وذو الثلاثة لكون ماضيه على

تقلب
ثلثة ثلثة احرف اذا اخبرت عن نفسك فالقياس في المجرد

نحو صفوت و بيعت

عينه في الماضي الفا سواء كانت واوا او ياء لتحركهما وانفتاح

ما قبلهما نحو صان و باع فان اتصل به ضمير المتكلم او المخاطب

او الجمع للمؤنث الغائب نقل فعَل من الواوي

الى فعُل ومن اليائي الى فعِل للدلالة عليهما ولم يغير

فعُل ولا فعِل لان ذلك اصلهما ونقلت ضمته وكسرته الى الفاء

وحذف

١٧

وحذفت العين لالتقاء الساكنين تنقل في

خفن خفنا خافوا خافت خافا [illegible] خفن [illegible] وخفتما
خفن خفتا [illegible] خافت خافا [illegible] [illegible]

[illegible] صنتما صنتم صنت صنتما صنتن صنت صنا وتقول

باع باعا باعوا الى [illegible] اذا ابتدئ المفعول كسرة الف

وكل [illegible] مفتوحة العين ونحوه [illegible] ١٢

من الجميع فعلت ويبنى واعلاله بالنقل والتعب

ويبيع اعلاله بالالف [illegible] يقول في المضارع يصون [illegible]

يبيع واعلالهما بالنقل ويخاف ونحوها في اعلالهما

[illegible] ١٢ [illegible]

بالنقل والقلب في حال الجزم صحتها فيسقط العين لالتقاء

الساكنين ما بعده ويقلب او يحرك تقول لم يصن

لم يصونا لم يصونوا لم تصن لم تصونا لم يصن الخ و

هكذا قياس لم يبع لم يبيعا لم يبيعوا لم يخف لم

يخافا لم يخافوا وقس عليه الامر فتقول صن صونا

صونوا صوني صونا صن وبالنون الثقيلة صونن صونان

صونن صونن صونان صنان وبالخفيفة صونن

صونن

صونان عولن وكذا يح حيعا حجو الى اطوع وخف ١
بجذف الاطوء / بجذف اصاوا

حافا فاعلاتن وبالكامل متفاعلن متفاعلن متفاعلن

مفاعلتن مفاعلتن وبالمنسرح مستفعلن مفعولات مستفعلن

وندا فاعلن فاعلاتن فاعلن فاعلاتن فاعلاتن

فاعلاتن وبالخفيف فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن ومديد السلف

لا العقل هنا انه اربعة ابيت في اجاب شطبيت ١

اينا بنه واستقام مستفعلن مستفعلاتن وانف ز نا

والاصل ... الى الخفيف ... ثلاثة ... الى العروض ... مستفعلن ... الاخر

نقادًا وانقيادًا واجتنب يجتنب اجتنابًا وانتهابًا

للمفعول قلت أُجتنب يُجتنب انقيد يُنقاد واستقيم

يستقام واستتر يجتنب والأمر منها اجتنب اجتنبا

واستقم استقيما استقيموا انقد انقادا انقادوا

واختر اختارا اختاروا ويصح نحو ذلك في قاد وزن

تقول في نقد وزد وزنًا وزينًا وسائر

اسودّ واسوادّ وابيضّ وابياضّ وكذا سائر

والله اعلم

واسم الفاعل من المجرد تقلب عينه همزة كقائل

وما يجيء من المجرد والمزيد فيه يعتل باعتلال المضارع كمجيب

ومقيم ومبيّن ومستقيم واسم المفعول من المجرد يعتل بالنقل

والحذف كمصون ومبيع والمحذوف واو مفعول عند سيبويه

وعين الفعل عند أبي الحسن الأخفش وبنو تميم يصححون

الياء فيقولون مبيوع ومن المزيد فيه يعتل بالقلب والنقل

إن اعتل فعله كمجاب ومستقام ومنقاد ومختار [illegible]

معتل اللام ويقال له الناقص وذو الاربعة لكونه

ما ضيه على اربعة احرف اذا اخبرت عن نفسك وتقلب

الواو والياء الفا اذا تحركتا وانفتح ما قبلهما

الزوائد كغزا ورمى وعصا ورحى كذلك الفعل الذي على الثلاثي

كاعطى واشترى واستقضى واسم المفعول كالمعطى والمشترى

والمستقضى وكذا الاسم للفاعل من المضارع كقولك

يغزى ويشترى ويعطى ما لم يسم فاعله فتحذف اللام منه في

مثال

مثال فعلوا مطلقا في مثل بليت فعلت اذا انفتح

ما قبلها وثبت في غيرها كفعلوا غزوا واغزوا الخ

رضي ... رضوا الى اخر ... رضوا وكذلك لقي

... سروا الى اخره وانفتح ما قبل واو الضمير

غزوا ورموا وضمت في رضوا وسروا لان واو الضمير

اذا اتصل بالفعل الناقص بعد حذف اللام فان انفتح

ما قبلها ابقي على الفتحة وان ضم والكسر ضم واصل

رضُوا ارضَوا نقلت ضمة الياء الى الضاد وبعد ان سلبت حركة ما قبلها

حذفت لالتقاء الساكنين واما المضارع فتسكن اللام منه

في الرفع نحو يغزو ويرمي ويخشى وتحذف في الجزم وتفتح الواو والياء في النصب

وتثبت الالف وتسقط الحركة في الجزم والنصب النونات

سوى نون جمع المؤنث فتقول لم يغز لم يغزوا ولم يرم

لم يرميا ولم يرض لم يرضيا لن يغزو لن يغزوا ولن يرمي

لن يرميا لن يرضى لن يرضيا وتثبت لام الفعل

في فعل الاثنين وجماعة الاناث و تحذف من فعل

جماعة الذكور وفعل الواحدة المخاطبة فتقول تغزو وتغزوان

يغزون الى آخره ويستوي لفظ جماعة الذكور والاناث

في الخطاب والغيبة جميعا لكن التقدير مختلف فوزن

جمع المذكر يفعلون وتفعلون ووزن جمع المؤنث

يفعلن وتفعلن وتقول يرمي يرميان يرمون

الى آخره واصل يرمون يرميون ففعل به ما فعل بيغزو وهكذا

حكمها كان كل ما كان قبل لامه مكسورا كيهتدي ويناجي

يرتجي ويهتدي ويشتري ويستدعي ويرعوي ويعروري ويقول

يرضى يرضيان يرضون الى آخره وهكذا اخواته يتمطى

ويتعايى ويتقلسى ولفظ الواحدة المؤنث في

يعني كلاه بر سر نهد

الخطاب كلفظ الجمع في باب يرمي ويرضى والتقدير مختلف

فوزن الواحدة تفعين وتفعين ووزن الجمع يفعلن

وتفعلن والامر منها اغزي اغزوا اغزوا اغزي اغزوا

اغزون

... ارضيا ارضوا ... ارضيا ارضين ارضي

ارضيا ارضوا ارضي ارضيا ارضين ولو ادخلت عليها

نون التأكيد ردت اللام المحذوفة فقلت اغزونّ

وارضيَنّ وارضِيِنّ واسم الفاعل منها غازٍ غازيان غازون

غازية غازيتان غازيات ... وكذلك ...

وأصل غازٍ غازوٌ فقلبت الواو ياء لتطرفها وانكسار

ما قبلها كما قلبت في غُزِيَ ثم ... غازية الى آخره

باب ...

... ع المذكور والياء علامة ونقول في المفعول من الواو

مغزوّ ومن الياء مرميّ تقلب واوه ياء وتكسر ما قبلها

الواو والياء اذا اجتمعتا في كلمة واحدة والاولى

منهما ساكنة قلبت الواو ياء وادغمت الياء في الياء

ونقول في فعول من الواو عدوّ ومن الياء

بغيّ وفي فعيل من الواوي صبيّ ومن اليائي شريّ

والثلاثي المزيد فيه تقلب واوه ياء لان كل واو وقعت

يا صلاح

رابعة نصا سدا او لم يكن ما قبلها مضموما قلبت الواو ياء فنقول

اعطى يعطي واستعدى يستعدي واستشرى يستشري واشترى

يشتري وتقول مع الضمير اعطيت واستعديت واشتريت

وكذلك نقول يا ونحوه الرابع المعتل العين واللام ويقال

له اللفيف المقرون فنقول شوى يشوي شيا مثل

رمى يرمي رميا وقوي يقوى قوة وروي يروى ريا

رعي يرعى رعيا واسم الفاعل ريان ريانان ريانون

رواه رباعيه بالستان رباعيات بمواراة بالمثل

يحيى وبرضي عطشان وعطشى داري كأعطي ودعي وترضي وتحيا آذدي

يحيى حياة فهو حيّ وحيّا وحيّا فهما حيّان وحيّوا

فهم احياء ويجوز حيوا بالتخفيف كرضوا وكأ رضي

يحيي كأعطى يعطي وحابى يحابي واستحيى يستحيي

ومنهم من يقول استحى يستحي استح وذلك لكثرة الاستعمال

كما قالوا لا ادر فهي لا ادري الخامس معتل الفاء واللام

ويقال

ويقال له الخفيف المعروف تقول في التثنية يضربانّ

يكون نونين ثقيلتين يليان الى آخره والالف منه ق

فيحصل على ... واحد وبين ... الياء في الوقف فتقول

ثم ونقول في التاكيد فيينّ فيانّ فنّ فنّ فيانّ

فيانّ وبا الخفيفة فين فن فن ونقول في بين

... مضى ... كان ... اسم ... العين

وفي اسم مكان ويوم ... ولا يبنى منه الفعل

السابع معتل الفاء والعين واللام وفا الكلمة واو

ويائي لاسمي بحرفين وهما واو وياء فصل حكم المهموز

في تصاريف فعله كحكم الصحيح لان الهمزة حرف صحيح لكنها

قد تخفف اذا وقعت غير اول لانها حرف شديد من اقصى

الحلق فتقول اَسَلَ يَأسُلُ كنَصَرَ يَنصُرُ وأَمَلَ كأمُرُ لقلب

الهمزة ثانية واوا لان الهمزتين اذا التقتا في كلمة واحدة

وثانيتهما ساكنة وجب قلبها بحركة ما قبلها كآ

اومن

همزة وصل نحو

أو من أبا ما لها كانت إلا في همزة وصل نحو

الثانية همزة عند الوصل إذا انفتح ما قبلها وحذف

الهمزة في ... وكل و... على ... القياس تكسر

الاستعمال وقد يجيء الأمر على الأصل عند الوصل

كقوله تعالى وأمر أهلك بالصلوة ...

يا هنا كضرب يضرب ...

... گلدم ... كاارم

كمع بمع نسان كامنع وبو رسفال ليبال بل

وأتى يوسف وساء لبوء كصان نبون وجاءه

يجبى لكا ل نكيل فهو ساء وجاء واسرا ا شوا كا عا

تدعوا وأوفى باني كم شي بربي وأبيت كايه ومهم من

يقول ست شبيهًا تجد وأمى ءايامي كوقي وأوي

يا أوي أبا كشوى تشوى شيا وناي يناي

كرحى برقى ولدا فبأس رأيي بر أى بين العم

اتمت

... والموت ... وشا وتنتهي ...

اجتمعت على حذف الهمزة من مضارعه فقالوا

يرى يريان يرون ترى تريان يرين ترى

تريان ترون ترين تريان ترين أرى نرى

واستوى في مخاطبة المؤنث لفظ الواحدة والجمع

لكنه يختلف فوزن الواحدة تفعين والجمع تفعلن

فإذا أمرت قلت على الأصل ارءَ كارعَ والحذف على التقدير

ره بإدخال الهاء في الوقف تقول ره ريا روا ري ريا رين

وبالكسر ترئين ترئيان ترئين ترئيان ترئينّ

وبالخفيفة ترين ترون ترين فهو راءٍ رائيان راءون

راءٍ راعيان راعون وذلك مرئي لكم

من يخالف لاخوته ايضا تقول أرى يرى ارأيا وريا

فهو مرءٍ مريان مرءون مرئية مرئيتان مرئيات

مرى مريان مرؤن مرئية مرئيتان مرئيات الخ

ارأ ارأيا ارأوا ارأي ارأيا ارأين وبالكسر ارئين

ارؤن ا

ترين تريين ترين تريا ترين اريتا ترين وفي النهي لاتر

لا تريا لاتروا ولا تري لا تريا لا ترين وبالثانية لا ترين

لا تريان لا ترون لا ترين لا تريان لا ترينان

ونقول في افتعل من المهموز الفاء ايتا اكل حسبار

ان ... كافتعل وقد ... واسم الزمان واسم مكان

من يفعل بكسر العين على مفعل مكسور العين كالمجلس

والمبيت ومن يفعل ويفعل بفتح العين وضمها

نصبها على معنى الفتح كالمذهب والمقتل والمشرب

والمرتع والمقام وشذ المسجد والمشرق والمغرب

والمطلع والمجزر والمسقط والمرفق والمفرق والمسكن

والمنبت والمنسك وحكي الفتح في بعضها

اجيز الفتح في كلها ابدا اذا كان الفعل الصحيح الفاء

اللام اما غيره من المعتل الفاء مكسور ابدا

ابدا كالموقع والموعد ومن المعتل اللام مفتوحه

الا كالمرجع والماوى وقد تدخل على بعضها تاء

التانيث كالمظنة والمشرقة من شرق وشرقا

المشرقة والمقبرة بالضم واذا زاد على الثلاثة

فهو كاسم المفعول كالمدخل والمقام واذا كثر الشيء

بالمكان قيل فيه مفعلة بالفتح من الثلاثي المجرد ارض

مسبعة ومأسدة ومذأبة ومبطخة ومقثأة ومن الزيادة

قيل فيه لفظ الكثرة ارض كثيرة الثعالب والضفادع

جمع ثعلب جمع ضفدع

اما اسم الالة فهو ما يعالج به الفاعل المفعول

لوصول الاثر اليه ويجيء على مثال محلب ومكسحة

مفتاح ومصفاة وقالوا مرقاة على هذا

ومن فتح الميم اراد المكان وشذ منه مسعط

ومدق ومكحلة ومنخل بضم العين والميم

وجاء مدق ومدقة على القياس تتبيه المسرة والمصدر

من مصدر الثلاثي المجرد يكون على فعلة بالفتح

نحو

بزيادة

فقول وإن زدت ما زاد على الثلاثي بزيادة الهاء كالإعطاءة

وإن اشتمل قبله أي ما فيه تاء تدحرجت منها فالوصف بالواحدة

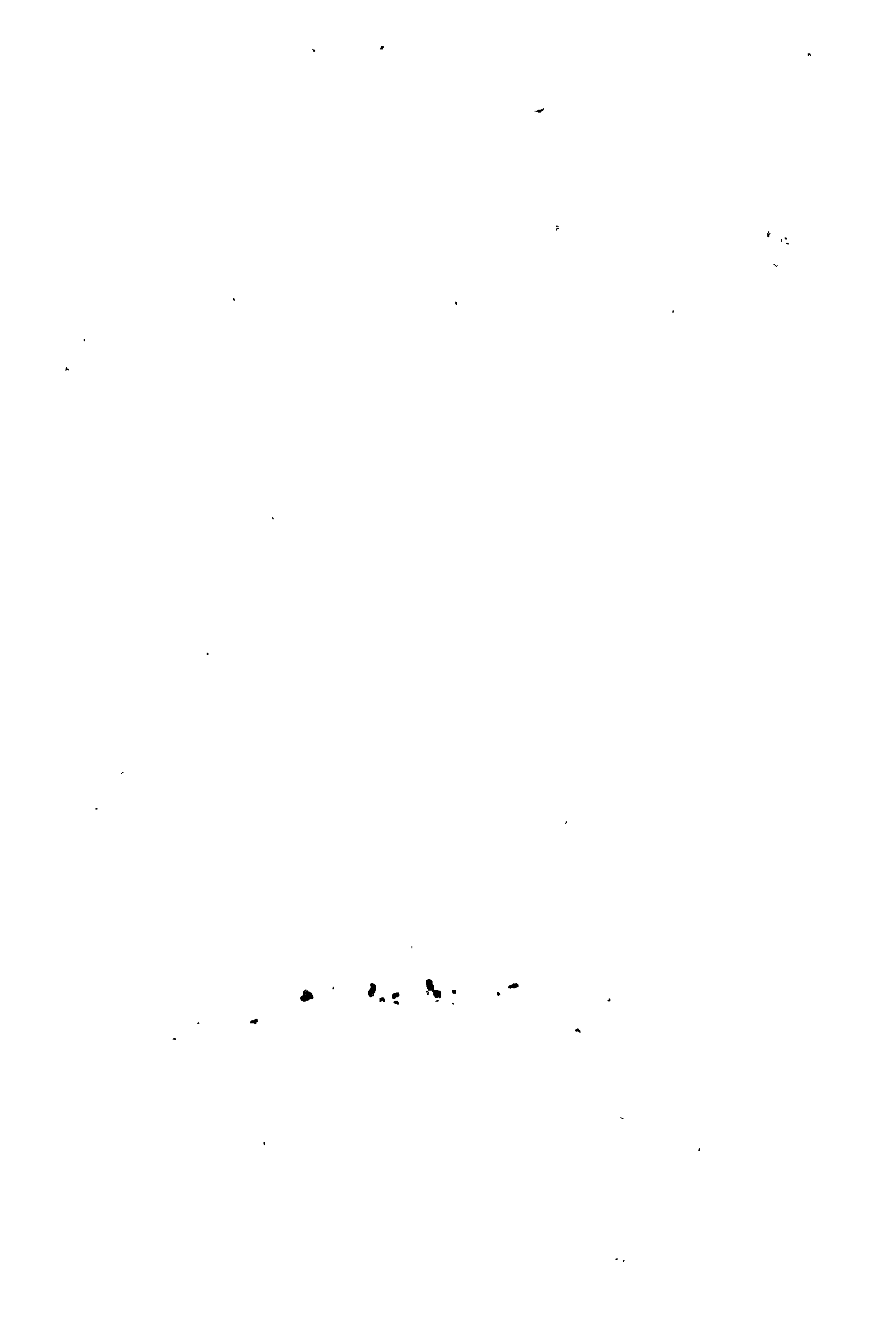
نحو رحمة رحمة وعدة ودحرجة دحرجة واحدة

والفِعلة بالكسر أفاد للنوع

من الفعل نحو لحسن

الطِعمة والجِلسة

تمام

مالک این کتاب ظهور الدین هر که دعوی کند باطل است

مالک این حرف میر ظهور الدین خان اگر کسی دعوی کند باطل است

که چه خوشست نکو بنده جانان بودن
دل بدست دگری دادن و حیران بودن

یا فتاح

بسم الله الرحمن الرحیم

رب یسر بسم الله الرحمن الرحیم وتمم بالخیر

بدانکه فعل صحیح ثلاثی مجرد را شش باب است باب اول از فعل

صحیح ثلاثی مجرد که بروزن فَعَلَ یَفْعُلُ فَعْلًا آمده است چون نَصَرَ

یَنْصُرُ نَصْرًا فهو ناصِرٌ و نُصِرَ یُنْصَرُ نَصْرًا فذاک منصورٌ لم یَنْصُرْ

لم یُنْصَرْ لا یَنْصُرُ لا یُنْصَرُ لن یَنْصُرَ لن یُنْصَرَ الامر منه اُنْصُرْ والنهی عنه

لا تَنْصُرْ لا تُنْصَرْ الظرف منه مَنْصَرٌ والآلة منه مِنْصَرٌ و مِنْصَرَةٌ

و مِنْصَارٌ و افعل التفضیل منه اَنْصَرُ والمؤنث منه نُصْرَی وتثنیتهما

اَنْصَرَانِ و نُصْرَیَانِ والجمع منهما اَنَاصِرُ و نُصَرٌ نَصَرَ از نَصْرٌ

بنا کردند نَصْرٌ اسم مصدر بود چون خواستند که از اسم مصدر فعل

ماضی معلوم سازند حرف اول و ثالث بجای خود گذاشتند و ثانی

را فتح دادند یا حرف اول و ثانی و ثالث را فتح دادند و تنوین

مصدر باب

یَنْصُرُ

یُنْصَرُ تَنْصُرُ

[illegible] را [illegible] بنای ماضی را [illegible] نصر شد

فعل ماضی معلوم [illegible] مثالش نَصَرَ نَصَرا نَصَروا نَصَرَتْ نَصَرَتا نَصَرْنَ

نَصَرْتَ نَصَرْتُما نَصَرْتُم نَصَرْتِ نَصَرْتُما نَصَرْتُنَّ نَصَرْتُ نَصَرْنا

[illegible] فعل ماضی معلوم بود چون خواستند [illegible] فعل ماضی معلوم را

فعل مضارع معلوم بسازند یک حرف از حروف اتین [illegible] در اولش

[illegible] ساکن [illegible] فاء الفعل [illegible] حرکات [illegible] لام

[illegible] آخر [illegible] در آخرش اعراب رفعی [illegible] آوردند

یا از نصر گشت یَنصُرُ شد فعل مضارع معلوم و چهارده مثال است

یَنصُرُ یَنصُرانِ یَنصُرُونَ تَنصُرُ تَنصُرانِ یَنصُرْنَ تَنصُرُ تَنصُرانِ

تَنصُرُونَ تَنصُرِینَ تَنصُرانِ تَنصُرْنَ أَنصُرُ نَنصُرُ [illegible] مصدر

که در اصل خود دست معنای او مدد کردن ناصر را از یَنصُرُ بنا کردند

یَنصُرُ فعل مضارع معلوم بود چون خواستند که فعل مضارع معلوم

را اسم فاعل بنا سازند حرف [illegible] را حذف کردند

وثانی را فتح دادند سیوم جای الف از برای اسم فاعل درآوردند

حرفی که ما بعد اسم فاعل بود آن را کسره دادند [illegible] اگر ضمه [illegible]

ست و در فتحه التباس آید بماضی از باب مفاعله در حالت وقف و در

آخرش تنوین علامت تمکن درآوردند از برای علامت اسمیت

تا [illegible] گشت ناصر تثنیه ناصران تثنیه ناصر است ناصر اسم

واحد بود چون خواستند که اسم واحد را تثنیه سازند در آخرش

الف و نون مکسوره درآوردند یا یای و نون مکسوره درآوردند تا

تا از ناصر گشت ناصران شد یا ناصرین شد ناصرون

جمع سالم ناصر است ناصر اسم واحد بود چون خواستند که اسم

واحد را جمع سالم سازند در آخرش واو و نون مفتوح

درآوردند و یا یای و نون مفتوح درآوردند تا از ناصر

گشت ناصرون شد و یا ناصرین شد نُصّار

جمع تکسیر ناصر است ناصر اسم واحد بود چون خواستند که

اسم واحد را جمع تکسیر سازند حرف اول مفتوح ثالث و

رابع را فتحه دادند الف واحد را حذف کردند عینونا و

تا متحرک نبودند تا از ناصر گشت نصرة شد

نصار جمع تکسیر ناصر است ناصر اسم واحد بود چون خواستن

که اسم واحد را جمع تکسیر سازند حرف اول را ضمه دادند

وثانی را حذف کردند ثالث مشدد ساختند فتحه دادند ما

بعد از حرف مشدد الف از برای جمع تکسیر در آوردند

تا از ناصر گشت انصار است نصار جمع تکسیر ناصر است

ناصر اسم واحد بود چون خواستن که اسم واحد را جمع

تکسیر سازند حرف اول را ضمه دادند وثانی را حذف کرده

وثالث را مشدد ساخته فتحه دادند تا از ناصر گشت نصر شده

ناصرة مونث ناصر است ناصر اسم واحد مذکر بود چون

خواستن که اسم واحد مذکر را مونث سازند تاء تانیث

در آخرش در آوردند تا از ناصرة گشت ناصرتان شد

ناصرتان تثنیه ناصرة است ناصرة اسم واحد

بود چون خواستن که اسم واحد را تثنیه بسازند در

آخرش الف و نون مکسوره در آوردند یا یای

و نون مکسوره در آوردند تا از ناصرة گشت ناصرتین شد

ناصرات جمع سالم ناصرة است ناصرة اسم واحد بود چون

خواستن که اسم واحد را جمع سالم بسازند در آخرش

الف و تا از برای علامت جمع سالم در آوردند تا از ناصرة

گشت ناصرتات بعده تاء اول را حذف کردند به سبب

اجتماع علامتای تانیث نشود از یک جنس تا از ناصرتات

گشت ناصرات شد نواصر جمع تکسیر ناصرة است

ناصرة اسم واحد بود چون خواستن که اسم واحد را

جمع تکسیر بسازند حرف اول مفتوح ثانی قابل حرکت

آخر او بود و مفتوحه چون کردند سیوم جای الف برای جمع
تکسیر آوردند حرفی که مابعد از الف جمع تکسیر بود آن را
کسره دادند یا کسره بر حال خود گذاشتند و تاء واحده
را حذف کردند و تنوین را نیز حذف کردند از برای
منع صرف از ناصرة گشت نواصر شد
نویصر و نویصرة جمع تصغیر ناصر و ناصرة است ناصر و
ناصرة اسم مکبران بودند چون خواستند که اسم مکبر را
مصغر سازند حرف اول را ضم دادند تا لایق حرکت
اعرابی شود و سیوم جای یای تصغیر در آوردند حرفی که مابعد یای
تصغیر بود آن را کسره دادند یا کسره بر حال خود
گذاشتند تا از ناصر و ناصرة گشت نویصر و
نویصرة شد نصر را از نصر بنا کردند نصر فعل ماضی معلوم
بود چون خواستند که فعل ماضی معلوم را ماضی مجهول سازند حرف

فعل ماضی

اول را ضم دادند و ماقبل آخر را کسره تا از نَصَرَ گشت نُصِرَ
نُصِرَ فعل ماضی مجهول ساختند چهارده مثال است نُصِرَ نُصِرَا
نُصِرُوا نُصِرَتْ نُصِرَتَا نُصِرْنَ نُصِرْتَ نُصِرْتُمَا نُصِرْتُمْ نُصِرْتِ
نُصِرْتُمَا نُصِرْتُنَّ نُصِرْتُ نُصِرْنَا یُنْصَرُ را از یَنْصُرُ بنا کردند
یَنْصُرُ فعل مضارع معلوم بود چون خواستند که فعل مضارع
معلوم را مجهول بسازند حرف اول را ضم دادند ماقبل آخر
فتح تا از یَنْصُرُ گشت یُنْصَرُ شد یُنْصَرُ فعل مضارع مجهول را
نیز چهارده مثال است یُنْصَرُ یُنْصَرَانِ یُنْصَرُونَ تُنْصَرُ
تُنْصَرَانِ یُنْصَرْنَ تُنْصَرُ تُنْصَرَانِ تُنْصَرُونَ تُنْصَرِینَ تُنْصَرَانِ
تُنْصَرْنَ اُنْصَرُ نُنْصَرُ نَصْرًا مصدر مجهول که بر اصل خود است معنا
او مدت کرده شدن مَنْصُورٌ را از یُنْصَرُ یُنْصَرُ فعل بنا کردند
مضارع مجهول بود چون [illegible] چون خواستند که فعل
مضارع مجهول را اسم مفعول سازند حرف اول را حذف
کردند

گردند بجای واو میم مفتوحه و آوردند ما قبل آخر را ضمهٔ اشباعی دادند

تا از او واو پیدا شود زیرا که وزن مَفْعُل بغیر تاء در کلام

عرب نیامده است الا مَکْرُم و مَعُون و کانا ذان عنه الجمهور

او بعد ان جعله لفظ مؤنث قیاس بر مذکر است در آخرش

تنوین طبیعی تمکین در آوردند از برای علامت اسمیت تا

بر گشت منصورٌ شد منصوران تثنیه

منصورت منصور است اسم واحد بود چون خواستن

که اسم واحد را تثنیه سازند در آخرش الف و نون

مکسوره در آوردند یا بای و نون مکسوره در آوردند

تا از منصور گشت منصوران یا منصورین شد

منصورون جمع سالم منصورت منصور است اسم واحد

بود و چون خواستن که اسم واحد را جمع سالم سازند

در آخرش واو و نون مفتوحه در آوردند یا بای و نون مفتوحه در آوردند

تا از منصور گشت منصورون یا منصورین شد منصورة
مونث منصور است منصور اسم واحد مذکر بود چون خواستند
که اسم واحد مذکر را مونث سازند در آخرش تاء تانیث در
آوردند تا از منصور گشت منصورة منصورتان تثنیه
منصورة است منصورة اسم واحد بود چون خواستند
که اسم واحد را تثنیه سازند در آخرش الف و نون تثنیه
درآوردند یا یای و نون مکسوره درآوردند تا از منصورة
گشت منصورتان شد یا منصورتین شد منصورات
جمع سالم منصورة است منصورة اسم واحد بود چون خواستند
که اسم واحد را جمع سالم سازند در آخرش الف و تاء را که
علامت جمع سالم است درآوردند تا از منصورة گشت منصورتات
شد بعده تاء اول را حذف تا اجتماع علامتین
تانیث نشود از یک جنس تا از منصورتات گشت منصورات
شد

منظور و منظورة

شد مناصر جمع تکسیر ناصر و ناصرة است ناصر و ناصرة

اسم واحدان بودند چون خواستند که اسم واحدان را

جمع تکسیر سازند حرف اول مفتوح ثانی را فتح دادند

سیم جای الف از برای جمع تکسیر در آوردند حرفی که ما

بعد از الف جمع تکسیر بود آن را کسره دادند و تاء واحده

را حذف کردند و تنوین را نیز حذف کردند از برای منع

صرف مناصر از ناصر و ناصرة گشت فیه منظور و منظورة

است مناظیر بعده واو ساکن ما قبلش مکسور آن واو را بیا

بدل کردند تا از مناظور گشت مناظیر شد منیظیر و منیظیرة

تصغیره یا منظور و منظورة است منظور و منظورة اسم

مکبران بودند چون خواستند که اسم مکبران را مصغر

سازند حرف اول را ضم دادند ثانی را فتح سیم جای

یای تصغیر در آوردند حرفی که ما بعد از یای تصغیر بود

آن را کسره دادند تا از منصور و منصورة گشت

منصیرٌ و منصیرةٌ شد بعده واو در ساکن ما قبلش

مکسور آن واو را با یا بدل کردند تا از منصور و منصورة گشت

منصیرٌ و منصیرةٌ شد لم ینصر لم ینصرا لم ینصروا لم تنصر

لم تنصرا لم ینصرن لم تنصر لم تنصرا لم تنصروا لم تنصری

لم تنصرا لم تنصرن لم أنصر لم ننصر لم أنصر لم ننصر

لم أنصر لم ننصر که در اصل ینصر تنصر أنصر ننصر بودند

چون لم جازمه جهدی در اولش درآوردند در آخرش جزم کرد

علامت جزمی سکون حرکات شدند تا از ینصر تنصر

أنصر ننصر گشت لم ینصر لم تنصر لم أنصر لم ننصر شدند

لم ینصرا لم ینصروا لم تنصرا لم تنصروا لم تنصری که در

اصل ینصران ینصرون تنصران تنصرون تنصرین

بودند لم جازمه جهدی در اولش درآوردند در آخرش جمع

چون

ردند

کردند علامت جزمیه سکوت نونهای عوض رفع مفرد

شدند تا از یَنصُرانِ یَنصُرونَ تَنصُرانِ تَنصُرونَ

تَنصُرینَ بیرون گشت لَم یَنصُرا لَم یَنصُروا لَم تَنصُرا لَم تَنصُروا لَم

لَم تَنصُری شدند لَم یَنصُرنَ لَم تَنصُرنَ که در اصل یَنصُرنَ

تَنصُرنَ بوده است لَم جازمه جهدیه در اول وی در آورند

اثرش را چیزی نکردند زیرا که مبنی است المبنی و هو الذی

لا یتغیر آخره بدخول العوامل علیها یَنصُرنَ تَنصُرنَ

گشت لَم یَنصُرنَ لَم تَنصُرنَ شدند لَم یَنصُر لَم یَنصُرا

لَم یَنصُروا لَم تَنصُر لَم تَنصُرا لَم یَنصُرنَ لَم تَنصُر لَم تَنصُرا لَم

لَم تَنصُری لَم تَنصُرا لَم تَنصُرنَ لَم اَنصُر لَم تَنصُر لَم یَنصُر لَم

تَنصُر و لَم اَنصُر لَم نَنصُر که در اصل یَنصُرُ تَنصُرُ اَنصُرُ و نَنصُرُ

لم جازمه جهدیه در اول وی در آورند اثرش را

جزم کردند علامت جزمیه سکوت حرکات شدند تا از

ننصر لم انصر لم تنصر لم ینصر گشت ننصر و انصر تنصر ینصر

لم ینصرا لم ینصروا لم تنصرا لم تنصروا و لم تنصری که در اصل

ینصران ینصرون تنصران تنصرون تنصرین بوده است

چون لم جازمه جحدیه در اولش در آورند آخرش را جزم کردند

علامت جزم سکوت نونهای عیوض رفع مفرد شد نه

تا از ینصران ینصرون تنصران تنصرون تنصرین گشت

لم ینصرا لم ینصروا لم تنصرا لم تنصروا لم تنصری شدند

لم ینصرن لم تنصرن که در اصل ینصرن تنصرن بوده است

چون لم جازمه جحدی در اولش در آورند زیرا که مبنی ست

المبنی هو الذی لا یتغیر آخره بدخول العوامل علیه

تا ینصرن تنصرن گشت لم ینصرن لم تنصرن بود

لما ینصر لما ینصرا لما ینصروا لما تنصر لما تنصرا

لما تنصروا لما تنصری لما تنصرا لما تنصرن لما انصر لما ننصر.

لما انصر

لَمَّا أَنْصُرْ لَمَّا نَنْصُرْ لَمَّا يَنْصُرْ لَمَّا تَنْصُرْ لَمَّا أَنْصُرْ لَمَّا نَنْصُرْ که در اصل

يَنْصُرُ تَنْصُرُ أَنْصُرُ نَنْصُرُ بودند لمّا جازمه جحدیه استغراقیه در اولش

درآوردند آخرش را جزم کردند علامت جزمه سکون حرکات شد

يَنْصُرْ تَنْصُرْ أَنْصُرْ نَنْصُرْ گشت لَمَّا يَنْصُرَا لَمَّا تَنْصُرَا لَمَّا أَنْصُرْ

لَمَّا تَنْصُرْ شدند لَمَّا يَنْصُرَا لَمَّا يَنْصُرُوا لَمَّا تَنْصُرَا لَمَّا تَنْصُرُوا لَمَّا تَنْصُرِي

که در اصل يَنْصُرَانِ يَنْصُرُونَ تَنْصُرَانِ تَنْصُرُونَ تَنْصُرِينَ

بودند لمّا جازمه جحدیه استغراقیه در اولش درآوردند

آخرش را جزم کردند علامت جزمه سکون نونهای عوض

رفعی درآوردند تا يَنْصُرَانِ يَنْصُرُونَ تَنْصُرَانِ تَنْصُرُونَ و

تَنْصُرِينَ گشت لَمَّا يَنْصُرَا لَمَّا يَنْصُرُوا لَمَّا تَنْصُرَا لَمَّا تَنْصُرُوا و

لَمَّا تَنْصُرِي شدند لَمَّا يَنْصُرْنَ لَمَّا تَنْصُرْنَ که در اصل يَنْصُرْنَ

تَنْصُرْنَ بودند لمّا جازمه جحدیه استغراقیه در اولش درآوردند

آخرش اجزامی نکردند زیرا که مبنیست المبنی ما هو الذی لا

تَنْصُرْنَ آخرش به دخول عوامل علیها از یَنْصُرْنَ تَنْصُرْنَ گشت لَمْ یَنْصُرْنَ
لَمَّا تَنْصُرْنَ حذف شده اند لَمَّا یَنْصُرْ لَمْ یَنْصُرَا لَمَّا یَنْصُرُوا لَمْ تَنْصُرْ لَمَّا تَنْصُرْ
تَنْصُرَا لَمَّا تَنْصُرْنَ لَمْ تَنْصُرْ لَمَّا تَنْصُرْ لَمَّا تَنْصُرَا لَمَّا تَنْصُرُوا لَمْ تَنْصُرِی لَمْ تَنْصُرْ
لَمَّا تَنْصُرْنَ لَمْ اَنْصُرْ لَمَّا اَنْصُرْ لَمَّا تَنْصُرْ لَمْ نَنْصُرْ لَمَّا نَنْصُرْ لَمَّا
که در اصل یَنْصُرُ تَنْصُرُ اَنْصُرُ نَنْصُرُ بودند لَمْ لَمَّا جازمه جحدی حرفیه
در اولش در آوردند آخرش را جزم کردند علامت جزمیه سکون حرکات رفع
شده اند یا از یَنْصُرُ تَنْصُرُ اَنْصُرُ نَنْصُرُ گشت لَمْ یَنْصُرْ لَمْ تَنْصُرْ لَمَّا اَنْصُرْ
لَمَّا نَنْصُرْ شده اند لَمْ یَنْصُرَا لَمَّا یَنْصُرُوا لَمْ تَنْصُرَا اَلَمْ تَنْصُرُوا لَمَّا تَنْصُرِی
که در اصل یَنْصُرَانِ یَنْصُرُونَ تَنْصُرَانِ تَنْصُرُونَ تَنْصُرِینَ بودند
لَمْ لَمَّا جازمه جحدیه استغراقیه در اولش در آوردند آخرش جزم کردند علامت
جزمیه سقوط نونهای عوض رفعی موجود شده اند یا از یَنْصُرَانِ یَنْصُرُونَ
تَنْصُرَانِ تَنْصُرُونَ تَنْصُرِینَ گشت لَمَّا یَنْصُرَا لَمَّا یَنْصُرُوا لَمْ تَنْصُرَا
لَمَّا تَنْصُرُوا لَمَّا تَنْصُرِی شده اند لَمْ یَنْصُرْنَ لَمْ تَنْصُرْنَ که در اصل یَنْصُرْنَ
تَنْصُرْنَ بودند لَمْ جازمه جحدی استغراقیه در اولش آوردند

زیرا که مبنی است. المبنی هو الذی لا یتغیر آخره بدخول
العوامل علیه تا از ینصرن تنصرن لم ینصرن لم تنصرن
بودند ان ینصر ان تنصر ان انصر و ان ننصر ان ینصرا
ان ینصرن ان تنصرا ان تنصرا ان تنصروا ان تنصری
ان تنصرا ان تنصرن ان انصر ان ننصر ان ینصرا ان
ینصروا ان انصر ان ننصر که در اصل ینصر و تنصر و انصر
ننصر بودند ان شرطیه جازمه جدیده در اول ایشان درآورد
آخر ایشان را جزم کردند علامت جزمیه سکون حرکات شدند
تا از ینصر و تنصر و انصر و ننصر گشت ان ینصر ان تنصر
ان انصر ان ننصر شدند ان ینصرا ان ینصروا ان
تنصرا ان تنصروا ان تنصری که در اصل ینصران ینصرون
تنصران تنصرون تنصرین بودند ان شرطیه جازمه
ایشان درآورد علامت جزمیه سکوت نون عوض

رفع مفرد شد تا از ینصر ان ینصر شد و از تنصر ان تنصر

تنصرین گشت ان تنصرا ان ینصروا ان تنصرا ان

تنصروا ان تنصری شدند ان ینصرن ان تنصرن

که در اصل ینصرن تنصرن بودند ان شرط جازم جهت

در اولش در آوردند آخرش را چیزی نکردند زیرا که

ست المبنی وهو الذی لا یتغیر آخره بدخول العوامل علیه

تا از ینصرن تنصرن گشت ان ینصرن ان تنصرن بود

ان ینصر ان ینصرا ان ینصروا ان تنصر ان تنصرا ان

ان تنصرن ان تنصر ان تنصرا ان تنصروا ان تنصر

ان تنصرا ان تنصرن ان انصر ان ننصر ان ینصر ان

تنصر ان انصر ان ننصر که در اصل ینصر تنصر انصر ننصر

بودند ان شرطیه جازمه جهت در اولش در آوردند آخرش

را جزم کردند علامت جزم سکون حرکات شد تا

تنصرانّ انصرانّ تنصرانّ ینصرانّ گشت ننصرنّ انصرنّ تنصرنّ
تنصرنّ شد این ینصرانّ این ینصرنّ و این تنصرانّ این ینصرنّ
و این تنصرینّ که در اصل تنصرانّ این ینصرنّ و نّ تنصرانّ این تنصرنّ
تنصرینّ بودند این شد علیه لام جازمه جهت در اولش در
آوردند آخرش را جزم کردند علامت جزمه سکوت نونها
عوض رفع موجود شدند تا از ینصران ینصرون و تنصران
تنصرون و تنصرین گشت این ینصرا این ینصروا و این
تنصرا این تنصروا و این تنصری شدند این ینصرن این
تنصرن که در اصل ینصرن تنصرن بودند این [illegible] جازمه
جهت در اولش در آوردند آخرش را جزمی نکردند بر اینکه
مبنی شد المبنی وهو الذی لا یتغیر آخره بدخول العوامل
علیه تا از ینصرن تنصرن گشت ان ینصرن ان تنصرن
ان ینصر ان ینصرا ان ینصروا ان تنصر ان تنصرا ان

[illegible]

يَنْصُرْنَ اَنْ تَنْصُرَ اَنْ تَنْصُرَا اَنْ تَنْصُرُوا اَنْ تَنْصُرِي اَنْ
تَنْصُرَا اَنْ تَنْصُرْنَ اَنْ اَنْصُرَ اَنْ نَنْصُرَ اَنْ يَنْصُرَ اَنْ
تَنْصُرَ اَنْ اَنْصُرَ اَنْ نَنْصُرَ كه در اصل يَنْصُرُ و تَنْصُرُ و اَنْصُرُ و نَنْصُرُ بوده
اَنْ ناصبه مصدريه در اولش در آوردند آخرش را نصب كردند
علامت نصبی آخرش را فتح ظاهر گشت یا ضمه فتحه بدل شد
تا از يَنْصُرُ تَنْصُرُ اَنْصُرُ نَنْصُرُ گشت اگر اَنْ يَنْصُرَ اَنْ تَنْصُرَ اَنْ
اَنْصُرَ اَنْ نَنْصُرَ شده‌اند اَنْ يَنْصُرَا اَنْ يَنْصُرُوا اَنْ تَنْصُرَا
اَنْ تَنْصُرُوا اَنْ تَنْصُرِي كه در اصل يَنْصُرَانِ يَنْصُرُونَ تَنْصُرَانِ
تَنْصُرُونَ تَنْصُرِينَ بودند اَنْ ناصبه مصدريه در اولش در آوردند
آخرش را نصب كردند علامت نصبيه سكوت نونهای عوض
رفع معزول شدند چون حمل النواصب على الجوازم تا از يَنْصُرَانِ
يَنْصُرُونَ تَنْصُرَانِ تَنْصُرُونَ تَنْصُرِينَ گشت اَنْ يَنْصُرَا
اَنْ يَنْصُرُوا اَنْ تَنْصُرَا اَنْ تَنْصُرُوا اَنْ تَنْصُرِي شده‌اند

اَنْ يَنْصُرْنَ

اَنْ يَنْصُرْنَ اَنْ تَنْصُرْنَ كه در اصل يَنْصُرْنَ تَنْصُرْنَ بودند اَنْ

ناصب مصدريه در اولش در آوردند آخرش را نصب كرده

عوض آخرش را چيزى نكردند زيرا كه مبنى است المبنى

هو الذي لا يتغير آخره بدخول العوامل عليه نا از يَنْصُرْنَ

تَنْصُرْنَ گشت اَنْ يَنْصُرْنَ اَنْ تَنْصُرْنَ است بدان اَنْ يَنْصُرَ

اَنْ يَنْصُرَا اَنْ يَنْصُرُوا اَنْ تَنْصُرَ اَنْ تَنْصُرَا اَنْ يَنْصُرْنَ

اَنْ تَنْصُرَ اَنْ تَنْصُرَا اَنْ تَنْصُرُوا اَنْ تَنْصُرِي اَنْ تَنْصُرَا اَنْ

تَنْصُرْنَ اَنْ اَنْصُرَ اَنْ نَنْصُرَ اَنْ يَنْصُرَ اَنْ تَنْصُرَ اَنْ اَنْصُرَ اَنْ

نَنْصُرَ كه در اصل يَنْصُرُ تَنْصُرُ اَنْصُرُ نَنْصُرُ بودند اَنْ ناصب

مصدريه در اولش در آوردند آخرش را نصب كردند علامت

نصب آخرش را فتح گشت يا ضمه بفتحه بدل شد مثال از يَنْصُرُ

اَنْ يَنْصُرَ گشت اَنْ يَنْصُرَ اَنْ تَنْصُرَ اَنْ اَنْصُرَ اَنْ نَنْصُرَ كه

اَنْ يَنْصُرَا اَنْ يَنْصُرُوا اَنْ تَنْصُرَا اَنْ تَنْصُرُوا اَنْ تَنْصُرِي كه در اصل

یَنْصُرَانِ یَنْصُرُونَ تَنْصُرَانِ تَنْصُرُونَ تَنْصُرِینَ بودندان

ناصب مصدریه در اولش درآورند علامت نصبه سکوت

نونهای عوض رفع مفردشد بدحمل النواصب علی الجوازم

تا یَنْصُرَانِ یَنْصُرُونَ تَنْصُرَانِ تَنْصُرُونَ تَنْصُرِینَ گشت

أَنْ یَنْصُرَا أَنْ یَنْصُرُوا أَنْ تَنْصُرَا أَنْ تَنْصُرُوا أَنْ تَنْصُرِی

أَنْ یَنْصُرَنَ أَنْ تَنْصُرْنَ که در اصل یَنْصُرْنَ تَنْصُرْنَ بودند أَنْ

ناصب مصدریه در اولش درآوردند آخرش را چیزی نکردند

زیراکه مبنی است المبنی وهو الذی لا یتغیر آخره بدخول العوامل

علیه تا از یَنْصُرْنَ تَنْصُرْنَ گشت أَنْ یَنْصُرْنَ أَنْ تَنْصُرْنَ شدند

لَنْ یَنْصُرَ لَنْ یَنْصُرَا لَنْ یَنْصُرُوا لَنْ تَنْصُرَ لَنْ تَنْصُرَا لَنْ یَنْصُرْنَ

لَنْ تَنْصُرَ لَنْ تَنْصُرَا لَنْ تَنْصُرُوا لَنْ تَنْصُرِی لَنْ تَنْصُرَا لَنْ تَنْصُرْنَ لَنْ

أَنْصُرَ لَنْ نَنْصُرَ لَنْ یَنْصُرَ لَنْ تَنْصُرَ لَنْ أَنْصُرَ لَنْ نَنْصُرَ که در اصل یَنْصُرُ

تَنْصُرُ أَنْصُرُ نَنْصُرُ بودند لَنْ ناصبه در اولش درآوردند آخرش را نصب

آورد

کردند علامت نصبه و آخرش فتحه ظاهرست با ضمه لفظی بدل شده تا
ینصر و تنصر و انصر و ننصر گرفت لن ینصر لن تنصر لن انصر لن ننصر
شده لن ینصرا لن تنصرا لن ینصروا لن تنصروا لن تنصری
که در اصل ینصران ینصرون تنصران تنصرون تنصرین که بود
اصل بودند لن ناصبه در اولش در آوردند آخرش را نصب کردند
علامت نصبه سکوت نونهای عوض رفع مفرد شدند چون
حمل النواصب علی الجوازم تا ینصران ینصرون تنصران
تنصرون تنصرین گشت لن ینصرا لن ینصروا لن تنصرا
لن تنصروا لن تنصری شده لن ینصرن لن تنصرن که
در اصل ینصرن تنصرن بودند لن ناصبه در اولش در آوردند
آخرش را چیزی نکردند زیرا که مبنی ست المبنی وهو الذی لا یتغیر
آخره بتحول العوامل علیه تا از ینصرن تنصرن گشت لن ینصرن
لن تنصرن بعضه لن ینصر لن ینصر الی ینصر الی تنصر الی

يَنْصُرَا لَنْ يَنْصُرْنَ لَنْ تَنْصُرَ لَنْ تَنْصُرَا لَنْ تَنْصُرُوا لَنْ تَنْصُرِي

لَنْ تَنْصُرَا لَنْ تَنْصُرْنَ لَنْ أَنْصُرَ لَنْ نَنْصُرَ لَنْ يَنْصُرَ لَنْ تَنْصُرَ

أَنْصُرَ لَنْ نَنْصُرَ که در اصل يَنْصُرُ تَنْصُرُ أَنْصُرُ نَنْصُرُ بودند لَنْ

نافیه در اولش درآوردند آخرش را نصب کردند علامت

نصبیه در آخرش فتحه ظاهر گشت با ضمه بفتحه بدل شده تا از

يَنْصُرُ تَنْصُرُ أَنْصُرُ نَنْصُرُ گشت لَنْ يَنْصُرَ لَنْ تَنْصُرَ لَنْ أَنْصُرَ لَنْ

نَنْصُرَ شدند لَنْ يَنْصُرَا لَنْ يَنْصُرُوا لَنْ تَنْصُرَا لَنْ تَنْصُرُوا لَنْ

تَنْصُرِي شدند که در اصل يَنْصُرَانِ يَنْصُرُونَ تَنْصُرَانِ تَنْصُرُونَ

تَنْصُرِينَ بودند لَنْ نافیه در اولشان درآوردند آخرشان را

نصب کردند علامت نصبیه سکوت نونهای عوض رفعی

شدند چون حمل النواصب علی الجوازم تا يَنْصُرَانِ يَنْصُرُونَ

تَنْصُرَانِ تَنْصُرُونَ تَنْصُرِينَ گشت لَنْ يَنْصُرَا لَنْ يَنْصُرُوا لَنْ

تَنْصُرَا لَنْ تَنْصُرُوا لَنْ تَنْصُرِي گشته شدند لَنْ يَنْصُرْنَ لَنْ تَنْصُرْنَ

که در اصل

که در اصل ینصرن تنصرن بودند چون لن ناصبه در اولش در آوردند
آخرش را چیزی نکردند زیرا که مبنیست المبنی وهو الذی
لا یتغیر آخره بدخول العوامل علیه تا لن ینصرن لن تنصرن
گشت لن ینصرن لن تنصرن شده نه کی ینصر کی ینصرا
کی ینصروا کی تنصر کی تنصرا کی ینصرن کی تنصر
کی تنصرا کی تنصروا کی تنصری کی تنصرا کی تنصرن کی انصر
کی ننصر کی ینصر کی تنصر کی انصر کی ننصر که در اصل
ینصر تنصر انصر ننصر بودند چون کی ناصبه در اولش
در آوردند آخرش را نصب کردند علامت در آخرش فتحه ظاهر
گشت با ضمه بفتحه بدل شد تا از ینصر تنصر انصر ننصر گشت
کی ینصر کی تنصر کی انصر کی ننصر شده نه کی ینصرا کی ینصروا
کی تنصرا کی تنصروا کی تنصری که در اصل ینصران ینصرون
تنصران تنصرون تنصرین بودند چون کی ناصبه در

اولش در آوردند آخرش را الف کردند علامت نصب

و آخرش فتحه ظاهر گشت با ضمه لفظ بدل شده تا از لَم

یَنْصُرْ تَنْصُرُوا اَنْصُرْ نَنْصُرْ گشت کی یَنْصُرَ کی تَنْصُرَ کی اَنْصُرَ

کی نَنْصُرَ سقوط نونهای عوض رفع مفرد شده نه

حمل النواصب علی الجوازم تا از یَنْصُرَانِ یَنْصُرُونَ تَنْصُرَانِ

تَنْصُرُونَ تَنْصُرِیْنَ گشت کی یَنْصُرَا کی یَنْصُرُوا کی تَنْصُرَا

کی تَنْصُرُوا کی تَنْصُرِی شده نه کی یَنْصُرْنَ کی تَنْصُرْنَ که

در اصل یَنْصُرْنَ تَنْصُرْنَ بودند چون کی ناصبه در

اولش در آوردند آخرش را جزمی نکردند زیرا که مبنی ست

المبنی و هو الذی لا یتغیر آخره بدخول العوامل علیه تا از

یَنْصُرْنَ تَنْصُرْنَ گشت کی یَنْصُرْنَ کی تَنْصُرْنَ نسخه نهی

یَنْصُرْ کی تَنْصُرَا کی اَنْصُرْ یَنْصُرُوا کی تَنْصُرَ کی تَنْصُرَا کی یَنْصُرْنَ

کی تَنْصُرَ کی تَنْصُرَا کی تَنْصُرُوا کی تَنْصُرِی کی تَنْصُرَا کی تَنْصُرْ

[illegible]

کی اُنصَرَ کی نُنصَرَ کی یُنصَرَ کی تُنصَرَ کی اُنصَرَ کی نُنصَرَ که در
اصل یُنصَرُ تُنصَرُ اُنصَرُ نُنصَرُ بودند چون کی ناصبه
را از اولش در آوردند آخرش را نصب کردند علامت
نصب در آخرش فتحهٔ ظاهر گشت یا ضمه بفتحه بدل شد
تا از یُنصَرُ تُنصَرُ اُنصَرُ نُنصَرُ گشت کی یُنصَرَ کی تُنصَرَ کی اُنصَرَ
کی نُنصَرَ شدند کی یُنصَرَا کی یُنصَرُوا کی تُنصَرَا کی تُنصَرُوا
کی تُنصَرِی که در اصل یُنصَرَانِ یُنصَرُونَ تُنصَرَانِ تُنصَرُونَ
تُنصَرِینَ بودند کی ناصبه سبب در اولش در آوردند آخرش
نصب کردند علامت نصب در آخرش سقوط نونهای
حروف رفعی مفرد شد چون عمل النواصب علی الجوازم
تا از یُنصَرَانِ یُنصَرُونَ تُنصَرَانِ تُنصَرُونَ تُنصَرِینَ
گشت کی یُنصَرَا کی یُنصَرُوا کی تُنصَرَا کی تُنصَرُوا کی تُنصَرِی
شدند کی یُنصَرْنَ کی تُنصَرْنَ که در اصل یُنصَرْنَ تُنصَرْنَ

بودند کی ناصب سببیه در اولش در اولش درآوردند

آخرش را چیزی نکردند زیرا که مبنی است المبنی هو الذی

لا یتغیر آخره بدخول العوامل علیه تا از یَنصُرنَ تَنصُرنَ گشته

کی ینصرن کی تنصرن بودند اذن ینصر اذن ینصرا اذن

ینصروا اذن تنصر اذن تنصرا اذن ینصرن اذن تنصر

اذن تنصرا اذن تنصروا اذن تنصری اذن تنصرا

اذن تنصرن اذن انصر اذن ننصر اذن ینصر اذن تنصر

اذن انصر اذن ننصر که در اصل ینصر و انصر الی ننصر

بودند اذن ناصب جوابیه در اولش درآوردند

آخرش را نصب کردند علامت نصبیه در آخرش فتحه ظاهر

گشت با ضمه بفتحه بدل شد تا از ینصر تنصر انصر ننصر گشت

اذن ینصر اذن تنصر اذن انصر اذن ننصر بودند

اذن ینصر اذن تنصر و اذن تنصر اذن ننصر و

اذن تنصر

اذن تنصري كه در اصل تنصرين ان ينصروا ون تنصران
تنصرون تنصرين بودند اذن ناصب جوابيه در اولش
در آوردند آخرشان را نصب كردند علامت نصبيه سقوط
نونهاى جمع ضمير فيه مفرد شده چون دخل النواصب على
الجوازم تا از ينصران ينصرون تنصران تنصرون تنصرين
گشت اذن ينصرا اذن ينصروا اذن تنصرا اذن تنصروا اذن
اذن تنصري شده ند اذن ينصرن اذن تنصرن
كه در اصل ينصرن تنصرن بودند اذن ناصب جوابيه
در اولش در آوردند آخرش را چيزى نكردند زيرا كه
مبنى است المبنى وهو الذى لا يتغير آخره بدخول العوامل
عليه تا از ينصرن تنصرن گشت اذن ينصرن اذن تنصرن ومن
شدند اذن ينصر اذن تنصر اذن تنصر اذن ننصر
اذن تنصرا اذن ينصرن اذن تنصر اذن ننصر

اِذَنْ تَنْصُرُوا اِذَنْ تَنْصُرِي اِذَنْ تَنْصُرَا اِذَنْ تَنْصُرْنَ

اِذَنْ اَنْصُرَ اِذَنْ نَنْصُرَ اِذَنْ يُنْصَرَ اِذَنْ يُنْصَرَا اِذَنْ اُنْصَرَ

اِذَنْ نَنْصُرَ كه در اصل يَنْصُرُ تَنْصُرُ اَنْصُرُ نَنْصُرُ بود

اِذَنْ ناصب جوابيه در اولش درآورده آخرش را

نصب كردند علامت نصبيه در آخرش فتحه لفظ هر گشت يا

ضمه بفتحه بدل شد تا اذن يَنْصُرُ و تَنْصُرُ و اَنْصُرُ و نَنْصُرُ گشت

اِذَنْ يَنْصُرَ اِذَنْ تَنْصُرَ اِذَنْ اَنْصُرَ اِذَنْ نَنْصُرَ شد نه

اِذَنْ يَنْصُرَا اِذَنْ يَنْصُرُوا اِذَنْ تَنْصُرَا اِذَنْ تَنْصُرُوا اِذَنْ

تَنْصُرِي كه در اصل يَنْصُرَانِ يَنْصُرُونَ تَنْصُرَانِ تَنْصُرُونَ

تَنْصُرِينَ بودند اذن ناصب جوابيه در اولش درآوردند

آخرش را نصب كردند علامت نصبيه در آخرش سكوت

نونهاى عوض رفع مفرد شدند چون عمل الناصب على

ربوا انهم تا از يَنْصُرَانِ يَنْصُرُونَ تَنْصُرَانِ تَنْصُرُونَ

تَنْصُرِينَ

تنصرين گشت اذن تنصر اذن ينصروا اذن تنصر اذن
تنصروا اذن تنصري شد اذن ينصرن اذن تنصرن
که در اصل ينصرن تنصرن بودند اذن ناصب در اولش
در آوردند نشانها خفي را حذف نکردند زيرا که مبني ست المبني
هو الذي لا يتغير آخره بدخول العوامل عليه تا از ينصرن
تنصرن گشت اذن ينصرن اذن تنصرن شدند
لا ينصر لا ينصرا لا ينصروا لا تنصر لا تنصرا لا ينصرن لا تنصر
لا تنصرا لا تنصروا لا تنصري لا تنصرا لا تنصرن لا انصر لا ننصر
لا انصر لا تنصر لا ينصر لا تنصر لا انصر لا ننصر که در اصل ينصر
تنصر انصر ننصر بود ست چون لاء نافيه در اولش در آوردند
را جزم نکردند زيرا که عامل لفظي نيست بلکه عامل معنوي است
تا از ينصر تنصر انصر ننصر گشت لا ينصر لا تنصر لا انصر لا ننصر
ننصر شدند لا ينصر الا ينصر ولا تنصر الا تنصر ولا ننصر

که در اصل یَنْصُرَانِ یَنْصُرُونَ تَنْصُرَانِ تَنْصُرُونَ تَنْصُرِیْنَ بودند چون

لا نافیه در اولش در آوردند آخرش را تغیر نکردند زیرا که عامل

لفظی نیست بلکه عامل معنوی است تا از یَنْصُرَانِ یَنْصُرُونَ تَنْصُرَانِ

تَنْصُرُونَ تَنْصُرِیْنَ گشت لَا یَنْصُرَانِ لَا یَنْصُرُونَ لَا تَنْصُرَانِ لا

تَنْصُرُونَ لَا تَنْصُرِیْنَ شدند لَا یَنْصُرْنَ لَا تَنْصُرْنَ که در اصل یَنْصُرْنَ

تَنْصُرْنَ بودند چون لا نافیه در اولش در آوردند آخرش را تغیر

نکردند زیرا که عامل لفظی نیست بلکه عامل معنوی است تا از یَنْصُرْنَ

تَنْصُرْنَ گشت لَا یَنْصُرْنَ لَا تَنْصُرْنَ بودند لَا یُنْصَرُ لَا یُنْصَرَانِ

لَا یُنْصَرُونَ لَا تُنْصَرُ لَا تُنْصَرَانِ لَا یُنْصَرْنَ لَا تُنْصَرُ لَا تُنْصَرَانِ لا تُنْصَرُونَ

لَا تُنْصَرِیْنَ لَا تُنْصَرَانِ لَا تُنْصَرْنَ لَا أُنْصَرُ لَا تُنْصَرُ لَا یُنْصَرُ لَا تُنْصَرُ

لَا أُنْصَرُ لَا نُنْصَرُ که در اصل یُنْصَرُ تُنْصَرُ أُنْصَرُ نُنْصَرُ بودند

چون لا نافیه در اولش در آوردند آخرش را تغیر نکردند

زیرا که عامل لفظی نیست بلکه عامل معنوی است تا از

یُنْصَرُ

نکردند زیرا که عامل لفظی نیست بلکه عامل معنوی است
تا از یَنصُرنَ تَنصُرنَ گشت مَا یَنصُرنَ مَا تَنصُرنَ بودند
مَا یَنصُرُ مَا یَنصُرَا مَا یَنصُرُو مَا تَنصُرُ مَا تَنصُرَا مَا یَنصُرنَ مَا تَنصُرُ
مَا تَنصُرَا مَا تَنصُرُو مَا تَنصُرِی مَا تَنصُرَا مَا تَنصُرنَ مَا أَنصُرُ مَا نَنصُرُ
مَا یَنصُرُ مَا تَنصُرُ مَا أَنصُرُ مَا نَنصُرُ که در اصل یَنصُرُ تَنصُرُ أَنصُرُ نَنصُرُ
بودند چون مای نافیه در اولش درآوردند آخرش را جزمی
نکردند زیرا که عامل لفظی نیست بلکه عامل معنوی است تا از
یَنصُرُ تَنصُرُ أَنصُرُ نَنصُرُ گشت مَا یَنصُرُ مَا تَنصُرُ مَا أَنصُرُ مَا نَنصُرُ
شده همچنین یَنصُرَانِ مَا یَنصُرُونَ مَا تَنصُرَانِ مَا تَنصُرُونَ مَا
تَنصُرِینَ که در اصل یَنصُرَانِ یَنصُرُونَ تَنصُرَانِ تَنصُرُونَ
تَنصُرِینَ بودند چو مای نافیه در اولش درآوردند آخرش را
جزمی نکردند زیرا که عامل لفظی نیست بلکه عامل معنوی
است تا از یَنصُرَانِ یَنصُرُونَ تَنصُرَانِ تَنصُرُونَ تَنصُرِینَ گشت

ما ينفران ما تنفرون ما تنفران ما ينفرون ما تنفرين

ما ينفرن ما تنفرن كه در اصل ينفران تنفران بودند چون

ماى نافيه همه اولش در آوردند آخرش را جزمى نكردند زيرا كه

عامل لفظى نيست بلكه عامل معنوى است تا از ينفرن تنفرن

گشت ما ينفرن ما تنفرن شده اند لينفر لينفرا لينفروا

امر غايب معروف با لام

لتنفر لتنفرا لينفرن لانفر لننفر لينفر لتنفر لانفر

لينفروا كه در اصل ينفروا تنفروا انفر ننفر بودند چون لام

امر غايب همه در اولش در آوردند آخرش را جزم كردند علامت

رفع شد

جزميه سكون حركات شده اند تا از ينفر تنفر انفر ننفر گشت

لينفر لتنفر لانفر لننفر شوند لينفرا لينفروا ولتنفرا

كه در اصل ينفران ينفرون تنفران بودند چون لام امر

غايب همه در اولش در آوردند آخرش را جزم كردند علامت

جزميه سقوط نونهاى عيون رفع مفرد شده اند تا از

در تثنيات و جمع مذكر و جمع اولش

ينفران

بود چون نون تاکید ثقیله با و متصل شد التقاء ساکنین شد میان
یا و نون مدغم علی حده در دو کلمه چون التقاء ساکنین علی حده در
دو کلمه بغیر دیگر بعضی صرفیان جایز است لیکن بطول و ثقیل بعد
یا را حذف کردند کسره باقی گذاشتند تا دلالت بر حذف کند
یا و نون تا لتنصرنّ شد با لتنصرنّ که در اصل لتنصر
ون بود چون نون تاکید ثقیله متصل گشت با و التقاء ساکنین شد میان واو
نون مدغم علی حده در دو کلمه جنس دیگر چون التقاء ساکنین
میان واو و نون مدغم علی حده در دو کلمه بغیر دیگر بعضی صرفیان
جایز است واو را بر حال خود گذاشتند تا لتنصرنّ گشته لتنصر
شد لتنصرانّ تا لتنصرانّ که در اصل لتنصران لتنصران بود چون
نون تاکید ثقیله با و متصل شد اجتماع است میان ثلاث نونات
چون اجتماع ثلاث نونات در کلام عرب مستکره بود انگاشتند
بنا بر آن الف مفاصله در میان ایشان در آوردند تا اجتماع

ثلاث نونات نشود در ینجا نون تاکید ثقیله را نیز
مکسور گذاشتند زیرا که مشابهه شد با نون تثنیه با
قبل از نون تاکید ثقیله را بر حال خود گذاشتند
تا از لینصرانّ لتنصرانّ گشت لینصرانّ لتنصرنانّ شدند
لینصرنّ لینصرنّ لتنصرنّ لینصرنّ لتنصرنّ لأنصرنّ
لأنصرنّ لتنصرنّ لینصرنّ لتنصرانّ لأنصرنّ لتنصرنّ
که در اصل لینصر لینصر لأنصر لتنصر بود در چون نون تاکید
خفیفه آورنها متصل شد ما قبل از نون خفیفه فتحه
گشت تا از لینصر لینصر لأنصر لتنصر گشت لینصرنْ
لتنصرنْ لأنصرنْ لتنصرنْ شدند لینصرنْ که در اصل
لینصروا بودند چون نون تاکید خفیفه با و متصل شد
التقاء ساکنین شد میان واو و نون مدغم علی غیر حده
در دو کلمه حرف التقاء ساکنین علی غیر حده نیز و یک

لیعضا

بعضی صرفیان جایز نیست واو را حذف کردند

ضمه را باقی گذاشتند تا دلالت کند بر حذف واو

تا از لَيَنْصُرُوْنَ لَيَنْصُرُوْ گشت لَيَنْصُرُنَّ لَيَنْصُرُنَّ شدند

لَيَنْصُرِنَّ که در اصل لَتَنْصُرِي بودند چو نون تاکید

خفیفه به وی متصل شد التقاء ساکنین میان یاء

و نون مدغم علی غیر حده چون التقاء ساکنین علی غیر

حده بنزدیک بعضی صرفیان جایز نیست یا را

حذف کردند کسره را باقی گذاشتند تا دلالت

بر حذف یا از لَتَنْصُرِي لَتَنْصُرِنَّ شد

ولا م منه أُنْصُرْ أُنْصُرَا أُنْصُرُوا أُنْصُرِي أُنْصُرَا

أُنْصُرْنَ أُنْصُرُوا که در اصل تَنْصُرُ بود بنا کردند علامت

استقبال بود حرف آخر را حذف کردند یا بعد از حرف

استقبال ساکن بود چون ابتداء او به ساکن

محال بود نظر کن در عین کلمه اگر عین کلمه او مضموم بود

همزه وصل بضم در اولش در آورند آخرش را وقف

کردند علامت وقفی سکوت حرکت شد تا النُّصر

گشت اُنْصُرْتُنْ اُنْصُرَا اُنْصُرُوا اُنْصُرِي که در اصل

تَنْصُرُ و تَنْصُرَانِ تَنْصُرُونَ تَنْصُرِينَ بودند تا علامت استقبال

بود آنرا حذف کردند ما بعد از حرف استقبال ساکن

بود چون ابتداء او بساکن محال بود نظر کن در عین کلمه

اگر عین کلمه او مضموم بود همزه وصل بضم در اولش در آورند

آخرش را وقف کردند علامت وقفی سکوت نون ها عوض

رفعی مود ... ند تا اُنْصُرَانِ تَنْصُرُونَ تَنْصُرِينَ گشت

اُنْصُرَا اُنْصُرُوا اُنْصُرِي شدند اُنْصُرْنَ که در اصل تَنْصُرْنَ

بود تا علامت استقبال بود آنرا حذف کردند ما بعد

از حرف استقبال ساکن بود چون ابتداء او بساکن محال بود

نظر کن در عین

نظر کن پس اگر عین کلمه او مضموم بود بها و غیره
بضم در او نشد. آورده‌اند از جهت آنکه چیزی که بنا کرده‌اند برا
مبنی ست المبنی و هو الذی لا یتغیر آخره بدخول العوامل
علیه تا از تنفّرنّ گشت انفرنّ شد انصرنّ
انصرانّ انصرنّ انصرنّ انصرانّ انصرنانّ انصرنّ
که در اصل انصرو بود چون نون تاکید ثقیله با و متصل
ماقبل از نون تاکید ثقیله مبنی بر فتح گشت تا از انصر گشت
انصرنّ شد انصرانّ که در اصل انصرا بود چون نون
تاکید ثقیله با و متصل شد. بجای نون تاکید ثقیله را
مکسور ساختند زیرا که واقع شد بجای نون تثنیه
ماقبل از نون تاکید ثقیله را همی بر حال خود گذاشتند
تا از انصر گشت انصرانّ شد انصرونّ که در اصل
انصروا بود چون نون تاکید ثقیله با و متصل شد التقا

ساکنین شد میان واو و نون مدغم علی حده در دو
کلمه چون التقاء ساکنین میان واو و نون مدغم علی
حده در دو کلمه نیز دیگر بعضی صرفیان جایز نیست واو
را حذف کردند و کسره ضمه را بر حال خود گذاشتند تا دلالت
کند بر حذف واو تا از اُنْصُرُوا گشت اُنْصُرُنَّ شد
اُنْصُرُنَّ که در اصل اُنْصُرُوا بود چون نون تاکید ثقیله
متصل شد التقاء ساکنین شد میان واو و نون مدغم
علی حده در دو کلمه نیز دیگر بعضی صرفیان جایز است لیکن
بطریق مستقبل بود واو را حذف کردند و ضمه را باقی
گذاشتند تا دلالت کند بر حذف واو تا از اُنْصُرُوا
گشت اُنْصُرُنَّ شد اُنْصُرُوُنَّ که در اصل اُنْصُرُوا بود
چون نون تاکید ثقیله با و متصل شد التقاء ساکنین شد
میان واو و نون مدغم علی حده در دو کلمه نیز دیگر بعضی

صرفیان

صرفیان جایز است واو را بر حال خود گذاشتند تا از

اُنصُرُوا گشت اُنصُرُنَّ میخواندند اُنصُرِنَّ که در اصل اُنصُرِي

بود چون نون تاکید ثقیله با و متصل شد التقاء ساکنین

شد میان یا و نون مدغم علی حده در دو کلمه حر چون

التقاء ساکنین علی حده در دو کلمه نیز و نیک بعضی صرفیان

جایز نیست یا را حذف کردند و کسره را باقی گذاشتند

تا دلالت کند بر حذف واو تا از اُنصُرِي گشت اُنصُرِنَّ

شد اُنصُرِنَّ که در اصل اُنصُرِي بود چون نون تاکید

ثقیله با و متصل شد التقاء ساکنین شد میان یا و

نون مدغم علی حده در دو کلمه چون التقاء ساکنین علی

حده در دو کلمه نیز و نیک بعضی صرفیان جایز است لیکن

ثقیل و مستقبل بود و یا را حذف کردند و کسره را باقی

گذاشتند تا دلالت کند بر حذف یا از تا از اُنصُرِي

[illegible]

[illegible]

گشت اُنْصُرِنَّ شد اُنْصُرَنَّ که در اصل اُنْصُرِيْ بود
چون نون تاکید ثقیله با و متصل شد التقاء ساکنین
شد میان یاو نون مدغم علی حده در دو کلمه چون التقا
ساکنین میان یا و نون مدغم علی حده در دو کلمه نیز و نیک
بعضی صرفیان جایز است یا را بر حال خود گذاشت چنانکه
اُنْصُرِيْ گشت اُنْصُرِنَّ شد اُنْصُرْنَانِّ که در اصل اُنْصُرْ
بود چون نون تاکید ثقیله باو متصل شد اجتماع شد
میان ثلاث نونات چون اجتماع ثلاث نونات در کلام
عرب مستکره بود است لهذا بنا بر آن الف مفاصله در میان
آن در آورده اند تا اجتماع ثلث نونات نشود درینجا
نون تاکید ثقیله را نیز مکسور ساختند زیرا که در فاصله
مشابهه شد با نون تثنیه ما قبل از نون تاکید ثقیله را
مبنی بر حال خود گذاشتند تا از اُنْصُرْنَ گشت اُنْصُرْنَانِّ شد

اُنْصُرْنَ

أُنْصُرَنْ أُنْصُرُنْ أُنْصُرِنْ أُنْصُرَنْ که در اصل أُنْصُرْ بودند
چون نون تاکید خفیفه با او متصل شد ما قبل از نون
تاکید خفیفه مبنی بر فتحه گشت تا از أُنْصُرْ گشت أُنْصُرَنْ
شد أُنْصُرُنْ که در اصل أُنْصُرُوْا بودند چون نون تاکید
خفیفه با او متصل شد التقاء ساکنین شد میان واو و نون
مدغم علی غیر حده در دو کلمه چون التقاء ساکنین علی غیر حده در
دو کلمه نیز نزدیک بعضی صرفیان جایز نیست واو را حذف کردند
و ضمه را باقی گذاشتند تا دلالت کند بر حذف
واو تا از أُنْصُرُوْا گشت أُنْصُرُنْ شد أُنْصُرِنْ که در اصل
أُنْصُرِيْ بودند چون نون تاکید خفیفه با او متصل شد
التقاء ساکنین شد میان یا و نون مدغم علی غیر
حده چون التقاء ساکنین علی غیر حده جایز نیست یا را
حذف کردند و کسره را باقی گذاشتند تا دلالت کند بر حذف یا

تا از تنصری گشت انصرن شد لا تنصر لا تنصرا لا تنصروا
لا تنصری لا تنصرا لا تنصرن لا ینصر لا ینصرا لا ینصروا ولا
تنصر لا تنصرا لا ینصرن لا انصر لا ننصر لا تنصرنّ لا تنصرانّ
لا تنصرنّ که در اصل تنصر ینصر انصر ننصر بودند چون لای نهی جازمه
جهدیه در اولشان درآوردند آخرشان را جزم کردند علامت جزم
سکون حرکات شدند تا از تنصر ینصر انصر ننصر گشت
لا تنصر لا ینصر لا انصر لا ننصر شدند لا تنصرا لا تنصروا
لا تنصری لا ینصرا لا ینصروا که در اصل تنصران تنصرون
تنصرین ینصران ینصرون بودند چون لای نهی جازمه جهدیه
در اولشان درآوردند آخرشان را جزم کردند علامت
جزم سکوت نونهای عوض رفع مفرد شدند تا از
تنصران تنصرون تنصرین ینصران ینصرون نون حذف
لا تنصرا لا تنصروا و لا تنصری لا ینصرا لا ینصروا شدند

لا تنصرن

لا تنصُرْنَ لا ینصُرْنَ که دراصل تنصُرْنَ ینصُرْنَ بودند

چون لام نهی جازمه در اولش در آوردند

آخرش را جزم کردند علامت جزمی نکردند زیرا که

مبنیست المبنی وهو الذی لا یتغیر آخره بدخول العوامل

علیه تا از تنصُرْنَ ینصُرْنَ گشت لا تنصُرْنَ لا ینصُرْنَ

شدند لا تنصُرْ لا تنصُرا لا تنصُرُوا لا تنصُرِی لا تنصُرا لا تنصُرْنَ

لا ینصُرْ لا ینصُرا لا ینصُرُوا لا تنصُرْ لا تنصُرا لا ینصُرْنَ لا

انصُرْ لا ننصُرْ [illegible] لا ینصُرْ لا انصُرْ لا ننصُرْ که دراصل

تنصُرُ ینصُرُ انصُرُ ننصُرُ بودند چون لا نهی در اولش آوردند

آخرش را جزم کردند علامت جزمیه سکون حرکات شد

تا از تنصُرُ ینصُرُ انصُرُ ننصُرُ گشت لا تنصُرْ لا ینصُرْ لا انصُرْ

لا ننصُرْ شدند لا تنصُرا لا تنصُرُوا لا تنصُرِی لا تنصُرا

لا تنصُرُوا که دراصل تنصُرانِ تنصُرُونَ تنصُرِینَ تنصُرانِ

يَنْصُرُونَنَّ بودند چون لای ناهیه جازمه جهیده در اولش در
آوردند آخرش را جزم کردند علامت جزم به سکوت
نون نهایت جمیع نون رفعی مفرد ساقط شد تا از يَنْصُرَانِ يَنْصُرُونَ
تَنْصُرِينَ يَنْصُرَانِّ يَنْصُرُونَّ گشت لَا تَنْصُرَانِّ لَا تَنْصُرُونَّ
لَا تَنْصُرِنَّ لَا يَنْصُرَانِّ لَا يَنْصُرُونَّ شدند لَا تَنْصُرْنَانِّ لَا
يَنْصُرْنَانِّ که در اصل تَنْصُرْنَ يَنْصُرْنَ بودند چون لای نا
جازمه جهیده در اولش در آوردند آخرش را چیزی نکردند
زیرا که مبنی است المبنی وهو الذی لا یتغیر آخره بدخول العوامل
علیه تا از تَنْصُرْنَ يَنْصُرْنَ گشت لَا تَنْصُرْنَ لَا يَنْصُرْنَ لَا تَنْصُرَنَّ
لَا تَنْصُرَنَّ لَا تَنْصُرَانِّ لَا تَنْصُرُنَّ لَا تَنْصُرِنَّ لَا تَنْصُرْ
لَا تَنْصُرْنَانِّ لَا يَنْصُرَنَّ لَا يَنْصُرَانِّ لَا يَنْصُرُنَّ لَا يَنْصُرْنَانِّ
لَا يَنْصُرْنَانِّ لَا أَنْصُرَنَّ لَا تَنْصُرَنَّ لَا تَنْصُرَنَّ لَا يَنْصُرَنَّ
لَا أَنْصُرَنَّ لَا تَنْصُرَنَّ که در اصل لَا تَنْصُرْ لَا يَنْصُرْ لَا أَنْصُرْ

لا تنصر

لا تنصرُو بودند چون نون تاکید ثقیله باینها متصل شد
ما قبل از نون تاکید ثقیله مبنی بر فتحه گشت تا از لا تنصرُ
لا ینصرُ لا انصرُ لا ننصرُ گشت لا تنصرَنَّ لا ینصرَنَّ لا
انصرَنَّ لا ننصرَنَّ شدند لا تنصرانِّ لا ینصرانِّ که در
اصل لا تنصرا لا ینصرا بودند چون تاکید ثقیله بایشان
متصل شد عوض نون تاکید ثقیله را مکسور ساختند زیرا که
واقع شد بجای او نون تثنیه ما قبل از نون تاکید ثقیله
را مبنی بر حال خود گذاشتند تا از لا تنصرا لا ینصرا گشت
لا تنصرانِّ لا ینصرانِّ شدند لا تنصرُنَّ لا ینصرُنَّ
که در اصل لا تنصرُو لا ینصرُو بودند چون نون تاکید
ثقیله بایشان متصل شد التقای ساکنین شد میان
واو و نون مدغم علی حده در دو کلمه چون التقای ساکنین
علی حده در دو کلمه نزدیک بعض صرفیان جایز نیست

واو را حذف کردند وضمه را باقی گذاشتند تا دلالت
کند بر حذف واو تا از لَتَنْصُرُونَّ ولَيَنْصُرُونَّ گشت لَتَنْصُرُنَّ
لَيَنْصُرُنَّ شدند با لا تَنْصُرُنَّ لا يَنْصُرُنَّ که در اصل
لا تَنْصُرُونَّ ولا يَنْصُرُونَّ بودند چون نون تاکید ثقیله باو
متصل شد التقاء ساکنین شد میان واو ونون مدغم علی
حده در دو کلمه چون التقاء ساکنین علی حده در یک
کلمه نزدیک بعضی صرفیان جایزست لیکن [illegible] ثقیل
بود واو را حذف کردند وضمه را باقی گذاشتند تا
دلالت کند بر حذف واو تا از تَنْصُرُونَّ يَنْصُرُونَّ گشت لا
تَنْصُرُنَّ لا يَنْصُرُنَّ شدند لا تَنْصُرُونَّ لا يَنْصُرُونَّ که در
اصل لا تَنْصُرُونَّ ولا يَنْصُرُونَّ بودند چون نون تاکید ثقیله با
متصل شد التقاء ساکنین شد میان واو ونون مدغم علی
حده در دو کلمه چون التقاء ساکنین علی حده در دو

کلمه

کلمه بنزدیک بعضی صرفیان جایز است واو را بر حال خود
گذاشتند تا از تنصرو و تنصرون گشت لا تنصرن لا تنصرن
لا تنصرن که در اصل لا تنصری بود چون نون تاکید ثقیله
با او متصل گردید التقاء ساکنین شد میان یا و نون مدغم
علی حده در دو کلمه بلکه چون التقاء ساکنین علی حده در
دو کلمه بنزدیک بعضی صرفیان جایز نیست یا را حذف کردند
و کسره را باقی گذاشتند تا دلالت کند بر حقیقت یا تا از تنصر
لا تنصرن گشت لا تنصرن که در اصل لا تنصری بودند
چون نون تاکید خفیفه با او متصل شد التقاء ساکنین شد
میان یا و نون مدغم علی حده در دو کلمه چون التقاء ساکنین
علی حده در دو کلمه بنزدیک بعضی صرفیان جایز است یا را
حذف کردند و کسره را باقی گذاشتند تا دلالت کند بر حقیقت
یا تا از تنصری لا تنصرن گشت لا تنصرن که در اصل

لا تنصُرِيْ بودند چون نون تاکید ثقیله با و متصل شد التقاء ساکنین شد میان یا و نون مدغم علی حده در دو کلمه چون التقاء ساکنین علی حده در دو کلمه نیز نزد یک بعضی صرفیان جایز است یا را بر حال خود گذاشتند تا از تنصُرِیْ گشت تنصُرِیْنَّ میخوانند لا تنصُرَانِّ لا تنصُرَانِّ که در اصل لا تنصُرُنَ لا تنصُرْنَ بودند چون نون تاکید ثقیله با و نون متصل شد اجتماع شد میان ثلاث نونات چون اجتماع ثلاث نونات در کلام عرب مستکره میداشتند بنابر آن الف فاصله درمیان نون و نون آوردند تا اجتماع ثلاث نونات نشود و در بنا نون تاکید ثقیله را نیز مکسور سازند زیرا که مشابه شد با نون تثنیه ما قبل اند یعنی نون تاکید ثقیله را نیز بهمان بر حال خود گذاشتند تا از لا تنصُرْنَ لا تنصُرْنَ گشت لا تنصُرْنَانِّ لا تنصُرْنَانِّ شد لا تنصُرُنْ لا تنصُرُنْ حتی لا

النصر تنصُرُنْ

لا تنصرونْ

لا تنصرنْ لا تنصرنْ لا أنصرنْ لا ننصرنْ لا تنصرنْ لا تنصرنْ تنصرنْ لا ينصرنْ

لا ينصرنْ لا أنصرنْ لا ننصرنْ كه در اصل لا ينصرْ لا

لا أنصرُ لا ننصرُ بود چون نون تاكيد خفيفه با او متصل شد

ماقبل از نون تاكيد خفيفه مبنى بر فتح گشت تا از لا تنصرُ لا

تنصرُ لا أنصرُ لا ننصرُ گشت لا تنصرنْ لا تنصرنْ لا أنصرنْ

لا ننصرنْ شده لا تنصرنْ لا تنصرُنْ كه در اصل لا تنصرو

لا تنصرو بودند چون نون تاكيد خفيفه با او متصل شد التقاء

ساكنين شد ميان واو و نون اما مدغم على غير حده چون التقاء

ساكنين على غير حده جايز نيست واو را حذف كردند وضمه

را باقى گذاشتند تا دلالت كند بر حذف واو و يا در لا تنصرى

لا تنصرو گشت لا تنصرنْ لا تنصرنْ شده لا تنصرنْ كه در اصل

لا تنصرى بودند چون نون تاكيد خفيفه با او متصل شد الـ

التقاء ساكنين شد ميان يا و نون مدغم على غير حده در دو كلمه

چون التقاء ساکنین بود علی غیر حده جایز نیست یا را
حذف کردند و کسره را باقی گذاشتند تا دلالت کند
بر حذف یا تا از لا تنصرینّ گشت لا تنصرِنّ تشدید
لا تنصرنّ لا تنصرانّ لا تنصرنّ لا تنصرنّ لا تنصرانّ لا تنصرنانّ
لا یُنصرنّ لا یُنصرانّ لا یُنصرنّ لا تُنصرنّ لا تُنصرانّ لا یُنصرنانّ
لا تُنصرنّ لا تُنصرانّ لا تُنصرنّ لا تُنصرنّ لا اُنصرنّ لا نُنصرنّ
که در اصل لا تُنصرْ لا یُنصرْ لا اُنصرْ لا نُنصرْ که در اصل بودند چون
نون تاکید خفیفه با وی‌ها متصل شد ما قبل از نون تاکید
خفیفه مبنی بر فتحه گشت تا از لا تنصرْ لا ینصرْ لا انصرْ لا تنصرْ
گشت لا تنصرَنْ لا ینصرَنْ لا انصرَنْ لا ننصرَنْ لا تنصرنّ
شدند لا تنصرانّ لا ینصرانّ که در اصل لا تنصرا لا ینصرا
بودند چون نون تاکید ثقیله با الف متصل شد نون ثقیله
در اینجا نون تاکید ثقیله را نیز مکسور سازند زیرا که واقع شد

بجای او زن

بجای او نون تشبیه ما قبل از نون تاکید [illegible] ثقیله با معنی
حال بود که گذاشتند تا از لا تنصرا لا تنصرا گشت لا تنصران لا ینصران
شدند لا تنصرنّ لا ینصرنّ که در اصل لا تنصرون و لا ینصرون بودند
چون نون تاکید ثقیله با ایشان متصل شد التقاء ساکنین شد
میان واو و نون مدغم علی حده در دو کلمه چون التقاء ساکنین علی
حده در دو کلمه شد دیگر بعضی صرفیان جایز نیست واو را حذف کردند
و ضمه را باقی گذاشتند تا دلالت کند بر حذف واو تا از لا تنصرون
لا ینصرون گشت لا تنصرنّ لا ینصرنّ شدند یا لا تنصرنّ لا ینصرنّ
که در اصل لا تنصرون و لا ینصرون بودند چون نون تاکید ثقیله با ایشان
متصل شد التقاء ساکنین شد میان واو و نون مدغم علی حده
در دو کلمه چون التقاء ساکنین علی حده در دو کلمه شد دیگر بعضی
صرفیان جایز نیست واو را حذف کردند و ضمه را باقی گذاشتند
تا دلالت کند بر حذف واو تا از لا تنصرون و لا ینصرون گشت لا تنصرنّ لا

لا یَنْصُرُنَّ شده بود لاتَنْصُرُنَّ لاتَنْصُرُونَنَّ که در اصل لاتَنْصُرُونَ لاتَنْصُرُ
بودند چون نون تاکید ثقیله با او نون متصل شد التقاء ساکنین
شد میان واو و نون مدغم علی حده در دو کلمه چون التقاء ساکنین علی
حده در دو کلمه نزدیک بعضی صرفیان جایز نیست واو را بر حال خود گذاشتند
لاتَنْصُرُونَّ لاتَنْصُرُونَّ میخوانند لاتَنْصُرِنَّ که در اصل لاتَنْصُرِی
بودند چون نون تاکید ثقیله با و متصل شد التقاء ساکنین شد میان
یا و نون مدغم علی حده در دو کلمه چون التقاء ساکنین میان یا و
نون مدغم علی حده در دو کلمه نزدیک بعضی صرفیان جایز نیست
یا را حذف کردند و کسره را باقی گذاشتند تا دلالت کند بر حذف
یا تا از لاتَنْصُرِی گشت لاتَنْصُرِنَّ شد لاتَنْصُرَانِّ که در اصل لاتَنْصُرَا
بودند چون نون تاکید ثقیله با و متصل شد التقاء ساکنین شد
میان یا و نون مدغم علی حده در دو کلمه چون التقاء ساکنین
علی حده در دو کلمه نزدیک بعضی صرفیان جایز نیست لیکن بعضی

ولیکن بعو

وثقیل بود و یا را حذف کردند و کسره را باقی گذاشتند تا دلالت
کند بر حذفیت یا تا از لا تنصُرِی گشت لا تنصُرِنَّ شد لا تنصُرِنَّ که
در اصل لا تنصُرِی بودند چون نون تأکید ثقیله با و متصل شد التقاء
ساکنین شد میان یا و نون مثلهم علی حده در دو کلمه چون
التقاء ساکنین علی حده در دو کلمه نزدیک بعضی صرفیان جایز
نیست یا را حذف کردند و لیکن کسره بر حال خود گذاشتند تا از لا تنصُر
گشت لا تنصُرِنَّ شد لا تنصُرْنَ این لا تنصُرْنانِّ که در اصل لا
تنصُرْنَ لا تنصُرْنَ بودند چون نون تأکید ثقیله با فتان متصل
شد التقاء اجتماع شد میان ثلاث نونات چون اجتماع
ثلاث نونات در کلام عرب مستکره بود اشتمتها بنابر آن
الف مغایره در میان الشان در آوردند تا از اجتماع ثلاث
نونات نشود و در اینجا نون تأکید ثقیله را نیز مکسور سازند
زیرا که مشابه شد با نون تثنیه ماقبل از نون تأکید

ثقیله را مبنی بر حال خود گذاشتند تا از لا تنصرنْ لا ینصرنْ گشت
لا تنصرنانِّ لا ینصرنانِّ شدند لا تنصرُنْ لا تنصرِنْ لا تنصرُنْ لا ینصر
لا ینصرنْ لا اُنصرنْ لا اُنصرنْ لا تُنصرنْ لا تُنصرنْ لا یُنصرنْ لا
اُنصرنْ لا نُنصرنْ که در اصل لا تنصرْ لا ینصرْ لا اُنصرْ لا ننصرْ بود
چون نون تاکید خفیفه با اینها متصل شد ما قبل از نون تاکید
خفیفه مبنی بر فتحه گشت تا از لا تنصرْ لا ینصرْ لا انصرْ لا ننصرْ گشت
لا تنصرَنْ لا ینصرَنْ لا انصرَنْ لا ننصرَنْ شدند لا تنصرُنْ
لا ینصرُنْ که در اصل لا تنصروْ و لا ینصروْ بودند چون نون تاکید
خفیفه با او متصل شد التقاء ساکنین شد میان واو و نون
مدغم علی حده در دو کلمه چون التقاء ساکنین علی حده در دو کلمه
هر جا بینند واو را حذف کردند و ضمه را باقی گذاشتند
تا دلالت کند بر حذفیت واو تا از لا تنصروْ و لا ینصروْ گشت
لا تنصرُنْ لا ینصرُنْ شدند لا تنصرِنْ که در اصل لا تنصری

بجوند

بود متقاعس کنین شد میان یا و نون مدغم علی فیعده
ن بالنقاعس کنین علی فیعده هر بیست یا را حذف
کردند و کسره را باقی گذاشتند تا دلالت کند بر حذفیت یا
تا از لا تشقری گشت لا تشقرن شبه الظروف منه منقعر منقعر
را از فعل مضارع مطلق بنا کردند حرف اول را حذف کردند
بجای یا و میم مفتوحه در آوردند ما قبل آخر را فتحه دادند یا بر حال
خود گذاشتند و در آخرش تنوین طمع تمکن در آمد و بنا از برای
اعلالیت اسم با الزوان یفعل یا مصص یفعل گشت منقعر و اشد
منقعران تثنیه منقعر است منقعر اسم واحد و چون
خواستند که اسم واحد را تثنیه سازند در آخرش
الف و نون مکسوره در آوردند یا یا و نون مکسوره در آوردند
تا از منقعر گشت منقعران شد یا منقعرین شد
منقعر جمع تکسیر منقعر است صیغه منقعر اسم واحد به وجون

يا فتاح

خواستن که اسم واحد را جمع تکسیر سازند حرف اول وی و ثانی
را فتحه دادند سیم جای الف نهادند برای جمع تکسیر آوردند
که ما بعد از الف جمع تکسیر بود آنرا حرف کسره دادند و تنوین بدل
بضم حذف کردند از برای منع صرف تا از مَنْظَرٌ گشت مَنَاظِرُ شد
مُنَيْظِرٌ تصغیره مُنَيْظِرٌ و ثابت مَنْظَرٌ اسم مکبر بود چون خواستن
اسم مکبر را مصغر سازند حرف اول را ضمه دادند و ثانی را فتحه دادند
سیم جای یای تصغیر جای دادند حرفی که ما بعد از یای تصغیر
بود آنرا کسره دادند تا از مَنْظَرٌ گشت مُنَيْظِرٌ و ثابت شد مَنْظَرٌ مصدر از فعل
مضارع مطلق بنا کردند حرف اول را حذف کردند بجای او میم
در آوردند ما قبل آخر را فتحه دادند در آخرش تنوین علامت نکره
آوردند از برای علامت اسمیت تا از وزن یَفْعَلُ گشت مَنْظَرٌ
مَنْظَرَانِ تثنیه مَنْظَرٌ و ثابت مَنْظَرٌ اسم واحد بود چون خواستن
که اسم واحد را تثنیه سازند در آخرش الف و نون

مکره

مضاربةً وضراباً وضيراباً فهو مضاربٌ ثمّ مضاربةً وضراباً و

ضيراباً اين هرسه مصادر بعد و بر اصل خود است معناي او با

ست كفا و ضربت با يكديگر كردن باب چهارم از فعل صحيح

ثلاثي مزيد كه بروزن تفعّل يتفعّل تفعّلاً آمده است چون تكرّم

يتكرّم تكرّماً فهو متكرّم وتكرّم مصدر معلوم بر اصل خود است معناي

معناي او بزرگي كردن باب پنجم از فعل صحيح ثلاثي مزيد كه بروزن تفا

عل يتفاعل تفاعلاً آمده است چون تضارب يتضارب تضارباً فهو متضا

تضارباً مصدر معلوم بر اصل خود است معناي او مضاربت كردن يكي با

ديگري باب ششم از فعل صحيح ثلاثي مزيد كه بروزن افتعل يفتعل افتعالاً

افتعالاً آمده است چون اكتسب يكتسب اكتساباً فهو مكتسب

اكتساباً مصدر معلوم بر اصل خود است معناي او كسب كردن باب هفتم

از فعل صحيح ثلاثي مزيد كه بروزن انفعل ينفعل انفعالاً آمده است چون

انصرف ينصرف انصرافاً فهو منصرف انصرافاً مصدر معلوم

انصرف را از انصرافاً بنا كردن انصراف اسم مصدر را چون حق است كه اسم مصدر را فعل ماضي

معلوم سازند حرف ... ثالث و رابع و سادس ... از حال خود ... الف و تنوين مصدر

با رحلف كردن و زبر ... بنا كردن فعل ما از انصرافاً گشت انصرف شد

هر اصل خود است معنا لون با زگشت تن از کار باشد بر شکم از فعل
صحیح ثلاثی مزید که بر وزن اِفعَلَّ یَفعَلُّ اِفعِلالاً فهو آمده است
اِحمَرَّ یَحمَرُّ اِحمِراراً فهو مُحمَرٌّ و اُحمُرَّ یُحمَرُّ اِحمِراراً فذاک مُحمَرٌّ لم
یَحمَرَّ لم یُحمَرَّ لا یَحمَرُّ لا یُحمَرُّ لن یَحمَرَّ لن یُحمَرَّ الامر منه اِحمَرَّ والنهی لا تَحمَرَّ احمر سه
یُحمَرُّ تُحمَرُّ الظرف منه مُحمَرٌّ اِحمَرَّ را از اِحمِرار بنا کردند اعلالها
اسم مصدر بود چون خواستند که اسم مصدر را فعل ملفی معلوم
سازند حرف اول و ثانی و رابع و سادس را بر حال خود گذاشتند و ثالث را فتح دادند الف و تنوین مصدر را حذف کردند

از برای بنا کردن فعل ماضی از احمرار گشت اِحمَرَرَ شد بعده دو حرف
از یکجنس بهم آمدند هر دو متحرک حرکت اول را انداختند بعده
اول ساکن ثانی متحرک اول را در ثانی ادغام کردند ماضی از اِحمَرَّ
گشت اِحمَرَّ شد اِحمَرَّ اِحمَرّا اِحمَرّوا و اِحمَرَّت اِحمَرَّتا که در اِحمَرَرَ اِحمَرَرا
اِحمَرَرُوا اِحمَرَرَت اِحمَرَرَتا بودند دو حرف از یکجنس بهم آمدند اول ساکن
هر دو ثانی متحرک حرکت اول را انداختند بعده اول ساکن ثانی

متحرک

متحرک اول را در ثانی ادغام کردند تا از احمرر احمرّ و از احمررت

احمررتا گشت احمرّ احمرّا احمرّوا و احمرّت احمرّتا بودند احمررن احمررت

احمررتما احمررتم احمررت احمررتما احمررتن احمررت احمررنا چون

ادغام در اینها ممتنع بود بر حال خود گذاشتند یحمرّ از احمرّ بنا کردن

احمرّ فعل ماضی معلوم بود چون خواستند که فعل ماضی معلوم را

فعل مضارع معلوم سازند رد کردن بسوی اصلش که اصل او احمرر بود

یک حرف از حروف اتین مفتوحه در اولش در آوردند ما قبل آخر را

کسره و در آخرش اعراب رفعی در آوردند تا از احمرر گشت یحمرر و شد

بعده دو حرف از یک جنس بهم آمدند هر دو متحرک حرکت دال را

انداختند بعده اول ساکن شد متحرک اول را در ثانی ادغام کردند

تا از یحمرر گشت یحمرّ ثبت را احمرار مصدر معلوم بر اصل خود است

معنا او بسرخ شدن لم یحمرّ لم تحمرّ لم احمرّ لم نحمرّ که در اصل

لم یحمرّ لم تحمرّ لم احمرّ لم نحمرّ بودند چون لم جازمه جهدی در اولش در آوردند آخرش را

جزم کردند علامت جزمیه سکون ثانی نهای یجیو فی رفع معروف شد پیش یک شد
بعده التقاء ساکنین شد میان هر دو رای رای اول که ساکن شده از
جهت ادغام در فعل مضارع و رای ثانی که ساکن شده بود از جهت لم جازمه بعض
صرفیان رای ثانی را فتح میدهند لان الفتحة اخف الحرکات لم یجرَّ لم تجرَّ
لم اجرَّ لم نجرَّ میخوانند و بعض صرفیان رای ثانی را کسره میدهند لان
الساکن اذا حرک حرک بالکسر لم یجرِّ لم تجرِّ لم اجرِّ لم نجرِّ میخوانند
و بعضی صرفیان ترک ادغام میخوانند بجهت رای فوت شدن نشده
ادغام آن حرکت رای ثانی است لم یجررْ لم تجررْ لم اجررْ لم نجررْ میخوانند
باب هفتم از فعل صحیح ثلاثی مجرد که بر وزن افعالّ یفعالّ افعیلال آمده است
چون احمارّ یحمارّ احمیرارا فهو محمارّ ... احمیرار بنا کردند احمرار
اسم مصدر بود چون خواستند که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم بسازند حرف اول
و ثانی و خامس و سادس را بر حال خود گذاشتند ثالث را فتحه دادند بعده یا ساکن
ماقبلش مفتوح آن یا را به الف بدل کردند الف و تنوین مصدر را حذف کردند

بنا کردن

بنا کردن فعل ثانی از احمیرار گشت احمارّ شد بعده دو حرف از یک جنس بهم
آمدند در مصدر تحرک حرکت اولی را انداختند بعده اول را ساکن ثانی متحرک
اول را در ثانی ادغام کردند تا از احمیرار گشت احمارّ شد باب دهم از فعل
صحیح ثلاثی که بر وزن اِسْتَفْعَلَ یَسْتَفْعِلُ اِسْتِفْعَالاً فهو مُسْتَفْعِلٌ اِسْتِفْعَالٌ
مصدر معلوم که بر اصل خود است معنای او جستن کردن مال اِسْتَفْعَلَ را از
اِسْتِفْعَالٌ بنا کردن اِسْتِخْرَاجٌ اسم مصدر بود چون خواستی که اسم
مصدر را فعل ماضی معلوم سازند حرف اول و ثانی و خامس و ... را به حال خود گذاشتند الف و تنوین مصدری را حذف کردند از برای
بنا کردن فعل ثانی از استخراج گشت استخرج شد باب یازدهم از
فعل صحیح ثلاثی مزید که بر وزن اِفْعَوَّلَ یَفْعَوِّلُ اِفْعِوَّالاً آمده است
چون اِجْلَوَّذَ یَجْلَوِّذُ اِجْلِوَّاذاً فهو مُجْلَوِّذٌ اِجْلِوَّاذٌ مصدر معلوم
بر اصل خود است معنای او تیز رفتن شتران اِجْلَوَّذَ از اِجْلِوَّاذٌ
بنا کردن اِجْلِوَّاذٌ اسم مصدر بود چون خواستی که اسم مصدر را
فعل ماضی معلوم سازند حرف اول و ثانی و ثالث و رابع و سادس
را به حال خود گذاشتند الف و تنوین مصدری را حذف کردند از برای
بنا کردن فعل ثانی از اِجْلِوَّاذ گشت اِجْلَوَّذَ شد باب دوازدهم

اِسْتِخْرَاجٌ
اِسْتَخْرَجَ

از فعل صحیح ثلاثی مزید که بر وزن إفعَوعَلَ یَفعَوعِلُ افعیعالاً [illegible]

چون اِحدَودَبَ یَحدَودِبُ اِحدیدَاباً فهو مُحدَودِبٌ [illegible]

مصدر معلوم که در اصل خواست معنا [illegible] شدن احدودب

را از احدیداب بنا کردن احدیداباً اسم مصدر بود چون

خواستن که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم سازند حرف اول و ثانی

و ثالث و رابع و خامس را بر حال خود گذاشتند الف و تنوین مصدر

یا را حذف کردند از برای بنا کردن فعل تا از احدیداب گشت احدودب

شد بدانکه فعل صحیح رباعی مجرد را یک باب است که بر وزن

فَعلَلَ یُفَعلِلُ فَعلَلَةً و فِعلالاً آمده است چون دَحرَجَ یُدَحرِجُ دَحرَجَةً

و دِحراجاً فهو مُدَحرِجٌ و دُحرِجَ [illegible] دحراجٌ که این هر دو مصادر

بر اصل خواست معنا این هر دو مصادر [illegible] دحرج

را از دحرجة بنا [illegible] دحرجة اسم مصدر بود چون خواستن که اسم

مصدر را فعل ماضی معلوم سازند حرف اول و ثانی و ثالث و رابع [illegible]

را بر حال خود گذاشتند تا و تنوین مصدر را حذف کردند از برای

بنا کردن فعل تا دحرجة گشت دحرج شد یا دحرج را از دحراج

بنا کردند دحراج اسم مصدر بود چون خواستن که اسم مصدر را فعل

دوم ساختند حرف اولی را فتحه دادند ثانی و ثالث و خامس را
بر حال خود گذاشتند تا از دحراج گشت و ثالثا الف و تنوین مصدر را
حذف کردند از برای بنا کردن فعل تا از دحراج گشت دحرج شد
بدان که فعل [illegible] مزید را سه باب است باب اول از فعل رباعی مزید
که بر وزن تَفَعْلُل یَتَفَعْلَلُ تَفَعْلُلًا آمده است چون تَدَحْرَجَ یَتَدَحْرَجُ تَدَحْرُجًا
فهو متدحرج تدحرجا مصدر معلوم بر اصل خود است معنای او سنگ غلطیدن
تدحرج را از تدحرج بنا کردن تدحرج اسم مصدر بود چون خواستند که اسم
مصدر را فعل ماضی معلوم سازند حرف اول و ثانی و ثالث و خامس را بر حال
گذاشتند ضمه را [illegible] بدل شد و تنوین مصدر را حذف کردند از برای
بنا کردن فعل تا از تدحرج گشت تدحرج شد. باب دوم از فعل صحیح رباعی مزید
که بر وزن اِفْعَنْلَلَ یَفْعَنْلِلُ اِفْعِنْلالًا آمده است چون احرنجم یحرنجم احرنجاما
فهو محرنجم احرنجم را از احرنجام بنا کردن [illegible] احرنجام اسم مصدر
بود چون خواستند که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم سازند حرف اول و ثانی و
رابع و خامس و هفتم را بر حال خود گذاشتند ثالث را فتحه دادند و الف و
تنوین مصدر را حذف از برای بنا کردن فعل تا از احرنجام گشت
احرنجم شد احرنجام مصدر معلوم که بر اصل خود است معنای او
گرد آمدن شتران باب سوم از فعل صحیح رباعی مزید که بر وزن اِفْعَلَلَّ
یَفْعَلِلُّ اِفْعِلّالًا آمده است چون اِقْشَعَرَّ یَقْشَعِرُّ اِقْشِعْرارًا

فهو مقشعر اقشعر را از اقشعرار بنا کردن اقشعرار اصل [illegible]

چون خواستند که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم سازند حرف اول و ثانی

و رابع و خامس و هفتم را بر حال خود گذاشتند و ثالث را فتحه دادند و الف

و تنوین مصدر را حذف کردند از برای بنا کردن بعض تا [illegible] اقشعرر

گشت اقشعرر شد بعده دو حرف از یک جنس آمدند در دو موضع

حرکت راء اول را نقل کردند با قبل دادند بعده اول ساکن شد تا سبب

سکون اول را در ثانی ادغام کردند تا اقشعر شد [illegible] اقشعر شد

اقشعر از مصدر معلوم که بر اصل خود است معتل الواو مثال بر وزن

وعد یعد [illegible] فعل ثلاثی [illegible] مثال [illegible] باب اول

ومن [illegible] مثال بر وزن فعل یفعل [illegible] عدة [illegible] آمده است

چون وَعَدَ یَعِدُ عِدَةً فهو واعِدٌ وَعَدَ را از عِدَةً اسم مصدر بنا [illegible] چون

خواستند که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم سازند [illegible] که

که اصل او وِعْدَةً بود حرف [illegible] ثالث را بر حال خود گذاشتند [illegible]

را فتحه دادند [illegible] و تنوین مصدر را حذف کردند از برای بنا کردن

فعل تا از عِدَةً [illegible] وَعَدَ شد وَعَدَ وَعَدَا وَعَدُوا وَعَدَتْ وَعَدَتَا و

وَعَدْنَ وَعَدْتَ وَعَدْتُمَا وَعَدْتُمْ وَعَدْتِ وَعَدْتُمَا وَعَدْتُنَّ وَعَدْتُ وَعَدْنَا

وَعَدَ وَعَدَا وَعَدُوا وَعَدَتْ وَعَدَتَا وَعَدْنَ وَعَدْنَا این بر فعل بود [illegible]

[illegible] وعدان [illegible] والجمع منها [illegible] واو واعد [illegible]

وَعَدْتُ وَعَدْنَا

وَعَتُّ وَعَتُّمَا وَعَتُّمْ وَعَتِّ وَعَتُّمَا وَعَتُّنَّ وَعَتُّ که در اصل وَعَدْتَ
وَعَدْتُمَا وَعَدْتُمْ وَعَدْتِ وَعَدْتُمَا وَعَدْتُنَّ وَعَدْتُ بودند دال و
تا هم آمدند نخستین حرف از باب یک ساکن دال را بتا بدل کردند برای
قرب مخرج تا از وَعَدْتَ وَعَدْتُمَا وَعَدْتُمْ وَعَدْتِ وَعَدْتُمَا وَعَدْتُنَّ
وَعَدْتُ گشت وَعَتْتَ وَعَتْتُمَا وَعَتْتُمْ وَعَتْتِ وَعَتْتُمَا وَعَتْتُنَّ وَعَتْتُ
شدند بعده دو حرف از یک جنس باهم آمدند اول متحرک اول را ساکن
کردند بعده اول ساکن ثانی متحرک اول را در ثانی ادغام کردند تا از
وَعَتْتَ وَعَتْتُمَا وَعَتْتُمْ وَعَتْتِ وَعَتْتُمَا وَعَتْتُنَّ وَعَتْتُ گشت وَعَتَّ وَعَتُّمَا
وَعَتُّمْ وَعَتِّ وَعَتُّمَا وَعَتُّنَّ وَعَتُّ شدند پس از وَعَدَ بنا کردند و
وَعَدَ فعل ماضی معلوم بود چون خواستند که فعل مضارع معلوم را از وی بنا کنند
معلوم سازند یک حرف از حروف اتین مفتوح در اولش در آوردند
بسکون فاء کلمه تا اجتماع اربع حرکات لازم نشود ما قبل آخر را کسره
دادند و در آخرش اعراب رفع در آوردند تا از وَعَدَ گشت یَوْعِدُ یَوْعِدَانِ
یَوْعِدُونَ تَوْعِدُ تَوْعِدَانِ یَوْعِدْنَ تَوْعِدُ تَوْعِدَانِ
تَوْعِدُونَ تَوْعِدِینَ تَوْعِدَانِ تَوْعِدْنَ اَوْعِدُ نَوْعِدُ یَوْعِدُ یَوْعِدَانِ
یَوْعِدُونَ یَعِدْنَ که در اصل یَوْعِدُ یَوْعِدَانِ یَوْعِدُونَ یَوْعِدْنَ

بودند بعده واو واقع شده بود میان یای مفتوح و کسره لازمی واو را

حذف کردند برای تخفیف تا از یَوْعِدُ یَوْعِدانِ یَوْعِدُونَ یَوْعِدْنَ

گشت یَعِدُ یَعِدانِ یَعِدُونَ یَعِدْنَ شدند باقی تَعِدانِ تَعِدُ

تَعِدِینَ که در اصل تَوْعِدُ تَوْعِدانِ تَوْعِدُونَ تَوْعِدِینَ بودند

بعده واو را حذف کردند تا خروج نیاید از کسره تقدیری بسوی ضمه

تقدیری واز ضمه تقدیری بسوی کسره حقیقی تا از تَوْعِدُ تَوْعِدانِ

تَوْعِدُونَ تَوْعِدِینَ گشت تَعِدُ تَعِدانِ تَعِدُونَ تَعِدْنَ شدند

تَعِدُ تَعِدانِ تَعِدُونَ تَعِدِینَ اَعِدُ نَعِدُ که در اصل تَوْعِدُ تَوْ

عِدانِ تَوْعِدُونَ تَوْعِدِینَ اَوْعِدُ نَوْعِدُ بودند بعده واو واقع شده

میان اخت یا نقیل شود واو را حذف کردند برای موافقت

تا از تَوْعِدُ تَوْعِدانِ تَوْعِدُونَ تَوْعِدِینَ اَوْعِدُ نَوْعِدُ گشت تَعِدُ تَعِدانِ

تَعِدُونَ تَعِدِینَ اَعِدُ نَعِدُ شدند عِدَةً را از وِعْدَةً یا وِعْدٌ یا جو وعدة

بود کسره بر واو ثقیل بود آن را انداختند بعد وانتقال کردن

شد میان واو و عین واو حذف کردند بعد چون او تا موکد در تحریر

واو و عین را حرکت کسره مشدد آن که از انکسر

بالکسر تا از وِعْدَةً گشت عِدَةً شد با عِدَةً را از وعد

تَعِدانِ

تَوْعِدانِ

تَوْعِدْنَ

تَعِدْنَ

کردن کسره

کردن کسره بر واو ثقیل بود آن را نقل کردند به ما بعد به سبب التقاء ساکنین

میان واو و عین واو را حذف کردند چرا که معلق و انشاء بود

آن [illegible] داوند تا از وعدة گشت عدة شد یا عدة را از وعدة فیها

کسره بر واو ثقیل بود آن را [illegible] بعد التقاء ساکنین شد میان واو و

[illegible] واو را حذف کردند و عین را [illegible] کسره [illegible]

بر واو حرکة ثالکسر تا از وعدة گشت عدة شد یا عدة را از وعدة

جا کردند کسره بر واو ثقیل بود آن را نقل کردند به ما بعد التقاء ساکنین شد میان

واو و عین واو را [illegible] کردند که معلق داشته بود آن را تعویض

داوند تا از وعدة گشت عدة شد عدة مصدر [illegible] دیده شد

معناش او را وعده کردن أواعد جمع تکسیر [illegible] أواعد

و [illegible] عدة اسم واحد بود چون خواستن که اسم واحد را جمع

تکسیر سازند حرف اول را فتحه دادند ثانیه قابل حرکت نبود و آن را

[illegible] جای [illegible] از برای جمع [illegible] در آوردند حرفی

که ما بعد از الف جمع تکسیر بود آن را کسره دادند و تا و واحد را

حذف کردند [illegible] را نیز حذف کردند از برای منع صرف تا از

[illegible] عدة گشت وواعد شد بعده دو واو جمع شد در اول کلمه

این چنین ثقیل بود واو اول را بهمزه مفتوحه بدل کردند تا از
وَوَاعِد گشت أَوَاعِد شد یا واو اول را بهمزه مفتوحه بدل کردند
تا ملتبس نشود صوت آدمی بصوت سگ تا وَوَاعِد گشت أَوَاعِد
شد یا وَوَاعِد را از أَوَاعِد باز دانند واو اول را حذف بهمزه
مفتوحه بدل کردند تا اجتماع ثلاث واوات نشود در حال عطف
تا از وَوَاعِد گشت أَوَاعِد شد و أُوَیْعِدٌ با وُوَیْعِدٌ تصغیر
واعِدٌ و وَاعِدَةٌ است واعِدٌ و وَاعِدَةٌ اسم مکبر ان بود چون
خواستند که اسم مکبر ان را مصغر بدین سازند حرف ثانی واعد و واعدة را
تا بی قابل گشت و آن را بواو مفتوحه بدل کردند سیوم جای
یاء تصغیر در آورند حرفی که ما بعد از یاء تصغیر بود آن را کسره
دادند تا از وَاعِدٌ و وَاعِدَةٌ گشت وُوَیْعِدٌ و وُوَیْعِدَةٌ شد
بعده دو واو جمع شد در اول کلمه این چنین ثقیل بود واو اول را
بهمزه مضمومه بدل کردند تا از وُوَیْعِدٌ و وُوَیْعِدَةٌ گشت أُوَیْعِدٌ
و أُوَیْعِدَةٌ شد یا از وُوَیْعِدٌ و وُوَیْعِدَةٌ که در اصل اُوَیْعِدٌ
و اُوَیْعِدَةٌ بعده بعده واو اول را بهمزه [illegible] بدل کردند
تا ملتبس نشود صوت آدمی بصوت سگ تا از وُوَیْعِدٌ و وُوَیْعِدَةٌ
گشت

گشت اُوعِدُ وأُوعِدُوا [illegible] بالْوَعِيدِ وَأُوعِدُوا [illegible] در اصل اُوعِدُوا
وَوُعِدَ [illegible] واوها را بهمزه مضمومه بدل کنند تا اجتماع ثلاث
واوات نشود در حال عطف تا از وَوُعِدَ [illegible] اُوعِدَ گشت [illegible]
[illegible] از یَعِدُ بنا کردن [illegible] تا که علامت
استقبال بود [illegible] بعد از حرف استقبال متحرک بود تا از
[illegible] وقف سکون [illegible] شد
تا یَعِدُ گشت [illegible] از یَعِدُ بنا کردن که ماخوذ از توعد [illegible]
که علامت استقبال بود [illegible] حذف کردند ما بعد از حرف استقبال
ماند چون ابتدا [illegible] ساکن بود
[illegible] علامت وقف [illegible]
تا از [illegible] واو واقع شد میان [illegible]
را حذف [illegible] تخفیف تا از [illegible]
با حرکت عین از همزه [illegible] استغنا آمد تا از [illegible] گشت [illegible] شد
[illegible]
[illegible] شد [illegible]
کردند تا اجتماع [illegible] لازم نشود [illegible] بحرکت عین [illegible]
[illegible] آمد تا از [illegible] گشت [illegible] شد

باب دوم از ثلاثی مجرد مثال که بر وزن فَعَلَ یَفْعِلُ فَعْلاً آمده است
چون یَسَرَ یَیْسِرُ یَسْرًا فهو یاسِرٌ یَسَرَ را از یَسْرًا بنا کردن [illegible]
از اسم مصدر بود و چون خواستند که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم سازند

حرف اول وثالث را برحال خود گذاشتند وثانی را فتح دادند با حرف
اول وثانی وثالث را فتح دادند وتنوین مصدر را حذف کردند از جهت
بنا کردن فعل تا از یُسْر گشت یَسَرَ شد یَسَرَ مصدر معلوم
که در اصل خود دست معنای او قمار باختن است باب دوم
از فعل ثلاثی مثال که بر وزن فَعَلَ یَفْعَلُ فَعْلًا آمده است چون
وَضَعَ یَضَعُ وَضْعًا فهو واضعٌ وَضَعَ را از وَضْعٌ بنا کردن وَضْعٌ اسم مصدر
بود چون خواستند که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم سازند حرف اول
وثالث را برحال خود گذاشتند وثانی را فتحه دادند با حرف اول وثالث
فتحه دادند وتنوین مصدر را حذف کردند از برای بنا کردن فعل
از وضع شد وَضَعَ شد فَوَضَعَ مصدر معلوم که در اصل خود دست معنای نهادن
باب چهارم از فعل ثلاثی مثال واوی فَعِلَ یَفْعَلُ فَعْلًا آمده است
چون وَجِلَ یَوْجَلُ وَجْلًا فهو واجِلٌ وَجِلَ را از وَجْلٌ بنا کردن وَجْلٌ اسم
مصدر بود چون خواستند که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم سازند حرف اول
وثالث را برحال خود گذاشتند وثانی را کسره دادند با حرف اول وثالث
را فتح دادند وثانی را کسره دادند وتنوین مصدر را حذف کردند از
برای بنا کردن فعل تا از وَجْلٌ گشت وَجِلَ شد وَجْلٌ اصل مصدر معلوم
برحال خود است معنای او ترسیدن باب
پنجم از فعل مثال واوی که بر وزن فَعَلَ یَفْعَلُ فَعْلًا آمده است چون
وَجَعَ یَوْجَعُ وَجْعًا فهو واجِعٌ وَجَعَ را از وَجْعٌ بنا کردن وَجْعٌ اسم مصدر بود
چون خواستند که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم سازند حرف اول وثالث

برحال

را بر حال خود گذاشتند و ثانی را فتحه دادند تا حرف اول را با ثانی و ثالث را
بدادند و تنوین مصدر را حذف کردند برای بنا کردن فعل تا از وقع
گشت وقع شد و وقع فعل ماضی معلوم بر حال خود است معنی او بنهاد و رسید کردن
باب ششم از ثلاثی مجرد مثال واوی که بر وزن فَعِلَ یَفعِلُ فِعلٌ آمده است چون وَرِثَ
یَرِثُ وِرثًا فهو وارث و ذاک موروث بدان که وَرِثَ در اصل وِرثًا بوده است اسم مصدر بود چون خواستیم که
که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم سازیم حرف اول و ثالث را بر حال خود گذاشتند و
ثانی را کسره دادند و حرف اول و ثالث را فتحه دادند تا ثانی را کسره و تنوین مصدر را
حذف کردند برای بنا کردن فعل را تا از وِرث گشت وَرِثَ شد و وَرِثَ
مصدر معلوم بر حال خود است معنی او میراث رسید باب هفتم
از ثلاثی مثال واوی که بر وزن فَعُلَ یَفعُلُ فَعلٌ آمده است چون وَسُمَ یَوسُمُ
وَسمًا فهو وسیم و ذاک موسوم بدان که وسم را از وسم بنا کردن و وسم اسم مصدر بود چون خواستیم که اسم مصدر را
فعل ماضی معلوم سازند حرف اول و ثالث را بر حال خود گذاشتند و ثانی را ضمه دادند
حرف اول و ثالث را فتحه دادند و ثانی را ضمه دادند و تنوین مصدر را حذف
کردند برای بنا کردن فعل تا از وسم گشت وسُم شد و وسُمَ مصدر معلوم
معلوم بر حال خود است معنی او داغ نهاد بدان که فعل اجوف
ثلاثی مجرد شش باب است باب اول از فعل ثلاثی اجوف که بر وزن فَعَلَ یَفعُلُ
فَعلًا آمده است چون قَالَ یَقُولُ قَولًا فهو قَائِلٌ و قِیلَ یُقَالُ قَولًا
فهو ذاک مَقُولٌ لَم یَقُل لَم یُقَل لَا یَقُولُ لَا یُقَالُ لِیَقُل لِیُقَل الامر منه قُل
والنهی عنه لَا تَقُل والظرف منه مَقَالٌ والآلة منه مِقوَلٌ و مِقوَلَةٌ و مِقوَالٌ
وافعل التفضیل منه اَقوَلُ والمؤنث منه قُولَی و تثنیتها قُولَیَانِ و جمعها اقاویل

قال مدّ از قَوْلٌ بنا کردن قَوْلٌ اسم مصدر بود چون خواستند که از اسم مصدر
را فعل ماضي معلوم بسازند حرف اول و ثالث را بحال خود گذاشتند و ثاني را
ما فتحه دادند یا حرف اول و ثاني و ثالث را فتحه دادند و تنوین مصدر را ساقط
کردند از براي بنا کردن فعل تا از قول گشت قَالَ قَوَلَ بعده واو متحرک
ما قبلش مفتوح آن واو را بالف بدل کردند یا حرکت واو را انداختند
بعده واو ساکن ما قبلش مفتوح آن واو را بالف بدل کردند تا از قَوَلَ گشت قال
قَالَ قَالَا قَالُوا قَالَتْ قَالَتَا که در اصل قَوَلَ قَوَلَا قَوَلُوا قَوَلَتْ قَوَلَتَا بودند
بعده واو متحرک ما قبلش مفتوح آن واو را بالف بدل کردند یا حرکت
واو را انداختند یا ساکن شد ما قبلش مفتوح آن واو را بالف بدل کردند
تا از قَوَلَ قَوَلَا قَوَلُوا قَوَلَتْ قَوَلَتَا گشت قَالَ قَالَا قَالُوا قَالَتْ قَالَتَا قُلْنَ
قُلْنَ قُلْتَ قُلْتُمَا قُلْتُمْ قُلْتِ قُلْتُمَا قُلْتُنَّ قُلْتُ قُلْنَا که در اصل قَوَلْنَ قَوَلْتَ
قَوَلْتُمَا قَوَلْتُمْ قَوَلْتِ قَوَلْتُمَا قَوَلْتُنَّ قَوَلْتُ قَوَلْنَا بودند بعده واو
متحرک ما قبلش مفتوح آن واو را بالف بدل کردند یا حرکت واو را انداختند
بعده واو ساکن ما قبلش مفتوح آن واو را بالف بدل کردند بعده التقاء
ساکنین شد میان الف و لام الف را حذف کردند تا از قَوَلْنَ قَوَلْتَ
قَوَلْتُمَا قَوَلْتُمْ قَوَلْتِ قَوَلْتُمَا قَوَلْتُنَّ قَوَلْتُ قَوَلْنَا گشت قَلْنَ قَلْتَ قَلْتُمَا
قَلْتُمْ قَلْتِ قَلْتُمَا قَلْتُنَّ قَلْتُ قَلْنَا شد بعده فتحه قاف را بضمه بدل کردند
تا دلالت کند بر آنکه عین فعل او افتاده بود که واو بود از قَلْنَ
قَلْتَ قَلْتُمَا قَلْتُمْ قَلْتِ قَلْتُمَا قَلْتُنَّ قَلْتُ قَلْنَا گشت قُلْنَ قُلْتَ
قُلْتُمَا قُلْتُمْ قُلْتِ قُلْتُمَا قُلْتُنَّ قُلْتُ قُلْنَا شد بعده

يقول را از قال بنا کردند قال فعل ماضی معلوم بود چون خواستند که فعل ماضی معلوم
را فعل مضارع معلوم سازند دور کردند الف را که اصل او قَوَلَ بود [illegible]
حروف اتین مفتوحه در اولش درآوردند بسکون فاء کلمه تا توالی اربع حرکات
لازم نشود ما قبل آخر را ضمه دادند و در آخرش اعراب رفعی درآوردند تا يَقْوُلُ
گشته يَقْوُلُ شد بعد ضمه ثقیل را به ماقبل دادند تا از يَقْوُلُ گشت يَقُولُ شد

[illegible] نقل کرده

يَقُولُ تَقُولُ أَقُولُ نَقُولُ که در اصل يَقْوُلُ تَقْوُلُ أَقْوُلُ نَقْوُلُ بودند ضمه بر واو
ثقیل بود آن را نقل کرده به ماقبل دادند تا از يَقْوُلُ تَقْوُلُ أَقْوُلُ نَقْوُلُ
گشته يَقُولُ تَقُولُ أَقُولُ نَقُولُ شدند يقولان يقولون تقولان تقولين تقولون
تقولين که در اصل يقولان يقولون تقولان تقولون تقولين [illegible]
ضمه بر واو ثقیل بود آن نقل کرده به ماقبل دادند تا از يقولان يقولون تقولان
تقولون تقولين گشت يقولان يقولون تقولان تقولون تقولين شدند
يَقُلْنَ تَقُلْنَ که در اصل يَقْوُلْنَ تَقْوُلْنَ بود ضمه بر واو ثقیل بود آن را نقل کرده
به ماقبل دادند بعده التقاء ساکنین شد میان واو و لام واو را حذف کردند
تا از يَقْوُلْنَ تَقْوُلْنَ گشت يَقُلْنَ تَقُلْنَ شدند یا يَقُلْنَ تَقُلْنَ که در اصل يَقْوُلْنَ
تَقْوُلْنَ بود ضمه بر واو ثقیل بود آن را نقل کرده بعده التقاء ساکنین شد میان [illegible]

واو را حذف کردند

حرف را حرکت ضمه [illegible] تا دلالت کند بر آنکه عین فعل او [illegible]
واو بود [illegible] تا از يَقْوُلْنَ تَقْوُلْنَ گشت يَقُلْنَ تَقُلْنَ شدند یا يَقُلْنَ
تَقُلْنَ که در اصل يَقْوُلْنَ تَقْوُلْنَ بود ضمه بر واو ثقیل بود آن را نقل کرده
[illegible] داشتند بعده التقاء ساکنین شد میان [illegible] حرکتی که متعلق داشته بود [illegible]

واو را حذف کردند

بقاف دادند تا از یقوولن تقوولن گشت یقلن تقلن شدند یا یقلن

تقلن که در اصل یقوولن تقوولن بودند واو متحرک ما قبلش مفتوح را

با الف بدل کردند یا حرکت واو را انداختند بعده واو ساکن ما قبلش مفتوح

را قیاسا او را با الف بدل کردند چون واوی که در فعل ماضی معلوم با الف بدل

کرده شده بود در نهی نیز با الف بدل کردند بعده ملتقی شد میان دو ساکن الف و قاف را

حرکت ضمه میدهند از برای رعایت عین کلمه تا از یقوولن تقوولن گشت یقلن تقلن شدند

قول مصدر معلوم بجمله صحیح است معنا بر او گفتن فهو قائل قائل تا قول و بنا کردند

یقول فعل مضارع معلوم بود چون خواستن که اسم مصدر فعل مضارع اسم

اسم فاعل ساختند حرف علامت مضارع در اصلش که اصل او یعنی یقول بود حرف

اول را حذف کردند تا ... داخل شد الف از برای علامت اسم فاعل و ما قبل

ما بعد از الف اسم فاعل بعد از آن را کسره دادند ... تقلیل است و در

فتح التباس ... از باب از مفعول در حال و تعدد و در آخرش تنوین جمع

در آوردند از برای علامت اسمیت تا از یقول گشت قاول قاول شدند

بعده واو افتاد پس از الف زایده ان واو را بهمزه مکسوره بدل کردند تا از قاول

گشت قائل شدند یا واو متحرک ما قبلش مفتوح ان واو را با الف بدل کردند یا

حرکت واو را انداختند بعده واو ساکن ما قبلش مفتوح آن واو را با الف بدل

کردند چون واوی که در فعل ماضی معلوم با الف بدل کرده شده در نهی

نیز با الف بدل کردند بعده ملتقی شد میان هر دو الف ... واو را بهمزه

مکسوره بدل کردند تا از قاول قاول گشت قائل شدند بعده الف واقع شد پس از

یا واو

الف زایده

الف زایده الف را بهمزه مکسوره بدل کردند تا از قواول گشت قایل شد
قایلین قایلات قایلون قولة قوّال قُوّل قائلة قائلتان قائلات قوائل
وبقول ... قائلة جمع کردند قائلة اسم واحد بود چون خواستند که اسم واحد را
جمع تکسیر سازند حرف اول مفتوح تا ثانی قابل حرکت شود آن را بواو مفتوحه
بدل کردند ... بهم ... الف ... جمع تکسیر ... حرفی ... بعد از الف
جمع تکسیر بود آن را کسره دادند تا واو ... را حذف کردند و تنوین را نیز
حذف کردند تا از قائلة گشت قواول ... بعده واو واقع شد ...
پس از الف زایده آن الف را بهمزه مکسوره بدل کردند تا از قواول گشت
قوائل گشت یا واو متحرک ما قبلش مفتوح آن واو را بالف بدل کردند یا حرکت
واو را ... بعده واو ... ما قبلش مفتوح آن واو را بالف بدل
بدل کردند چون واوی که در فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده شده بود در جمع
نیز بالف بدل کردند ... الف ... واقع شد میان هر دو
الف الف ثانی را بهمزه مکسوره بدل کردند تا از قواول گشت قوائل شد بعده یا
واو ... واقع شد پس از الف زایده آن الف را بهمزه مکسوره بدل کردند تا از
قواول گشت قوائل شد قُوَیْل و قُوَیْلة تصغیر قائل و قائلة ...
قائل و قائلة اسم مکبر بودند چون خواستند که اسم مکبر را مصغّر
سازند حرف اول ضمه دادند تا ثانی قابل حرکت شود آن را بواو مفتوحه
بدل کردند سیم جای یای تصغیر در آوردند حرفی که ما بعد از یای تصغیر بود آن را
کسره دادند تا از قاول و قاولة گشت قُوَیوِل و قُوَیوِلة شدند
بعده واو و یا بهم آمدند نخستین حرف از ایشان ساکن بود واو را یا کردند

قُوَيْلٌ وَقُوَيْلَةٌ شدند بعده دو حرف از یک جنس بهم آمدند که هر دو حرف از
اینها ساکن لا بمتحرک اول ساکن ثانی متحرک اول را در دوم ثانی ادغام کردند
تا از قُوَيْلٌ و قُوَيْلَةٌ گشت قُوَيِّلٌ و قُوَيِّلَةٌ شدند
قِيلَ را از قَالَ بنا کردن قال فعل ماضی معلوم بود چون خواستن که فعل ماضی معلوم را
فعل ماضی مجهول سازند حرف اول را ضمه دادند ما قبل آخر را کسره تا از قَوَلَ
گشت قُوِلَ شد قُوِلَ قُوِلَا قُوِلُوا قُوِلَتْ قُوِلَتَا قُوِلْنَ قُوِلْتَ قُوِلْتُمَا قُوِلْتُمْ قُوِلْتِ
قُوِلْتُمَا قُوِلْتُنَّ قُوِلْتُ قُوِلْنَا باجمع قُوِلَ قُوِلْتِ قُوِلْتُمْ که آخره کسره بواو ثقیل
بعد از نقل کرده ما قبل واو بعد از حذف حرکت ما قبل التقای ساکنین
شد میان واو و لام واو را حذف کردند تا از قُوِلْنَ قُوِلْتَ قُوِلْتُمَا
قُوِلْتُمْ قُوِلْتِ قُوِلْتُمَا قُوِلْتُنَّ قُوِلْتُ قُوِلْنَا گشت قُلْنَ قُلْتَ قُلْتُمَا قُلْتُمْ
قُلْتِ قُلْتُمَا قُلْتُنَّ قُلْتُ قُلْنَا شدند چه قُوِلْنَ قُوِلْتَ قُوِلْتُمَا قُوِلْتُمْ که
کسره بواو ثقیل بود آن را انداختند بعده التقای ساکنین شد میان
واو و لام واو را حذف کردند تا از قُوِلْنَ قُوِلْتَ قُوِلْتُمَا قُوِلْتُمْ شدند
لا آخره گشت قُلْنَ قُلْتَ قُلْتُمَا قُلْتُمْ قُلْتِ قُلْتُمَا قُلْتُنَّ قُلْتُ قُلْنَا
يُقَالُ را از يَقُولُ بنا کردن يقول فعل مضارع معلوم بود چون خواستن
که فعل مضارع معلوم را فعل مضارع مجهول سازند حرف اول را ضمه دادند
اصلش که اصل او يَقُولُ بود حرف اول را ~~در حالت~~ ضمه دادند
ما قبل آخر را فتحه تا از يَقُولُ گشت يُقْوَلُ شد ~~يُقْوَلُ~~ بعده واو متحرک ما قبل
حرف صحیح او ساکن حرکت واو را نقل کردند بما قبل داده واو در اصل متحرک بود و اکنون
ما قبل او مفتوح گشت آن واو را بالف بدل کردند تا از يُقْوَلُ گشت هو يُقَالُ شد
يُقَالُ يُقَالَانِ يُقَالُونَ تُقَالُ تُقَالَانِ يُقَلْنَ تُقَالُ تُقَالَانِ تُقَالُونَ تُقَالِينَ تُقَالَانِ
تُقَلْنَ أُقَالُ نُقَالُ يُقَالُ تُقَالُ أُقَالُ نُقَالُ که در اصل يُقْوَلُ تُقْوَلُ أُقْوَلُ نُقْوَلُ

بودند

بودند بعده واو متحرک ما قبل حرف صحیح او ساکن حرکت واو را نقل کردند با ما قبل دادند
واو در اصل متحرک بود الحال ما قبل او مفتوح گشت آن واو را با الف بدل کردند
تا از یَقُولُ تَقُولُ اَقُولُ نَقُولُ گشت یُقَالُ تُقَالُ اُقَالُ نُقَالُ شدند یُقَالاَ
یُقَالُونَ تُقَالاَنِ تُقَالُونَ تُقَالِینَ که در اصل یُقْوَلاَنِ یُقْوَلُونَ تُقْوَلاَنِ تُقْوَلُونَ تُقْوَلِینَ
بودند واو متحرک ما قبل حرف صحیح او ساکن حرکت واو را نقل کردند با ما قبل دادند
واو در اصل متحرک بود الحال ما قبل او مفتوح گشت آن واو را با الف بدل کردند
تا از یُقْوَلاَنِ یُقْوَلُونَ تُقْوَلاَنِ تُقْوَلُونَ تُقْوَلِینَ گشت یُقَالاَنِ یُقَالُونَ تُقَالاَنِ
تُقَالُونَ تُقَالِینَ شدند یَقُلْنَ تَقُلْنَ که در اصل یَقْوُلْنَ تَقْوُلْنَ بودند واو
متحرک ما قبل حرف صحیح او ساکن حرکت واو را نقل کردند با ما قبل دادند بعده التقاء
ساکنین شد میان واو و لام واو را حذف کردند تا از یَقْوُلْنَ تَقْوُلْنَ گشت
یَقُلْنَ تَقُلْنَ شدند با جحد یُقَلْنَ تُقَلْنَ که در اصل یُقْوَلْنَ تُقْوَلْنَ بودند واو
متحرک ما قبل حرف صحیح او ساکن حرکت واو را نقل کردند با ما قبل دادند واو در اصل
متحرک بود الحال ما قبل او مفتوح گشت بمناسبت واو را با الف بدل کردند بعده
تا از یُقْوَلْنَ تُقْوَلْنَ گشت یُقَالْنَ تُقَالْنَ شدند با جحد یُقَلْنَ تُقَلْنَ که در اصل
یُقْوَلْنَ تُقْوَلْنَ حرکت واو را نقل کردند ... بعده التقاء ساکنین شد میان
... واو را حذف کردند حرکت که ... ان را بقاف دادند تا از
یُقْوَلْنَ تُقْوَلْنَ گشت یُقَلْنَ تُقَلْنَ شدند با جحد یُقَلْنَ تُقَلْنَ که در اصل یَقُوْلْنَ تَقُوْلْنَ
بودند حرکت واو را ... بعده التقاء ساکنین شد میان ... واو را حذف کردند
حرف را حرکه فتحه دادند ... الفتحة اخف الحرکات تا از یَقُوْلْنَ
تَقُوْلْنَ گشت یُقَلْنَ تُقَلْنَ شدند با جحد یُقَلْنَ تُقَلْنَ که در اصل یُقْوَلْنَ تُقْوَلْنَ بودند

واو متحرک ما قبلش مفتوح ان واو را بالف بدل کردند یا حرکت واو را [illegible]

بعده واو ساکن ما قبلش مفتوح آن واو را بالف بدل کردند تا [illegible]

چون واوی که در فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده شده در [illegible] نیز بالف بدل

کردند بعده التقا شد میان الف ساکن و کاف ساکن الف را حذف [illegible] قاف حرکت فتحه میدهند

از برای مناسبت عین کلمه تا از یُقَوَّلُ یُقَوَّلُ گشت یُقَلَّقُ یُقَلَّلُ شده بود

قول مصدر معلوم بحال خود است معنای او گفته شدن مقول را از

یقال بنا کردند یقال فعل مضارع مجهول بود چون خواستند که فعل مضارع مجهول

را اسم مفعول سازند حرف اول حذف کردند بجای او میم مفتوحه در اولش

درآوردند ما قبل آخر را ضمه اشباع دادند تا از و واو پیدا شود زیرا که وزن

مفعل بغیر تا در کلام عرب نامده است الا مکرم و معون تا نشد زیرا که عند الجمهور

و جمع عند الفراء مونث قیاس بر مذکر است در آخرش تنوین طمع کن در یا [illegible]

برای عبارت مناسبت یا از یقول گشت مقوول شد بعده ضمه بر واو

ثقیل بود آن نقل کرده بما قبل دادند بعده واو اول را حذف کردند عند

الاخفش نه ثانی لکن لان الثانی علامة و العلامة لا تحذف تا شد مقول

شد بعده یا چه مقوول بود ضمه بر واو ثقیل بود آن را نقل کرده بما قبل

دادند بعده التقاء ساکنین شد میان هر دو واو بعده واو ثانی را حذف

کردند عند السیبویه لان الثانی زائدة و الزائدة بالحذف اولی تا مقول

شد یا چه مقوول بود ضمه بر واو ثقیل بود آن را نقل کرده ملحق دادند

بعده التقاء ساکنین شد میان هر دو واو بعده [illegible] را حذف کردند

عند الاخفش نه ثانی لان الثانی علامة و العلامة لا تحذف [illegible] مقول شد

تا چه مقوول بضم واو ثقیل بود آن را نقل کرده بما قبل دادند بعده التقاء
ساکنین شد میان هر دو واو واو ثانی را حذف کردند عند السیبویه لان الثانی
زایدة الزایدة بالحذف حرکتی که مستحق داشته بود آن را بقاف دادند
مقول شد یا چه مقوول بود ضمه بر واو ثقیل بود آن را انداختند بعده التقاء
ساکنین شد میان هر دو واو واو اول را حذف کردند عند الاخفش
ثانی لان الثانی علامة والعلامة لا تحذف قاف را حرکت ضمه میدادند
بجهت مناسبت واو مقول شد یا چه مقوول بود ضمه بر واو ثقیل
بود آن را حذف انداختند بعده التقاء ساکنین شد میان هر دو واو
واو ثانی را حذف کردند عند سیبویه لان الثانی زایدة الزایدة بالحذف
قاف را حرکت ضمه میدادند از برای مناسبت واو مقول شد یا چه مقوول بود واو متحرک
ما قبلش مفتوح ان واو را بالف یا حرکت واو را انداختند با وجود ساکن ما قبلش
مفتوح آن واو را بالف بدل کردند چون واوی که در فعل ماضی مجهول بالف بدل کرده
شده بود در وی نیز بالف بدل کردند بعده الف را حذف کردند عند الاخفش بواو
لان الواو علامة والعلامة لا تحذف بعده قاف را حرکت ضمه میدادند برای مناسبت
واو مقول شد یا چه مقوول بود [illegible] واو متحرک ما قبلش مفتوح ان واو را بالف بدل کردند
یا حرکت واو را انداختند بعده واو ساکن ما قبلش مفتوح ان واو را بالف بدل کردند
چون آن واوی که در فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده شده در وی نیز بالف بدل کردند
واو را حذف کردند عند الاخفش [illegible] الف لان الثانی فی [illegible] زایدة
الزایدة بالحذف قاف را حرکت ضمه میدادند از برای مناسبت فعل ماضی
بعده الف ساکن ما قبلش مضموم آن الف را بواو بدل کردند مقول شده

عمل کرده

مقول مقولان مقولون مقوله مقولتان مقولات مقاویل جمع مکسر مقول و مقوله است
مقول و مقوله اسم واحد آن بودند چون خواستند که اسم واحد را جمع مکسر سازند
حرف اول مفتوح ثانی را فتح دادند بسبب جای الف جمع تکسیر در آوردند حرفی که مابعد از یای
الف جمع تکسیر بود آن را کسره دادند و تا و واو مده را حذف کردند و تنوین را منع
کردند از برای منع صرف تا از مقول و مقوله گشت مقاول شد بعده واو
واقع شد پس از الف زایده آن واو را بهمزه مکسوره بدل کردند یا واو ساکن
ماقبلش مفتوح آن واو را بهمزه مکسوره بدل کردند یا حرکت واو را انداختند
بعده واو ساکن ماقبلش مفتوح آن واو را بهمزه مکسوره بدل کردند یا واو واقع
شد پس از الف زایده آن واو را بهمزه مکسوره بدل کردند مقاول شد
بعده واو ساکن ماقبلش مکسور آن واو را بیا بدل کردند مقاویل گشت
مقیل و مقیله تصغیر مقول و مقوله است مقول و مقوله اسم مکبر آن بودند
چون خواستند که اسم مکبر را مصغر سازند حرف اول را ضمه دادند ثانی را
فتحه بسبب جای یای تصغیر در آوردند حرفی که مابعد از یای تصغیر بود آن را کسره دادند
تا از مقول و مقوله گشت مقیول و مقیوله شد بعده واو و یا جمع شدند
نخستین حرف از ایشان ساکن واو را یا کردند تا از مقیول و مقیوله گشت
مقییل و مقییله بعده سه یا جمع شدند یا اول را در ثانی ادغام یا ثالث را
حذف کردند از برای تخفیف تا از مقییل و مقییله گشت مقیل و مقیله
لم یقل لم تقل لم اقل لم نقل که در اصل یقول تقول اقول نقول بودند
چون حرف لام جازمه در اولش در آوردند آخرش را جزم کردند علامت جزم سکون
سکون و کاف ساکن شد بعده التقاء ساکنین شد میان واو و لام واو را حذف

تا از

تا از یقول یقول اقول نقول گشت لم یقل لم تقل لم اقل لم نقل شد ند لتقولنّ

ان تقول ان تقال ان اقال ان نقال که در اصل یقال بود الامر منه قل بود از تقول

بنا کردند تقول تا که علامت استقبال بود ان را حذف کردند ما بعد از حروف

استقبال متحرک بودند تا امر مشابه شد آخر شو را وقف کردند علامت وقف سکون تا ارکشت

شد بعد التقاء ساکنین شد واو و لام واو را حذف کردند قل شد با قل را از تقول

بنا کردند که ماخوذ از تقول است که علامت استقبال بود آن را حذف کردند ما بعد از حرف

استقبال ساکن ... چون ابتدا به ساکن محال بود نظر بعین کلمه کردند عین کلمه مضموم

بود همزه وصل مضموم ... در آوردند ... را وقف کردند علامت وقف سکون

حرکت شد ... ضمه بود ... نقل کرده ما قبل

دادند بعد التقاء ساکنین شد میان واو و لام واو را حذف کردند اقل شد

بعده بحرکت قاف از همزه وصل استغنا آمد آن را نیز حذف کردند قل شد

قولنّ که در اصل قل بود حرف نون تاکید ثقیله با و متصل شد ما قبل نون

تاکید ثقیله مبنی بر فتح گشت حرکتی که محذوف شده بود آن را باز بیاورد چرا که علت حذف از آن

تا در قل گشت قولنّ شد باب دوم از فعل اجوف که بر وزن فعل یفعل

فَعْلاً آمده است چون باع یبیع بیعا فهو بائع ... از باع یبیع بنا کردن

بیع اسم مصدر بود ... که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم ... زند

حرف اول ... را ... گذاشتند و تا بیا را فتحه دادند و ...

مصدر را ... از مصدر بنا کردن فعل ماضی از بیع گشت بیع

[illegible]

شد بعده یا متحرک ما قبلش مفتوح آن یا را با لف بدل کردند حرکت یا را

انداختند بعده یا ساکن ما قبلش مفتوح آن یا تا با لف بدل گردد [illegible]

باب سیوم از فعل ثلاثی مجرد اجوف یائی که بر وزن فعِل یفعَل فعل آمده است

خِفْتُ خافَ یَخافُ خَوفاً فهو خائف خاف را از خوف بنا کرده خوف بنا

خوف اسم مصدر [illegible] که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم سازند

حرف اول و ثالث را برحال خود گذاشتند و یا را کسره دادند یا حرف اول

و ثالث را فتحه دادند و یا را کسره دادند و تنوین مصدر یا را حذف

کردند از برای بنا کردن فعل بنا از خوف گشت خوف شد بعده واو

متحرک ما قبلش مفتوح آن واو را با لف بدل کردند حرکت یا را

انداختند با حذف واو ساکن ما قبلش مفتوح آن واو را با لف بدل کردند

آن واو را با لف بدل کردند [illegible] شد

بدانکه ثلاثی مجرد ناقص را شش باب است باب اول از فعل ثلاثی مجرد ناقص

که بر وزن فعَل یفعُل فَعْل و فَعْلة و فَعْلة آمده است دَعا یَدعُو

و دَعْوَةً و دِعْوَةً و دَعْواً فهو داعٍ دعا را از دَعاءً بنا کردن دعاء

اسم مصدر [illegible] که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم سازند حرف اول

را فتحه دادند ثانی را و رابع را بر حال خود گذاشتند یا حرف اول و ثانی

و رابع را فتح دادند الف و تنوین مصدر را حذف کردند از برای بنا کردن

فعل بنا از دعاء گشت دعو شد بعده واو متحرک ما قبلش مفتوح آن واو

بالو

با الف بدل کردند با حرکت [illegible] انداختند بعده واو ساکن ماقبلش
مفتوح آن واو را با الف بدل کردند تا از دعو گشت دعا شد و دعا دعو
بر حال خود ماند دعوا که در اصل دعووا بود چو ضربوا و ثقیل بود آن را انداختند
بعد التقای ساکنین شد میان هر دو واو واو اول را حذف کردند دعوا چه
دعووا بود واو متحرک ماقبلش مفتوح آن واو را با الف بدل کردند با
حرکت یا را انداختند بعده واو ساکن ماقبلش مفتوح آن واو را با الف بدل
کردند دعت شد دعت که در اصل دعوت بوده واو متحرک ماقبلش
مفتوح آن واو را با الف بدل کردند با حرکت [illegible] انداختند بعده واو
ساکن ماقبلش مفتوح آن واو را با الف بدل کردند بعده التقای ساکنین
شد میان هر دو الف و تا الف را حذف کردند دعت شد دعتا که
در اصل دعوتا بوده واو متحرک ماقبلش مفتوح آن واو را با الف بدل
کردند با حرکت یا را انداختند بعده واو ساکن ماقبلش مفتوح
آن واو را با الف بدل کردند تا از دعوتا شد دعتا شده با
دعوتما دعوت دعوتن دعوتم دعوتِ دعوتی دعوتما دعوتن دعوت دعوتم
دعونا این هر حال خود [illegible] گذاشتند چه دعو از دعا بنا کردند
دعا فعل ماضی معلوم [illegible] جمیع [illegible] که فعل ماضی معلوم را فعل ماضی معلوم سازند

رد کردن سوی اصلش که اصل دعا دعو بود یکی حرف از حروف اثنین مفتوح در لکن

عمرآورند بسکون فا کلمه تا توالی اربع حرکات لازم نشود ما قبل آخر را ضمه دادند

و در آخرش اعلال بیج در او. فدعا از دعو گشت یدعو شد بعده ضمه

بر واو ثقیل بود آن را نقل کرده بما قبل دادند یدعو شد یدعو یدعوان

یدعوا تدعو تدعوان که در اصل یدعو شد یدعوان یدعوون بود ضمه بر واو ثقیل بود

آن را نقل کرده بما قبل دادند تا التقا ساکنین شد یدعو یدعوان یدعون تدعو

تدعوان تدعون شد تدعو تدعوان تدعوان تدعوان تدعون تدعون ادعو ندعو

جمع مونث اند بر اصل خود است یدعون تدعون که اصل او هم یدعوون

تدعوون بود ضمه بر واو ثقیل بود آن را انداختند بعده التقای ساکنین شد

میان هر دو واو واو اول را حذف کردند یدعو یدعون شد ... یدعوا

تدعون بود واو متحرک ما قبلش مفتوح آن واو را بالف بدل کردند یا

حرکت چه را انداختند بعده بالکه ما قبلش مفتوح آن واو را بالف بدل

کردند بعده التقای ساکنین شد میان الف و واو الف را حذف کردند یدعون تدعون

تدعین که در اصل تدعوین تدعوین بود کسره بر واو ثقیل بود آن را انداخته

نقل کرده بما قبل واو دادند بعد از سلب حرکت ما قبلش بعده التقای ساکنین شد

میان واو و یا واو را حذف کردند تدعین یا چه تدعین که در اصل تدعو

کسره بر واو ثقیل بود آن را انداختند بعده التقای ساکنین شد

میان واو و یا واو را حذف کردند تدعین شد بعده ضمه عین را

بکسره بدل کردند از برای مناسبت یا از برای باقی ماندن تدعین شد یاجه تدعون

بعد

بود کسره بر واو ثقیل بود آن را نقل کرده ما قبل داشتند بعده التقاء ساکنین شد میان واو و یا واو را حذف کردند حرکت که ما قبل ... آن را عوض واو دادند ... حرکت عوض
... باید ... در فعل معلوم با الف بدل کردند
... یا الف را حذف کردند ... را ...

دعاء که در اصل دعاو بود واو واقع شد پس از الف زایده ان واو را بهمزه

مفتوحه بدل کردند دعاء گشت یا چه دعاو بود واو متحرک ما قبلش مفتوح ان واو
را الف بدل کردند یا حرکت واو در اندازند بعده واو ساکن ما قبلش مفتوح آن
واو را بالف بدل کردند یا چه واو که در فعل ماضی معلوم با الف بدل کرده شده
بعده در اینجا نیز بالف بدل کردند بعده التقاء ساکنین شد میان هر دو الف الف
ثانی را بهمزه مفتوحه بدل کردند دعاء گشت یا چه دعاو بود واو واقع شد پس از
الف زایده آن واو را بهمزه مفتوحه بدل کردند دعاء گشت یا چه دعاو بود واو
واقع شد بموضع چهارم آن واو را بیای ... کردند ... یای واقع شد
پس از الف زایده آن یا را بهمزه مفتوحه بدل کردند دعاء گشت دعا مصدر معلوم
دیده شد دعوة و دعوة و دعو این هرسه مصادر معلوم بر حال خود است معنی
این هرچهار مصادر خواندن فهو داع داع را ... بنا کردند ... مضارع
معلوم ... که فعل مضارع معلوم را اسم فاعل ... کردن ...
... بود حرف اول را حذف کردند تا ... داع دادند میم
جای الف از برای اسم فاعل ... بعد از الف اسم فاعل بعد آن را
... تفتح ... ثقیل است ... از باب
مفعل ... وقف ... اسم
... آن را ...
بعده التقاء ساکنین شد میان واو و تنوین واو را حذف کردند ... شد

[illegible]
[illegible]

[illegible]

یا چه داعی بود چون واوی که در فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده شده بود اینجا
نیز بالف بدل کردند بعده التقاء ساکنین شد میان الف و تنوین الف را حذف
آن واو را بیا بدل کردند داعی شد یا واو متحرک ما قبلش مکسور آن واو را بیا بدل کردند یا [illegible]
یا عدم از ضمه کسره حقیقی بود قبل تقدیر [illegible] بعده یا واقع شد بر طرف [illegible]
[illegible] بعده میان از و کسره انداز [illegible] حذف کردند [illegible] یا واقع شد موضع چهارم
آن یا ساکن [illegible] واو را بیا بدل کردند [illegible] قبلش مفتوح آن یا را
بالف بدل کردند یا حرکت یا را انداختند بعده یا ساکن ما قبلش مفتوح آن یا را
بالف بدل کردند یا چنین واوی که در فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده شده بود اینجا
نیز بالف بدل [illegible] بعده التقاء ساکنین شد میان الف و تنوین الف را حذف
کردند داعی شد یا [illegible] یا ثقیل بود و آن را انداختند بعده التقاء ساکنین
شد میان یا و تنوین یا را حذف کردند داعی شد یا چه داعی بود کسره بر واو
ثقیل بود و آن را انداختند بعده التقاء ساکنین شد میان واو و تنوین واو
را حذف کردند داعی یا چنین واوی که در فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده
شده بود اینجا نیز بالف بدل کردند بعده التقاء ساکنین شد میان الف
و تنوین الف را حذف کردند داعی شد یا چه داعی بود واو متحرک
ما قبلش مکسور آن واو را بیا بدل کردند یا کردند بنا بر آنکه از کسره حقیقی بود یا
تقدیری آن واو را بیا بدل کردند یا واو واقع شد بر طرف بیش از دو کسره
آن واو را بیا بدل کردند یا واو واقع شد بموضع چهارم بیش از ضمه
نبود آن واو را بیا بدل کردند داعی کسره بر یا ثقیل بود آن را انداختند
بعده التقاء ساکنین شد میان یا و تنوین یا را حذف کردند داعی

یا چه

یا چه قوله دُعِیَ بود واو متحرک ما قبلش مکسور آن واو را بیا بدل کردند یا نحو
قیامًا از کسره ما قبلش یا بسوی ضمه تقدیری آن واو را بیا بدل کردند یا واو واقع
شد بطرف پیش از کسره آن واو را بیا بدل کردند یا واو واقع شد در موضع
چهارم پیش از ضمه نبود آن واو را بیا بدل کردند دعی شد دعاوی در اصل بود
دعاویان شد دعاوی [illegible] اسم واحد بود [illegible] که اسم واحد را
[illegible] ساختند دیگر [illegible] که واو دعاوی بود در آخرش الف و نون
[illegible] در آورده [illegible] یاء و نون مکسور [illegible] تا از دعاوی [illegible]
دعاویان شد واو متحرک ما قبلش مکسور آن واو را بیا بدل کرده
یا حرکت واو را انداختند بعده واو ساکن ما قبلش مکسور آن واو را بیا
بدل کردند یا واو واقع شد بحکم طرف پیش از کسره آن واو را بیا بدل
کردند یا واو واقع شد در موضع چهارم پیش از ضمه نبود آن واو را بیا بدل
کردند دعاویان [illegible] دعاویان شد [illegible] جمع تا [illegible] شد اسم واحد
جنس [illegible] که اسم واحد [illegible] جمع [illegible] در آخرش واو و نون مفتوح در [illegible]
یا یاء و نون مفتوح در آوردند تا از دعاوی گشت دعاوون شد یا دعاوین شد
یا چه دعاوون بود ضمه بر واو ثقیل بود آن را نقل کرده بما قبل دادند بعد از سلب
حرکت ما قبله بعده التقای ساکنین شد میان هر دو واو واو اول را حذف
کردند دعون شد یا چه دعاوون بود ضمه بر واو ثقیل بود آن را نقل کرده
معلق داشتند بعده التقای ساکنین شد میان هر دو واو واو اول را حذف
کردند حرکتی که معلق داشته بود آن را بعین دادند بعد از حذف حرکت عین دعون
شد یا چه دعاوون بود ضمه بر واو ثقیل بود آن را انداختند بعده التقای ساکنین
شد میان هر دو واو واو اول را حذف کردند دعون شد بعده کسره عین
را بضمه بدل کردند از بهر آن [illegible] واو را از بهر [illegible] ماندن واو دعون شد
یا چه دعاوون بود جنس واوی که در فعل ماضی معلوم با الف بدل کرده شده بود

درینجا نیز یا را بالف بدل کردند بعده التقاء ساکنین شد میان الف و واو الف را حذف
کردند داعون شد بعده کسره عین را بضمه بدل کردند از برای مناسبت واو
یا را از برای باقی ماندن واو داعون شد یا چه داعوون بود واو ساکن
ماقبلش مکسور آن واو را بیا بدل کردند یا تا خفت شود بعد از کسره حقیقی بود
بضمه تقدیری آن واو را بیا بدل کردند یا واو واقع شد تکلم طرف یعنی از کسره
آن واو را بیا بدل کردند یا واو واقع شد در موضع جمع بیش از ضمه بود پس آن
واو را بیا بدل کردند داعیون شد یا چه داعیون بود ضمه بر یا ثقیل بود
آن را نقل کرده بماقبل داده بعد از سلب حرکت ماقبلش بعده التقاء ساکنین
شد میان یا و واو یا را حذف کردند داعون شد یا چه داعیون بود ضمه
بر یا ثقیل بود آن را نقل کرده بماقبل دادند بعده التقاء ساکنین شد میان یا و واو
یا را حذف کردند حرکتی که ماقبل داشت بود آن را بیان داده بعد از سلب حرکت عین
داعون شد یا چه داعیون بود ضمه بر یا ثقیل بود آن را انداختند بعد التقاء
ساکنین شد میان یا و واو یا را حذف کردند داعون شد کسره عین را بضمه بدل [illegible]
از برای مناسبت واو یا از برای باقی ماندن واو داعون شد یا چه داعیون بود ضمه
بر واو ثقیل بود آن را انداختند بعده التقاء ساکنین شد میان واو و یا واو را حذف
کردند داعین شد یا چه داعیین بود [illegible] در فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده
شده بود درینجا نیز بالف بدل کردند بعده التقاء ساکنین شد میان الف و یا الف
حذف کردند داعین شد یا چه داعوین بود واو ساکن ماقبلش مکسور آن واو را بیا
بدل کردند یا تا خفت شود بعد از کسره حقیقی بود یا ضمه تقدیری آن واو را بیا بدل کردند
یا واو واقع شد تکلم طرف یعنی از کسره آن واو را بیا بدل کردند یا واو واقع شد
در موضع جمع بیش بود ضمه بود آن واو را بیا بدل کردند داعیین شد بعده کسره
بر یا ثقیل بود آن را انداختند بعده التقاء ساکنین شد میان هر دو یا یا اول را حذف
کردند داعین شد دُعاة جمع مکسر داعی [illegible] اسم واحد بود چون خواستیم که
اسم واحد را جمع مکسر سازند رد کردند بسوی اصلش که اصل او داعو است
هر حرف اول مفتوح ثالث در رابع را فتحه دادند الف [illegible] در را حذف کردند
بعیوض او تا متحرک در آخرش آوردند تا از دلالت [illegible]

بعده واو متحرک ما قبلش مفتوح ... و او واقع شد پس از الف زایده آن واو را بهمزه
مضموم بدل کردند یا چنین ... که در فعل ماضی ... بالف بدل کرده شده بود در ... نیز
بالف بدل کرده بعده التقاء ساکنین شد میان هر دو الف الف ثانی را بهمزه مضموم
بدل کردند دعاؤ شد بعده ... [illegible] ... تصدیق
... دعاوه ... جمع تکسیر ... است داعی اسم واحد بود و چنین
... که اسم واحد را جمع تکسیر سازند حرف او ... حذف کردند
... مشدد ... الف ... جمع تکسیر ...
تا از داعو ... دعاو شد واو واقع شد پس از الف زایده آن واو را بهمزه
مضموم بدل کردند یا چنین واو که در فعل ماضی ... بالف بدل کرده شده بود در ...
نیز بالف بدل کرده بعده التقاء ساکنین شد میان هر دو الف الف ثانی را بهمزه
مضموم بدل کردند دعاؤ شد ... جمع تکسیر داعی است داعی اسم واحد بود و چنین
... که اسم واحد را جمع تکسیر سازند ... که اصل ...
حرف او را ضمه دادند ... فتح دادند تا از
داعو گشت ... ضمه بود و ثقیل بود آن را ... التقاء ساکنین ...
... واو و تنوین ... حذف کردند ... جمع ...
داعیه مونث داعی است داعی اسم واحد بود چون خواستند که اسم واحد را ...
... که اصل او داعو بود در آخرش تاء تانیث
در آوردند تا از داعو ... داعوة شد بعده واو متحرک ما قبلش مکسور
... خروج ... از کسره حقیقی ... یا واو واقع
شده بحکم ... کسره ... واو را بیا بدل کردند یا واو واقع شد در موضع
چهارم ... آن واو را بیا بدل ... داعیة شد

بداعیتان تثنیهٔ داعیتهٔ است قال بعضهم داعیه اسم واحد بود چون خواستند که اسم
واحد را تثنیه سازند در آخرش الف و نون مکسوره در آوردند یا و نون مکسوره
در آوردند داعیتان شد یا داعیتین جمع داعیات جمع سالم داعیهٔ است و داعیه اسم
واحد بود چون خواستند که اسم واحد را جمع سالم سازند در آخرش الف و تا از
برای علامت جمع سالم در آوردند داعیات شد بعده تا و الف را
حذف کردند تا اجتماع علامت تأنیث لازم نیاید در تجنیس داعیات
تجنیس داعیات

دواعی جمع تکسیر داعیه است داعیه اسم واحد بود چون خواستند که اسم واحد را
جمع تکسیر سازند حرف اول مفتوح ثانی قابل حرکت نبود آن را بواو مفتوح بدل
کردند بجای الف بعد از برای جمع تکسیر آوردند حرفی که بعد از الف جمع تکسیر
بود آن را کسره دادند تا واحده را حذف کردند تا دواعی گشت
دواعیو شد یا چون واو در فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده شده بود در اینجا نیز
بالف بدل کردند بعده التقاء ساکنین شد میان الف و تنوین الف را حذف کردند
دواع شد یا چه دواعی بود ضمه بر واو ثقیل بود آن را انداختند بعده التقاء
ساکنین شد میان واو و تنوین واو را حذف کردند دواع شد یا چه دواعو بود
ضمه بر واو ثقیل بود آن را انداختند بعده التقاء ساکنین شد میان واو و تنوین
واو را حذف کردند و تنوین را نیز حذف کردند زیرا که جمع حرف بعده
بعوض واو یا بحرکت واو تنوین دیگر در آخرش در آوردند تا واو عود نکند
چرا که واو ثقیل است و تنوین خفیف است و در اینجا خفت مطلوب است دواع شد
یا چه دواعو بود واو متحرک ما قبلش مکسور آن واو را بیا بدل کردند یا آنکه
ما قبلش کسره خفیف بود پس تقدیر یا و واو واقع شد بحکم طرف بنی زدند
کسره آن واو را بیا منقلب کردند یا واو واقع شد در موضعی که ما قبلش ...

ضمه بنود واو را بیا بدل کردند داعی شد پس ضمه بریا ثقیل بود آن را بینداختند
بعده التقاء ساکنین شد میان یا و تنوین یا را حذف کردند داعٍ شد و جمع دواعی بود
ضمه بریا ثقیل بود آن را انداختند بعد از آن التقاء ساکنین میان یا و تنوین یا را
حذف کردند و تنوین را نیز حذف کردند از برای منع صرف و بعده بعوض یاء
با حرکت را تنوین دیگر در آخرش در آوردند دواعٍ شد دواعو نکنند زیراکه یا ثقیل
و تنوین خفیف است و در حقیقت مطلوب است دواعی شد [illegible]
یا دواعی را از داعیة بنا کردند و اعتبار اسم واحد نکنند چون خواستند که اسم واحد
را جمع تکسیر بنا کنند در کردن [illegible] اصل او دواعوة بود حرف اول مفتوح
[illegible] با حرکت نبود آن را با واو مفتوح بدل کردند پس [illegible] الف [illegible]
تکسیر در آوردند حتی که ما بعد از الف جمع تکسیر بود آن را کسره دادند دواعیٌ و
واحده را حذف کردند و تنوین را نیز حذف کردند از برای منع صرف دواعو
شد ضمه بر واو ثقیل بود آن را انداختند بعوض او تنوین در آخرش در آوردند
بود التقاء ساکنین شد میان واو و تنوین واو را حذف کردند دواعٍ
شد دواعو بود ضمه بر واو ثقیل بود آن را انداختند بعوض تنوین [illegible]
[illegible] بعده التقاء ساکنین شد میان واو و تنوین واو را حذف
کردند و تنوین را نیز حذف کردند از برای منع صرف بعده بعوض [illegible]
با حرکت بود و تنوین دیگر در آخرش در آوردند دواعٍ شد و دواعو نکنند چه که واو ثقیل
و تنوین خفیف است و در حقیقت مطلوب است [illegible] دواعو بود
واو متطرف ما قبلش مکسور آن واو را بیا بدل کردند [illegible] نیامد از کسره
حقیقی بود ضمه تقدیراً آن واو را بیا بدل کردند یا واو [illegible] به حکم طرف
پیش از کسره [illegible] را بیا بدل کردند یا واو واقع در موضع چهارم
بیش او ضمه نبود آن واو را بیا بدل کردند دواعی شد

ضمه یا ثقیل بود آن را انداختند بعوض تنوین در آخرش در آوردند
بعده التقاء ساکنین شد میان یا و تنوین یا را حذف کردند دواع
یا چه دواعی بود ضمه یا ثقیل بود آن را انداختند بعوض او تنوین در آوردند
بعده التقاء ساکنین شد میان یا و تنوین یا را حذف کردند
تنوین را نیز حذف کردند از جهت منع صرف بعده بعوض یا با ...
تنوین دیگر در آخرش در آوردند تا ایجاد نکنند چرا که یا ثقیل است
تنوین خفیف است ... مطلوب است فقط دو ...
دُوَیْع و دُوَیْعِیَة تصغیر داع و داعیة است داع و داعیة اسم مکبر بود چونکه خواستند
که اسم مکبران را مصغر سازند حرف اول مضموم ثانی قابل حرکت شد آن
را بواو مفتوحه بدل کردند ثالث یای تصغیر در آوردند چونکه بعد از ...
یای تصغیر بود آن را کسره دادند ... از داعو و داعوة گفتند دُوَیْعِو و
دُوَیْعِوَة شد یا چه داعو بود چونکه واو در فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده
بود در اینجا نیز بالف بدل کردند بعده التقاء ساکنین شد میان ...
الف را حذف کردند دُوَیْع شد یا چه دُوَیْعِو بود ضمه بواو ثقیل بود آن
را انداختند بعده التقاء ساکنین شد میان ... و ... واو را حذف
کردند دُوَیْع شد یا چه دُوَیْعِو بود واو متحرک ما قبلش مکسور آن واو را
بیا بدل کردند یا چه ... از کسره ... ضمه تقدیری آن واو ...
کردند یا واو واقع شد بطرف ... کسره آن واو را بیا بدل کردند یا
واقع شد ... ضمه ... آن واو را بیا بدل کردند دُوَیْعِی شد
یا چه دُوَیْعِی بود ضمه یا ثقیل بود آن را انداختند بعده التقاء ساکنین شد میان یا
و تنوین یا را حذف کردند دُوَیْع شد یا چه ... دُوَیْعِوَة

بسبب واو متحرک ما قبلش مکسور از واو را بیا بدل کردند یا خرفة نیامد از کسره
حقیقی لیبو رفیه تقدیر یا واو واقع شد در موضع ... پیش او ضم بود آن واو را
بیا بدل کردند دعی شد و دعیه ... از دعا کردن دعا فعل ماضی معلوم
جمع مذکر ... فعل مضارع باب معلوم ... فعل مضارع ثلاثی مجرد ... بدو
... بسبب علتی که اصل ... بود حرف ... داشتند ما قبل او
... کسره ... دعوت دعوت ... شد ... واو متحرک ما قبلش مکسور آن واو را بیا
بدل کردند یا خرفة نیامد از کسره حقیقی لیبو ... تقدیر آن واو را بیا بدل
کردند یا واو واقع شد در طرف ... پیش از کسره آن تا واو را بیا بدل کردند
دعی شد ... در اصل دعو ... واو متحرک ما قبلش مکسور آن واو را بیا بدل
کردند یا خرفة نیامد از کسره حقیقی ... تقدیر آن واو را بیا بدل کردند یا
واو واقع شد در طرف ... و کسره ... آن واو را بیا بدل کردند دعیا شد
دعوا که در اصل دعووا بود ضمه بر واو ثقیل بود آن را نقل کرده ما قبلش دادند
حرکت ما قبلش بعد از التقاء ساکنین شد میان هر دو واو واو ... را
حذف کردند دعوا شد یا چه دعوا دعووا بود ضمه بر واو ثقیل بود آن را نقل کرده ... داشتند
داشتند بعد از التقاء ساکنین شد میان هر دو واو واو ... را حذف کردند
... شد ... را ... بود از ... حرکت عین دعوت شد
... او ... واو را انداختند بعد از التقاء ساکنین میان
هر دو ... کردند دعوت ... بعد کسره عین را بضمه بدل کرد
از بهر مناسبت ... و برای باقی ماندن ... از کسره حقیقی لیبو
... تقدیر ... دعو ... یا چه دعو دعو بود ... واو را به الف بدل کرده شده بود
در ... الف بدل کردند بعد التقاء ساکنین شد میان الف و واو الف را حذف
کردند دعو شد ... کسره عین را بضمه بدل کردند از بهر مناسبت واو باز
برای باقی ماندن و ... خرفة نیامد از کسره حقیقی لیبو ... تقدیر دعوند

یا چه دُعِوُوْ بود واو متحرک ما قبلش مکسور آن واو را بیا بدل کردند یا تا خروج نیاید
از کسره حقیقی بسوی ضمه تقدیری یا واو واقع شد بر طرف پس از کسره آن واو را
بیا بدل کردند یا واو واقع شد در موضع چهارم بیش از ضمه شود آن واو را بیا
بدل کردند دُعِیُوْ شد بعده ضمه بیا ثقیل بود آن را انداختند نقل کرده
باقبل دادند بعد از سلب حرکت ما قبله بعد التقای ساکنین شد میان یا و واو یا را
حذف کردند دُعُوْا شد یا چه دُعِیُوْا بود ضمه بیا ثقیل بود آن را نقل کرده دُعِیُوْا
بعده التقای ساکنین میان یا و واو یا را حذف کردند حرکت که ساکن داشته بود آن
بعین دادند بعد از سلب حرکت عین دُعُوْ شد یا چه دُعِیُوْ بود ضمه بیا ثقیل بود
آن را انداختند بعده التقای ساکنین شد میان یا و واو یا را حذف کردند
دُعُوْ شد بعده کسره عین را بضمه عوض کردند از برای مناسبت واو یا از برای
باقی ماندن واو یا تا خروج نیاید از کسره حقیقی بسوی ضمه تقدیری دُعِیَتْ شد
دُعِیَتْ در اصل دُعِوَتْ بود واو متحرک ما قبلش مکسور آن واو را بیا بدل
کردند یا تا خروج نیاید از کسره حقیقی بسوی ضمه تقدیری آن واو را بیا بدل
کردند یا واو واقع شد بحکم طرف است از کسره آن یا بیا مبدل کردند
دُعِیَتَا دُعِیَتَا که در اصل دُعِوَتَا بود به واو متحرک ما قبله
بیا بدل کردند یا تا خروج نیاید از کسره حقیقی بسوی ضمه تقدیری
بدل کردند یا واو واقع شد بحکم طرف است
یا واو واقع شد در موضع چهارم نیست
کردند دُعِیَتَا شد دُعِیْنَ دُعِیْتَ دُعِیْتُمَا دُعِیْتُمْ دُعِیْتِ دُعِیْتُمَا دُعِیْتُنَّ
و را بیا بدل
دُعِیْتُ دُعِیْنَا که در اصل دُعِوْنَ دُعِوْتَ دُعِوْتُمَا دُعِوْتُمْ دُعِوْتِ دُعِوْتُمَا دُعِوْتُنَّ
دُعِوْتُ دُعِوْنَا بودند واو متحرک ما قبلش مکسور آن واو را بیا بدل کردند یا تا
خروج نیاید از کسره حقیقی بسوی ضمه تقدیری آن واو را بیا بدل کردند یا واو
واقع شد بحکم طرف پس از کسره آن واو را بیا بدل کردند یا واو واقع شد

دُعِیَ

[illegible] الف بدل کردند بعده التقاء ساکنین [illegible] واو الف را حذف کردند [illegible]

در موضع چهارم سبب اول ضمه بودن ان واو را بیا بدل کردند [illegible] دُعوت دُعوتُ [illegible]
[illegible]
[illegible] فعل مضارع معلوم [illegible] فعل مضارع

فعل مضارع مجهول [illegible] اصلی که اصل او یدعو بود حرف [illegible]
[illegible] یدعو گشت [illegible] بعده واو متحرک [illegible] ما قبلش مفتوح [illegible] واو
را بالف بدل کردند [illegible] ساکن ماقبلش مفتوح ان واو را بالف
بدل کردند [illegible]
[illegible] که اصل یدعو [illegible]
[illegible] واو متحرک ما قبلش مفتوح ان واو را بالف بدل کردند [illegible]
ما قبلش مفتوح ان واو را [illegible]
[illegible]
[illegible] در موضع چهارم سبب [illegible]

[illegible]

[illegible] که در اصل [illegible] واو متحرک
ما قبلش مفتوح ان واو را بالف بدل کردند [illegible]
[illegible] مفتوح ان واو را بالف بدل [illegible] التقاء ساکنین [illegible] میان الف و [illegible]

[illegible] و ثقیل بود ان
[illegible]

[illegible] واو متحرک ما قبلش مفتوح ان واو را بالف
بدل کردند [illegible] ما قبلش مفتوح ان واو را بالف
[illegible] میان الف و واو الف [illegible]
[illegible] در موضع چهارم سبب او ضمه بود ان واو را بیا بدل کردند
[illegible] ثقیل بود ان را [illegible] التقاء ساکنین
[illegible] متحرک ما قبلش مفتوح
[illegible] ما قبلش مفتوح [illegible]
[illegible] فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده [illegible]
[illegible]

تَدْعِيْنَ که در اصل تَدْعُوِيْنَ بود کسره بر واو ثقیل بود آن را نقل کرده بما قبل دادند

بعده از سلب حرکت ما قبل بعده التقاء ساکنین شد میان واو و یا واو را حذف کردند

تَدْعِيْنَ شد یا چه تَدْعُوْنَ بود واو متحرک ما قبلش مفتوح آن واو را به الف بدل

کردند یا حرکت واو را انداختند بعده واو ساکن ما قبلش مفتوح آن واو را به الف

بدل کردند بعده التقاء ساکنین شد میان الف و واو یا الف را حذف کردند تَدْعَيْنَ

یا چه تَدْعُوْنَ بود واو واقع شد در موضع چهارم بیش و ضمه شد آن واو را به یا بدل کردند

تَدْعَيِيْنَ شد یا چه تَدْعَيِيْنَ بود کسره بر یا ثقیل بود آن را انداختند بعده التقاء ساکنین

شد میان هر دو یا یا اول را حذف کردند تَدْعَيْنَ شد یا چه تَدْعَيِيْنَ بود

یا متحرک ما قبلش مفتوح آن یا را به الف بدل کردند یا حرکت یا را انداختند بعده یا

ساکن ما قبلش مفتوح آن یا را به الف بدل کردند بعده التقاء ساکنین شد [illegible]

[illegible] الف را حذف کردند تَدْعَيْنَ شد دُعَا [illegible] مصدر مجهول [illegible]

دَعْوَه و دِعْوَة و دَعْوَى الخ [illegible] مصادر معلوم [illegible]

چهار مصادر [illegible] شدن [illegible] تَدْعُوْنَ [illegible] کردند [illegible]

مجهول [illegible] خواستن که فعل [illegible] را حذف کردند

بجای [illegible] مفتوحه [illegible] در آوردند ما قبل [illegible]

[illegible] نقل [illegible] در کلام عرب [illegible]

[illegible] الاکرم [illegible] عند الجمهور [illegible]

مونث قیاس [illegible] در [illegible]

تَدْعُوْ گشت مَدْعُوْ [illegible] بعده دو حرف از یک جنس [illegible]

اول را در ثانی ادغام کردند مَدْعُوٌّ شد مَدْعُوٌّ مَدْعُوَّانِ [illegible]

مَدْعُوَّاتٌ [illegible] جمع [illegible] مَدْعُوْ و مَدْعُوَّةٌ اسم

واحدان [illegible] که اسم واحدان [illegible]

که اصل او تدعوو [illegible] مفتوح ما قبل را فتحه [illegible] در سیم جایست

از برای جمع تکسیر [illegible] جمع تکسیر [illegible] کسره [illegible]

را حذف کردند [illegible] حرف [illegible] حرف تا تدعوو [illegible]

گشت [illegible] مکسور [illegible]

[illegible] عیسی [illegible]

[illegible] حرف [illegible]

[illegible] ادغام کردند [illegible]

[illegible] تدعو [illegible] اسم مکبر [illegible] اسم مکبر [illegible]

[illegible] سیم جایست [illegible]

[illegible] تدعو تدعو گشت [illegible]

[illegible] مکسور [illegible] بدل کردند [illegible]

[illegible] ساکن [illegible]

[illegible] ساکن [illegible]

اول را [illegible] ادغام [illegible] لم تدع لم [illegible]

کرد [illegible] تدعو [illegible] تدعو بود [illegible]

اخرش را بجزم کردند علامت جزم حرف علت [illegible] از تدعو تدعو اد

تدعو گشت لم یدع لم تدع لم ادع [illegible] لم ندع [illegible] لم یدع لم تدع لم ادع

لم ندع که اصل یدعا تدعا ادعا ندعا بود [illegible]

[illegible] آخرش را [illegible] علامت جزم سقوط حرف علت [illegible]

یا از یدعا تدعا ادعا ندعا گشت لم یدع لم تدع لم ادع لم ندع شدند

تدعوان تدعو ان ادعو آن ندعو آن [illegible] در اصل [illegible] ادعو ندعو بود

چنین [illegible] با اولش درآمد [illegible] نصب کردند [illegible]

نصب [illegible] حرکت با ضمه [illegible] شد [illegible] یدعو تدعو ادعو ندعو

[illegible] یدعوان تدعوان ادعوان ندعوان [illegible] تدعان [illegible] ادعان [illegible]

در اصل [illegible] تدعا ادعا ندعا [illegible] با جهت [illegible] را اولش [illegible]

اولش را نصب کردند [illegible] فتحه ظاهر است چون الف [illegible]

[illegible] یدعا ندعا ادعا ندعا [illegible] یدعا ان تدعا ان ادعا ان [illegible]

لیدع لیدعوا لیدعو لتدع لتدعوا لیدعون لادع لندع لیدع لتدع لادع لندع

که در اصل یدعو تدعو ادعو ندعو بود چنین للام امر [illegible] در اول [illegible] را آورده [illegible] آخر

جزم کردند علامت جزمیه سقوط حرف علت شد [illegible] الواو [illegible] یدعو تدعو ادعو

لیدع [illegible] لادع لندع شد لیدعوا لتدعوا که در اصل یدعو

تدعو [illegible] چنین للام [illegible] در اول [illegible] را آورد [illegible] آخرش را جزم کردند علامت

جزمیه سقوط نون [illegible] یدعو [illegible]

تدعو [illegible] لیدعو لیدعو [illegible] لیدعون [illegible] یدعوا

چنین للام امر [illegible] را اولش درآورد [illegible] آخرش را [illegible]

لا یتغیر آخره بدخول العوامل علیه [illegible] یدعون کنت لیدعون شد [illegible] یدعون

لتدعون [illegible] لادعون لندعون که در اصل لیدع لتدع لادع لندع [illegible]

چون نون تأکید ثقیله با اینها متصل شد ما قبل از نون تأکید ثقیله مبنی بر فتح

چون واو که محذوف شده بود [illegible] باز پس آمد چون [illegible] علت [illegible] و زایل

تا [illegible] لیدع لتدع لادع لندع [illegible] لیدعون لتدعون لادعون لندعون

شد [illegible] که در اصل [illegible] علی [illegible]

حین نون تاکید [illegible] در نون تاکید تقیله امد

زیرا که واقع شد [illegible] ز نون تاکید تقیله [illegible]

تا لیبلیدعوا لیتدعو اک [illegible] لیدعو ان لیتدعو ان [illegible] لیدعن

که در اصل لیدعو [illegible] حین نون تاکید تقیله [illegible] التقا

ساکنین [illegible] واو و نون [illegible] در و کلمه حین التقا ساکنین

[illegible] در و کلمه [illegible] جایز نیست [illegible] حرف کردند [illegible]

باقی که [illegible] دلالت کند بر حذفیت واو تا [illegible] لیدعو گشت لیدعن

لیدعوان که در اصل لیدعوان [illegible] نون تاکید [illegible]

[illegible] حین التقا [illegible] نون [illegible] در کلام عرب [illegible]

[illegible] الف [illegible] ثالث [illegible] در آوردند تا اجتماع ثلاث [illegible]

[illegible] نون تاکید ثقیله را نیز مکسور [illegible] زیرا که [illegible]

[illegible] نون تاکید ثقیله [illegible] لیدعون [illegible]

لیدعوا [illegible] لیدعن لیدعن لا یدعن لیدعن که در اصل [illegible]

[illegible] حین [illegible] اخرش را جزم کردند علامت

[illegible] للالف [illegible] ادعی [illegible]

لیدعی لیدعیا لیدعین [illegible] لیدعیا لیدعو لیدعیا [illegible]

که در اصل [illegible] لیدعیان [illegible] حین [illegible]

[illegible] اخرش را جزم کردند علامت جزم سقوط [illegible] عوض رفع [illegible]

[illegible] لیدعیان [illegible] لیدعون [illegible] گشت لیدعیا

لیدعوا [illegible] لیدعی [illegible] لیدعین که [illegible]

[illegible] حین [illegible] اخرش را جزم کردند [illegible]

[illegible] لا [illegible] بدخل [illegible] لیدعین [illegible]

ل يدعُنّ لندعُنّ ... يدعُنّ تدعُنّ [illegible]

... يدعونّ نون تاکید ثقیله ... يدعونَّ ضمير [illegible]

تا بيان متصل ... قبل از نون تاکید ثقیله مبنی بر ... تا [illegible]

[illegible] ... حيث ... که [illegible] ... زيرا مدغم ... علامت ...

او ... الف بل حرکت ... را ... لندعُنّ که ... لتدعُنّ که در اصل لتدعو

... کوند حذف نون تاکید ثقیله ... نون متصل ... التقای ساکنین ... میان

واو ... مدغم ... در حده ... حذف واو ما قبل او

... واو را حذف ... در ... نون ... ثقیله ... که

بر حذف واو ليدعُنّ تدعُنّ اللامر ... را ... کردند

کردند ... علامت استقبال بعد ... را حذف کردند ... از حرف

استقبال ... حرف استداب ... کلمه ... کلمه ...

کلمه ... در ... آخرش را ... کردند ...

وقفه ... حرف علت ... را از فعل مضارع مطلق بنا کرده

حرف اول را حذف کردند بجای او میم مفتوح ... در آخرش ...

... طبع ... در آوردند ... تا ... مدعُوّ ... بعده ...

بعد ... التقای ساکنین ... واو ... واو را

حذف کردند ... مدعُوٌّ ... مدعُوّ ...

فعل مضارع مطلق بنا کردند حرف اول را حذف کردند بجای او میم ... در آخر

... در آخرش ... و تنوین ... در آوردند ... تا ... بفعل

... گشت یدعو ... واو متحرک ما قبلش مفتوح آن واو را ...

کردند یا حرکت ... ما قبلش مفتوح ...

به ... کردند ... واو ... در فعل ماضی معلوم بالف ... در ...

بالف بدل کرده [illegible] نون [illegible] واقع شده

[illegible] ضم بنون [illegible] تخفیف [illegible] بعده یا متحرک [illegible]

اول یا را بالف بدل کرده [illegible] یا را [illegible] اختند بعده یا ساکن [illegible]

مفتوح آن یا را [illegible] کردند با [illegible] واو که در [illegible]

ما را کرده شد بعده [illegible] بالف بدل کردند [illegible] شد مدعی

گشته مدعات [illegible] اسم واحد بود چون [illegible] که اسم [illegible]

ساخته بود آخرش الف و نون [illegible] یا [illegible]

تا از مدعات [illegible] مدعاتان [illegible] جمع مکسر

مدعات وا اسم واحد بود [illegible] اسم واحد [illegible] جمع تکسیر [illegible]

[illegible] یا [illegible] الف از [illegible] جمع مکسر [illegible] فی ما بعد

[illegible] جمع مکسر [illegible] کسره دادند و تاء وحده را حذف کردند تا از مدعات

گشته مداعی [illegible] جمع واو که در [illegible] معلوم بالف بدل کرده شده بود [illegible]

بدل کرده بعده التقاء ساکنین [illegible] میان [illegible] تنوین الف را حذف کردند

مداع شد با صیغه مداعو [illegible] و ثقیل [illegible] اختند بعده التقاء ساکنین

[illegible] واو و [illegible] واو را حذف کردند مداع با صیغه مداعو بود ضمه بوا و ثقیل بود

آن [illegible] اختند بعده التقاء ساکنین که میان [illegible] واو و تنوین واو را حذف

کردند [illegible] نیز حذف کردند [illegible] حرف بعده [illegible] واو با

[illegible] در آوردند تا واو عود نکند [illegible] واو

ثقیل [illegible] وزن خفیف [illegible] مداع شده

با صیغه [illegible] بعد واو متحرک [illegible] واو را بیا بدل کردند

[illegible] از کسره حقیقی بود [illegible] واو را بیا بدل کردند

واقع [illegible] آن واو را بیا بدل کردند

شده در موضع جیم ... واو را بیا بدل کردند
تا بعده ضمه بیا ثقیل بود آن چه بعد التقاء ساکنین شد میان
یا و تنوین یا را حذف کردند تا قاع ... ضمه یا ثقیل بود آن یا را
بعده التقاء ساکنین شد میان یا و تنوین پس یا را ... و تنوین را
حذف کردند زیرا که منع صرف ... بعوض ... یا بحرکت و ابتداء
تنوین را آخرش در آوردند یا بعده ... زیرا که یا ثقیل است و تنوین خفیف است
تا خفت مطلوب است قاع است یا ... یا ... جمع مکسر
مدعاشی است مدعات ... اسم ... خلاصه کن که اسم واحد را جمع مکسر
ساختند ... کردن ... الف ... او ... حرفا ... مفتوح ...
یافته دادند سوم جای الف از برای جمع مکسر در آوردند ... که ما بعد
جمع مکسر بعد از آن را کسره دادند و تا واحده را حذف کردند و تنوین را نیز
حذف کردند زیرا که منع صرف ... مدعو ... گشت ... مدعو شد بعده ضمه بود ثقیل
بودن را انداختند بعوض او تنوین را آخرش در آوردند بعده التقاء ساکنین
شد میان واو و تنوین واو را حذف کردند ... شد ... مدعو بعده ضمه بر واو
ثقیل بود آن را انداختند بعوض او تنوین را آخرش در آوردند بعده التقاء
ساکنین شد میان واو و تنوین واو را حذف کردند و تنوین را نیز حذف کردند
زیرا که منع صرف بعده بعوض واو یا بحرکت ... و تنوین را آخرش در آوردند
تا واو [illegible] نکند چرا که واو ثقیل است و تنوین خفیف است در این خفت مطلوب است
... شد یا ... مدعو بود واو متحرک ما قبلش ... آن واو را بیا بدل کردند
تا خروج ... از کسره ... ضمه تعذر ... آن واو را بیا بدل کردند
یا واو واقع شد بحکم حرف ... آن واو را بیا بد
یا واو واقع شده در موضع ... ضمه بود آن واو را بیا بدل کردند

مداعی

تا ماعی شد بعد ضمه [illegible] شد بعد التقاء [illegible]

بعوض از تنوین [illegible] التقای ساکنین

واو و تنوین واو را حذف کرد [illegible] با یای [illegible] ضمه [illegible]

آن را انداختند بعوض [illegible] را [illegible] در آوردند بعده التقای ساکنین

[illegible] میان واو و تنوین [illegible] را [illegible] تنوین را [illegible] حذف کردند

[illegible] منع صرف [illegible] بعوض [illegible] حرکت با تنوین [illegible] در آخر [illegible]

تا با [illegible] نکنند [illegible] ثقیل [illegible] و تنوین [illegible] خفت [illegible]

مدا [illegible] تصغیر [illegible] تأنیث [illegible] اسم مکبر [illegible]

که اسم مکبر را معلوم [illegible] گرداند [illegible] اصل [illegible]

[illegible] اول را ضمه دادند [illegible] سیوم [illegible] تصغیر [illegible] آوردند

[illegible] از باب تصغیر بعد آن را کسره دادند [illegible] حرکت [illegible]

[illegible] معلوم با الف بدل کرده [illegible] الف

بدل کردند بعده التقای ساکنین [illegible] الف و تنوین الف را حذف کردند

[illegible] ثقیل بود آن را انداختند بعده التقای ساکنین

[illegible] واو را حذف کردند [illegible]

[illegible] مکسور ان واو را بیا بدل کردند [illegible] از کره [illegible]

تقدیر [illegible] واو را بیا بدل [illegible] واو [illegible] کسره ان واو را

بیا بدل کردند [illegible] موضع [illegible] ان واو را بیا

[illegible] ثقیل بود ان را انداختند بعده التقای ساکنین

[illegible] را حذف کردند [illegible]

مضارع [illegible] بنا کردن حرف [illegible] را حذف کردند [illegible] میم مکسوره در [illegible]

آوردند ما قبل آخر را فتحه [illegible] دادند [illegible] در آخر [illegible]

[illegible] ساکن [illegible] آوردند [illegible] اسمیت [illegible] نفعل [illegible]

سیم از الف [illegible] بدل کردند با واو

[illegible] مفتوحه آن واو [illegible] واو را ادغام [illegible]

[illegible] ساکن ما قبلش مفتوح [illegible] با الف بدل کردند با جمع واو [illegible]

[illegible] ما قبلش مضموم با الف بدل [illegible] شد بعد [illegible] الف بدل کردند بعده

[illegible] ساکن شد میان هر دو [illegible] همزه مضموم بدل کردند

[illegible] مدغم [illegible] ثالث [illegible] واحد بعد چنین خواستن

[illegible] واحد را [illegible] شد [illegible] الف و نون مکسور [illegible] دردند با و

[illegible] را [illegible] ادغام [illegible] کشت مدغم [illegible] شد

با مدغم [illegible] جمع تکسیر [illegible] کشت مدغم [illegible] اسم واحد بعد چنین خواستن

[illegible] اسم واحد را جمع تکسیر ساختند حرف اول و ثانی را فتحه دادند سیوم [illegible] الف

از برای جمع تکسیر [illegible] حرفی که ما بعد از الف جمع تکسیر بود آن را کسره دادند

[illegible] واحد را حذف کردند و تنوین را نیز حذف کردند از برای

منع صرف [illegible] بعده واو ساکن ما قبلش مکسور آن واو را با

بدل کردند [illegible] بعده واو و یا بهم آمدند نخستین حرف از آن ساکن

واو را با کردند [illegible] بعده دو حرف از یک جنس بهم آمدند اول

ساکن ثانی متحرک اول را در ثانی ادغام کردند [illegible]

[illegible] تصغیره [illegible] مدغم [illegible] اسم [illegible] چنین خواستن که اسم مکبر را

مصغر سازند [illegible] که [illegible] بعد حرف اول

را ضمه [illegible] ثانی را فتحه سیوم [illegible] بعد از یا

تصغیر بود آن را کسره دادند [illegible] بعده واو

ساکن ما قبلش مکسور آن واو را با بدل کردند [illegible] واو و یا بهم آمدند

نخستین حرف از یشان ساکن واو را با کردند [illegible] بعده دو حرف

از یک جنس بهم آمدند نخستین حرف از یشان ساکن ثانی متحرک اول را در ثانی

[illegible]

اول [illegible] ما قبلش [illegible]

(83)

بشد ادعا را از یدعو ما کردیم تدعو مضارع معلوم بود چنین دانستن

که فعل مضارع معلوم را اسم مفعول سازند ذکر کردن سوی [illegible] که اصل

او یدعو بود حرف [illegible] را حذف کردند بجای او همزه مفتوحه در اولش

در آوردند ما قبل آخر را فتحه دادند تا از یدعو گشت ادعو شد بعده واو متحرک

ما قبلش مفتوح آن واو را با الف بدل کردند با حرکت یا را انداختند بعده

یا ساکن ما قبلش مفتوح آن واو را با الف بدل کردند یا چون واوی که در

فعل ماضی معلوم با الف بدل کرده شده بود درین نیز با الف بدل کردند بود ادعا

یا چه ادعو بود واو واقع شد پس از الف [illegible] ضمه شد واو را

با یا بدل کردند ادعی شد بعده یا متحرک ما قبلش مفتوح آن یا را با الف بدل کردند

با حرکت یا را انداختند بعده یا ساکن ما قبلش مفتوح آن یا را با الف بدل کردند

یا چون واوی که در فعل ماضی معلوم با الف بدل کرده شده بود درین نیز با الف بدل

ادعا شد ادعیان ادعیا ادعیت ادعتا اسم واحد بود چون خواستن که اسم واحد

را تثنیه سازند ذکر کردن سوی [illegible] که اصل او ادعو بود در آخرش الف و نون

مکسوره در آوردند یا الف و نون مکسوره در آوردند تا از ادعو گشت ادعوان

شد یا ادعوین شد بعده واو واقع شد در موضع چهارم [illegible] واو

را با یا بدل کردند ادعیان شد یا ادعیین شد ادعون جمع [illegible] ادعو [illegible] ادعا

واحد بود چون خواستن که [illegible] را جمع [illegible] سازند ذکر کردن سوی [illegible] که اصلش

ادعو بود در آخرش واو و نون [illegible] یا و نون در آوردند تا از ادعو

گشت ادعوون شد یا ادعوین شد [illegible] ادعوون بود ضمه بر واو ثقیل بود آن را انداختند

بعده التقای ساکنین شد میان [illegible] دو واو واو اول را حذف کردند ادعون شد

یا چه ادعوین بود واو متحرک ما قبلش مفتوح آن واو را با الف بدل کردند با حرکت

یا را انداختند بعده یا ساکن ما قبلش مفتوح آن واو را با الف بدل کردند یا چون

واوی که در فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده شده بود در نهی نیز بالف بدل
کردند بعده التقاء ساکنین شد میان الف و واو الف را حذف کردند
اُدْعَوْنَ شد یا چه اُدْعُوُوْنَ بود واو واقع در موضع چهارم نبود و ضمه نقل
آن واو را بیا بدل کردند اُدْعُيُوْنَ شد ضمه بیا ثقیل بود آن یا را انداختند
بعده التقاء ساکنین شد میان یا و واو یا را حذف کردند اُدْعُوْنَ
یا چه اُدْعُيُوْنَ بود یا متحرک ما قبلش [illegible] آن یا را بالف بدل کردند یا حرکت
یا را انداختند بعده یا ساکن ما قبلش مفتوح آن یا را بالف بدل کردند
یا چنین یائی که در فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده شده بود در نهی نیز بالف
بدل کردند بعده التقاء ساکنین شد الف و واو الف را حذف کردند
اُدْعَوْنَ شد یا چه اُدْعُوِيْنَ بود کسره بواو ثقیل بود آن را انداختند
بعده التقاء ساکنین شد میان واو و یا واو را حذف کردند اُدْعَيْنَ شد
یا چه اُدْعُوِيْنَ بود واو متحرک ما قبلش مفتوح آن واو را بالف بدل کردند یا
حرکت یا را انداختند بعده یا ساکن ما قبلش مفتوح آن واو را بالف
بدل کردند یا چنین واوی که در فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده شده بود
در نهی نیز بالف بدل کردند بعده التقاء ساکنین شد میان الف و یا الف
را حذف کردند اُدْعَيْنَ شد یا چه اُدْعُوِيْنَ بود واو واقع شد
در موضع چهارم نبود و ضمه نبود آن واو را بیا بدل کردند
اُدْعُيِيْنَ شد کسره بیا ثقیل بود آن را انداختند بعده التقاء ساکنین
شد میان هر دو یا یا اول را حذف کردند اُدْعَيْنَ شد یا چه [illegible]
اُدْعُيِيْنَ یا متحرک ما قبلش مفتوح آن یا را بالف بدل کردند یا
حرکت یا را انداختند بعده یا ساکن ما قبلش مفتوح آن یا را بالف
بدل کردند یا چنین یائی که در فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده شده
بود در نهی نیز بالف بدل کردند بعده التقاء ساکنین شد [illegible] الف

تمّا النوزا

یا الف را حذف کردند ادعی گشت ادعا با [illegible] کرده

اسم واحد بود چون [illegible] که اسم واحد است تکسیر [illegible] سکون بود

اصلش که اصل ادعاو [illegible] حرف واو مفتوح [illegible] را [illegible]

الف [illegible] جمع تکسیر در آوردند [illegible] جمع تکسیر

[illegible] با کسره [illegible] دادند تا [illegible] گشت ادعو

ضمه بر واو ثقیل بود آن را انداختند [illegible] در آخرش در آوردند

بعده التقاء ساکنین شد میان واو و تنوین [illegible] را حذف کردند ادعٍ

یا [illegible] ادعو [illegible] واو [illegible] ما قبلش مکسور [illegible] بدل کردند یا

تا فرق [illegible] کسره [illegible] ضمه [illegible] واو را بیا بدل

با واو واقع [illegible] طرف [illegible] کسره آن واو را بیا بدل کردند

یا [illegible] واقع [illegible] موضع [illegible] ضمه [illegible] واو را بیا بدل کردند

ادعی [illegible] بعده ضمه بیا ثقیل بود آن را انداختند [illegible] تنوین در آخرش

در آوردند بعده التقاء ساکنین شد میان یا و تنوین یا را حذف کردند

ادعٍ [illegible] اسم [illegible] که اسم [illegible]

[illegible] اول [illegible] تا [illegible] سوم [illegible] تصغیر در آمدند [illegible]

که [illegible] تصغیر آن را کسره دادند [illegible] گشت [illegible]

که در [illegible] الف بدل کردند [illegible] بالف بدل کردند

بعده التقاء ساکنین شد میان الف و تنوین الف را حذف کردند [illegible]

یا [illegible] ضمه بر واو ثقیل بود آن را انداختند بعده التقاء ساکنین شد

[illegible] و تنوین واو را حذف کردند [illegible] واو

[illegible] واو را بیا بدل کردند تا [illegible] کسره [illegible]

ضمه [illegible] واو را بیا بدل کردند [illegible] واقع [illegible]

[illegible] آن واو را بیا بدل کردند یا [illegible] واقع شد در موضع [illegible]

[illegible] ضمه [illegible] آن واو را بیا بدل کردند ادعی شد بعده ضمه بیا [illegible]

ثقیل بود آن را انداختند بعده التقاء ساکنین شد [illegible] و تنوین یا را حذف کردند

دغاوی مثل دغیا دغیا با الف آخر مد نکردند آخر اسم واحد بود چنین خواستند
که اسم واحد را مؤنث سازند حرف اول را ضمه دادند و حرف دوم را فتحه دادند
ثالث را ساکن کردند رابع را برای علامت تأنیث الف آخر زیادت آوردند و مؤنث گردید
تا از معنا دغوا گشت دغوا شد چنین داوری که در اسم تفضیل بیا بدل کردند
بود دریی نیز تا الف بدل کردند دغیا شد دغیان تثنیه دغیات دغیا اسم
واحد بود چنین خواستند که اسم واحد را تثنیه سازند دگر کردن بنون اصلش
ندارد اصل او دغوا بعد در آخرش الف و نون در آوردند یا یا و نون مکسوره
آوردند بعده الف و ساکنین شد میان هر دو الف یا الف یا حرف
الف او را یا الف ثانی را بیای مفتوحه بدل کردند تا از دغیا گشت
دغیان یا دغیین شد بعده دو حرف از یکجنس بهم آمدند نخستین حرف هر دو
متحرک گشت او را اندیشه بعده اول ساکن ثانی متحرک اول را در ثانی
ادغام کردند دغیان یا دغیین شد دغیات جمع مؤنث سالم دغیا
دغیا است دغیا اسم واحد بود چنین خواستند که اسم واحد را جمع مؤنث
سازند در آخرش الف و تا از برای علامت جمع مؤنث سالم زیادت در آوردند
تا از دغوا گشت دغیات شد بعده دو حرف از یکجنس بهم آمدند نخستین
حرف ساکن ثانی ا ول ساکن ثانی متحرک اول را در ثانی ادغام کردند
دغیات شد دغا جمع تکسیر دغیا است دغیا اسم واحد بود چنین خواستند
که اسم واحد را جمع تکسیر سازند در کردن بنوی اصلش که اصل او دغوا
بود حرف اول و ثالث را ضمه دادند و ثانی را فتحه دادند تا علامت
واحد را حذف کردند تا از دغوا گشت دغوت شد چنین داوری که
در اسم تفضیل الف بدل کرده است بود در اینجا نیز تا الف بدل کردند
دغا شد دغیا تصغیر دغیا است دغیا اسم مکبر بود چنین خواستند
که اسم مکبر را مصغر سازند در کردن بنوی اصلش که اصل او دغوا

حرف

حرف اول را ضمه دادند ثانی را فتح بسبب یای تصغیر و آن بعد

که ما بعد از یای تصغیر بود آن را کسره دادند تا از دو اشتباه محفوظ ماند

جمع و تثنیه ... حرف زائد را ساکن ... و او را یا کردند و یا را ...

بوده از حرف یکجنس بهم آمدند ... حرف اول ساکن

ثانی متحرک اول را در ثانی ادغام کردند ... شد

باب دوم از فعل ... فعل یفعل آمده است چون رمی یرمی

رمیاً فهو رام و ذاک مرمی ... لم یرم لم یرما لم یرموا ...

... لیرم الامر منه ارم والنهی عنه لا ترم الظرف منه مرمی والآلة

منه مرمی ... مرمیات ... والفعل ... منه ارمی والمؤنث منه رمیا

... منها ... اصل رمی رمی بود اسم مصدر

... اسم مصدر فعل ... معلوم ساختند حرف اول و ثانی را

بر حال خود گذاشتند ... حرف اول و ثانی را

... دادند ... مصدر یا را حذف کردند از برای ... کردن فعل

... رمی بوده یا متحرک ما قبلش مفتوح آن یا را بالف

بدل کردند یا حرکت یا را ... بعد یا ساکن ما قبلش مفتوح

آن یا را بالف بدل کرده ... در ... فعل ما ...

معلوم یا الف بدل کرده شده بود ... بالف بدل کردند ...

... مصدر معلوم ... احسن

باب سیوم از ... فعل یفعل

آمده است چون رضی یرضی رضا ... فهو راض ... رضی ...

بنا کردن رضی اسم مصدر بود بمعنی خشنود شدن که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم ساختند
حرف اول و ثالث را [illegible] فتحه [illegible] [illegible] و [illegible]
و ثالث را فتحه دادند [illegible] یا کسره دادند و تنوین مصدر را
حذف کردند [illegible] بنا کردن فعل ماضی [illegible] رضو گشت [illegible]
واو متحرک ما قبل مکسور آن واو را بیا بدل کردند تا [illegible]
از کسره [illegible] [illegible] آن واو را بیا بدل کردند [illegible]
واقع [illegible] طرف [illegible] از کسره آن واو را بیا بدل کردند [illegible]
شد رضی که در اصل [illegible] بود [illegible] [illegible]
در فعل ماضی معلوم یا مضارع [illegible] بیا بدل کرده [illegible]
بیا بدل کردند [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
باب چهارم از فعل ثلاثی مجرد ناقص یائی بر وزن فعل یفعل
[illegible] آمده است چون خشی یخشی خشیا [illegible] خشی را
بنا کردن خشی اسم مصدر بود [illegible] که اسم مصدر
را فعل ماضی معلوم ساختند حرف اول و ثالث را [illegible]
[illegible] را کسره دادند یا حرف اول و ثالث را فتحه دادند [illegible]
کسره دادند و تنوین [illegible] را حذف کردند [illegible]
بنا کردن فعل ماضی از خشی گشت خشی
[illegible] مصدر معلوم [illegible] معنای او [illegible]
باب پنجم از فعل مجرد ناقص [illegible] بر وزن فعل یفعل [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] بنا کردن [illegible]
[illegible] که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم ساختند [illegible]
[illegible] که در اصل [illegible] [illegible] حرف [illegible] بر [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

وثانی را فتحه دادند با حرف اول وثانی وثالث را فتحه دادند وتنوین
مصدر یا را حذف کردند از برای بنا کردن فعل ماضی رخو گشت رخو شد
واو متحرک ما قبلش مفتوح آن واو را با الف بدل کردند با حرکت واو
را انداختند بعده باب رسید ما قبلش مفتوح آن واو را با الف
بدل کردند با جمیع واوی که در فعل ماضی مضارع معلوم بالف
بدل کرده شده بعده رخی نیز با الف بدل کردند رخا گشت
رخی که در اصل رخو بود چنین واوی که در فعل [illegible] مضارع
معلوم بیاید بدل کرده شده بعده رخی نیز با الف بدل کردند
رخی با مصدر معلوم دیده است مشتق است وچرا مشتق است
باب ششم از ثلاثی مجرد ناقص واوی که بروزن فعل یفعل فعلا آمده است
چون رخو یرخو رخوا ورخاوة بود رخو را از رخو بنا کردن
رخو رخوا اسم مصدر بود [illegible] که اسم مصدر را فعل
ماضی معلوم ساختند حرف اول وثالث را بر حال خود گذاشتند
وثانی را ضمه دادند با حرف اول وثالث را فتحه دادند وثانی را ضمه
دادند وتنوین مصدر یا را حذف کردند از برای بنا کردن فعل ماضی از
رخو گشت رخو [illegible] رخو را از رخاوة بنا کردن رخاوة
اسم مصدر بود چنین شناختن که اسم مصدر را فعل ماضی معلوم ساختند
حرف اول ورابع را بر حال خود گذاشتند وثانی را ضمه دادند با حرف اول
ورابع را فتحه دادند وثالث را ضمه دادند الف وتا وتنوین مصدر یا
را حذف کردند از برای بنا کردن فعل ماضی از رخاوة گشت رخو
سه شد رخو ورخاوة این هر دو مصدر معلوم بر حال خود است
[illegible] این [illegible] دو مصدر [illegible] شناخته [illegible]

باب [illegible] که بروزن فعل یفعل فعل آمده است چون رمى يرمى [illegible] رميا

رماه وارمی یرمی ارمی رمی لم یرم لم یرمیا لا یرم لا یرمیا لیرم لیرمیا والامر منه ارم

والنهی عنه لا ترم لا ترمیا والظرف منه مرمی والالة منه مرمی ومرماة

وافعل التفضیل منه ارمی والمونث رمیی وتثنیتهما رمیان والجمع منه رموا [illegible]

رماة آرمی [illegible] بنا کردن رمی اسم مصدر بود چون [illegible] که آن اسم مصدر را

فعل ماضی معلوم ساختند حرف اول و ثالث را بر حال خود گذاشتند

و ثانی را فتحه دادند یا حرف اول و ثانی و ثالث را فتحه دادند و

تنوین مصدر را حذف کردند از برای بنا کردن فعل تا [illegible]

گشت رمی شد یا متحرک ما قبلش [illegible] آن یا را بالف بدل کردند یا

یا را انداختند بعده یا ساکن ما قبلش [illegible] آن یا را بالف بدل کردند [illegible]

شد رمیا بر حال خود [illegible] در اصل [illegible] بود یا [illegible]

ما قبلش مفتوح آن یا را [illegible] بدل کردند یا حرکت یا را انداختند

بعده یا ساکن ما قبلش آن یا را بالف بدل کردند [illegible] شد یا [illegible]

[illegible] ثقیل بود آن را انداختند میان یا و واو یا را انداختند [illegible]

[illegible] که در اصل [illegible] بود یا متحرک ما قبلش مفتوح

آن یا را بالف بدل کردند یا حرکت یا را انداختند بعده یا ساکن

ما قبلش مفتوح آن یا را بالف بدل کردند بعده التقای ساکنین

شد میان الف و تا الف را حذف کردند [illegible] که در

اصل [illegible] بود یا متحرک ما قبلش مفتوح آن یا را بالف بدل

کردند یا حرکت یا را انداختند بعده یا ساکن ما قبلش مفتوح

آن یا را بالف بدل کردند [illegible] بعده التقای ساکنین

شد میان الف و [illegible] الف را حذف کردند [illegible] شد

[illegible]

بر حال خود است تثنیه را [illegible] بنا کردن زیرا که فعل ماضی معلوم جمع

جمع خواستن که فعل ماضی معلوم با فعل مضارع معلوم است [illegible]

که حرف از حروف [illegible] مفتوح [illegible] و [illegible] در [illegible]

در کلمه تا توالی اربع [illegible] لازم شود ما قبل [illegible] دادند

و در آخر [illegible] اعراب رفع دادند [illegible] تا

[illegible] حرکت [illegible] متحرک ما قبلش مفتوح ازان یا را

بالف بدل کردند حرکت یا را انداختند بعده یا ساکن ما قبلش

مفتوح ازان یا را بالف بدل کردند [illegible]

[illegible] حرکت همزه [illegible] کرده ما قبلش [illegible]

حرکت همزه نقل کرده [illegible] بعده التقا [illegible] شد

میان [illegible] همزه را حذف کردند [illegible]

[illegible] حرکت [illegible] تبدیل ازان [illegible] دادند تثنیه [illegible]

[illegible] که در اصل [illegible]

[illegible] بود حرکت همزه نقل کرده ما قبلش [illegible]

داشتند بعده التقا [illegible] همزه [illegible] حذف کردند [illegible]

[illegible] شد [illegible] بود حرکت همزه را نقل

کرده [illegible] داشتند بعده التقا [illegible] شد میان [illegible]

همزه را حذف کردند حرکت که [illegible] داشته بود ان را [illegible]

[illegible] که در اصل [illegible]

بود [illegible] ما قبلش مفتوح ازان یا را بالف بدل کردند یا حرکت

یا را انداختند بعده یا ساکن ما قبلش مفتوح ازان یا را بالف بدل

کردند بعده التقای ساکنین شد الف و واو والف حذف کردند

میان یا و واو یا را حذف کردند

[illegible]

... ون شدند بعده حرکت همزه را نقل [illegible]
بعده التقاء ساکنین شد میان ... لکن همزه را ضعیف ...
... شد ... حرکتی ...
حرکتی که متعلق داشته بود آن را بهر داد ... شد
... که در اصل ... بود کسره ... نقل ... را
... بعده التقاء ساکنین میان هر دو یا ... را حذف ... شد
... شد ... یا متحرک ما قبلش مفتوح ... را
با الف بدل کردند با حرکت ... انداختند بعده یا ساکن ما قبلش مفتوح
... یا را با الف بدل کردند ... واو ... ما قبلش ... معلوم بالف
... با الف بدل کردند بعده التقاء ساکنین
میان الف و یا الف را حذف کردند ... شد بعده حرکت
همزه را نقل کرده ... بعده التقاء ساکنین شد ... لکن
همزه را حذف کردند حرکتی که متعلق داشته بود ... را بهر
دادند ... شد ... معلوم ... ساکن ...
... که ... اصل ... چون ...
...
... اسم مصدر بود چون خواستیم که
اسم مصدر را فعل ماضی معلوم سازیم حرف اول مثلثی را فتح دادیم
ثانی و ثالث و خامس را ... ساکن ... اول را فتح دادیم
ثانی و ثالث و خامس را فتحه دادیم ... مصدر ... را حذف
کردیم ... فعل ماضی ...

[illegible]

بود یا متحرک ما قبلش مفتوح ان یا را بالف بدل کنند یا حرکت یا
را اخفا کنند بعده یا ساکن ما قبلش مفتوح ان یا را بالف بدل کردند
التقا ساکنین شد بعده حرکت همزه را نقل کرده معلق داشتند
بعده التقا شد میان سه نون آخر را حذف کردند حرکتی که
معلق داشته بود ان را بر دادند ارتن شد اریت که در
اصل ارایت بود حرکت همزه را نقل کرده معلق داشتند بعده التقا
شد میان یا و همزه و همزه را حذف کردند اریت شد
اروا که در اصل ارأیوا بود یا متحرک ما قبلش مفتوح ان یا را بالف
بدل کنند یا حرکت یا را اخفا کنند بعده یا ساکن ما قبلش
مفتوح ان یا را بالف بدل کردند بعده التقا ساکنین الف
بود و الف را حذف کردند ارأوا شد یا چنانکه ارأیو بود بعد
ضمه یا ثقیل بود ان را اخفا کنند بعده التقا ساکنین یا و واو
را یا را حذف کردند ارءوا شد بعده حرکت همزه را نقل
کرده معلق داشتند بعده التقا شد میان سه نون آخر
همزه را حذف کردند [illegible] حرکتی که معلق داشته بود
ان را بر دادند اروّن شد [illegible] که در اصل [illegible]
بود یا متحرک ما قبلش مفتوح ان یا را بالف بدل کردند یا حرکت
یا را اخفا کنند بعده یا ساکن ما قبلش مفتوح ان یا را بالف
بدل کردند بعده التقا ساکنین شد میان الف و تا الف
را حذف کردند ارأت شد بعده حرکت همزه را نقل کرده
معلق داشتند بعده التقا شد میان سه نون آخر همزه را
حذف کردند حرکتی که معلق داشته بود ان را بر گردانیدند

آرَئَتْ شند آرَئْ که را اصل اَرْءَيْتَ بود یا متحرک مفتوح ...
آن یا را بالف همساکن شدند یا ... یا را ابتدا خفیف بود ...
ما قبلش مفتوح آن یا را بالف بدل کردند ... بعد التقاء شد
الف و تا الف را حذف کردند ... شد بعده ...
همزه را نقل کرده معلق ... شدند بعده التقا شد میان ...
تو اکنون همزه را حذف کردند ... که معلق ... شد ... اول ...
اَرَ تا شند اَرَیْ اَرَیْتِ اَرَیْتُ اَرَیْتُم اَرَیْتُنَّ اَرَیْتُمَا اَرَیْتَا اَرَیْنَ ...
اَرَیْتُ اَرَیْتَا ... در اصل اَرْءَیْتُنَّ ... اَرْءَیْتُمْ ...
اَرَیْتَ اَرَیْتُمَا اَرَیْتُمْ اَرَیْتِ اَرَیْتُنَّ ... بعد ...
را نقل کرده معلق ... بعده التقا ... میان ...
همزه را حذف کردند ... اَرَیْتَ ... اَرَیْتُمَا اَرَیْتُمْ ...
اَرَیْتِ اَرَیْتُمَا اَرَیْتُنَّ اَرَیْتُ ... را از ابتدا
کردن ... فعل ماضی معلوم ... خواستن ... فعل ماضی معلوم
را فعل مستقبل معلوم ... بار ... کردن ... اصل ...
... حرف ... حروف ... بعد ... در ...
ما قبل ... کرده ... حرف ... اصل ... بعد ... و بعد ...
... گشت ... نَرَیْ ... نَرَیْ ...
... نَرَیْ ... بعده دو همزه جمع شدند ... ثقیل ...
همچنین ثقیل بود ... همزه ... را حذف کردند ... زیرا ...
و ... در ... فی ... همزه حذف کردند زیرا ... باب

...باب ... از ... الف ... مشتق

یرگی ترگی ارگی ترگی شد بعده حرکتِ یا را نقل کرده م
معلق داشتند بعده التقا شد میان ساکنین همزه را حذف
کردند حرکتی که معلق داشته بود آن را بهمزه دادند یرگی ترگی
یرگی ترگی شد مثل یرگی یاپ که در اصل یرگی یاپ
یرگی یاپ بود بعده حرکت همزه را نقل کرده معلق داشتند
بعده التقا شد میان همزه و یا همزه را حذف کردند حرکتی که معلق
داشته بود آن را بیرادادند یرگی یاپ یرگی یاپ یرگی ترگی
که در اصل یرگی ترگی بود بعده حرکت همزه را نقل کرده معلق
داشتند بعده التقا شد میان ساکنین همزه را حذف
کردند حرکتی که معلق داشته بود آن را بیرا دادند یرگی ترگی
شد مثل یرقون ترقون که در اصل یرقون ترقون بود
ضمه یا ثقیل بود آن را نقل کرده معلق داشتند ما قبل واو ساکن
از جهت حرکت ما قبل بعده التقا شد میان یا و واو یا
را حذف کردند یرقون ترقون شد ما حیه یتوکن
یتوکن بود ضمه یا ثقیل بود آن را نقل کرده معلق دا
بعده التقا شد میان یا و واو یا را حذف کردند حرکتی که معلق
داشته بود آن را بهمزه دادند یرقون ترقون شدند
یا یرقون ترقون بود ضمه یا ثقیل بود آن را اسقاط کردند
بعده التقا شد میان یا و واو یا را حذف کردند ترقون

ترَوُنَّ بود کسرهٔ همزه را بضمه بدل کردند از جهت
واو یا از جهت باقی ماندن واو یا تا خروج نباشد از کسره حقیقی
بسوی ضمه نقد ترَؤُوْنَّ ترَوُنَّ بود ترَوُنَّ
ترَیِنَّ بود یا که در فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده
شده بود درین نیز بالف بدل کردند بعده التقا ساکنین
شد الف و واو الف را حذف کردند ترَوُنَّ ترونا
بود شد بعده کسره همزه را بضمه بدل کردند از جهت مناسبت
واو یا از جهت باقی ماندن واو یا تا خروج نباشد از کسره حقیقی
بسوی ضمه نقد ترَؤُوْنَ ترَوُنَ شد بعده حرکت
همزه را نقل کرده بما قبل داشتند بعده التقا شد میان ساکن
همزه را حذف کردند حرکتی که ماقبل داشتند بود آن را
همزه را داند ترَوُنَ شد ترَیْنَ که واحد
ترئِینَ بود کسره بما قبل بود آن را انداختند بعده التقا
ساکنین شد میان هر دو یا یا اول را حذف کردند
ترَیْنَ شد با صیغه ترئین جمع و یا که در فعل ماضی معلوم
بالف بدل کرده شده بود درین نیز بالف بدل کردند
بعده التقا شد میان الف و یا الف را حذف کردند ترین
شد بعده حرکت همزه را نقل کرده ماقبل داشتند بعده
التقا شد میان ساکن همزه را حذف کردند
حرکتی که ماقبل داشته بود آن را بر یا دادند ترین شد

لیرأینّ که در اصل لیرأیی بود یا واقع شد پس یا الف را بدل ساختند بالف
بعده ملتقی ساکنین شد ... حرکت همزه را نقل کرده ملتقی دا
بعده التقاء ساکنین شد میان یا ... همزه را حذف کردند بعوض او نون
مشدد آوردند ... حرکت که متعلق داشت بعد از آن بیا دادند
لیرأوُنّ که در اصل ... بود ... حرکت همزه را نقل کرده ملتقی ساکنین شد
بعده التقاء ساکنین شد میان یا ... همزه را حذف کردند بعوض او نون
مشدد آوردند حرکت متعلق داشته بعد از آن را بیرا دادند
... مصدر معلوم ... شده معنی ... [illegible]
... فعل ... معلوم ... [illegible]
که فعل مضارع معلوم را اسم فاعل ساختند حرف اول را حذف کردند
دو میم مضموم ... آوردند ما قبل آخر را کسره دادند و آخر
را تنوین ... از برای علامت اسمیت تا از ... گشت
... شد ... بعد از آن را انداختند بعد التقاء ساکنین شد
میان یا و تنوین یا را حذف کردند ... شد ... بعد چنین ... کرد
... مسلوم با الف بدل کرده شد بعد ... نیز با الف بدل کرده
بعد التقاء شد میان الف و تنوین الف را حذف کردند ... شد
... بعد کسره ... ثقیل بعد از آن را انداختند بعده
بعده التقاء ساکنین شد میان یا و تنوین یا را حذف
کردند ... شد ... بعد چنین ... فعل ماضی معلوم

الف بدل کرده شده بود و در بعد نیز بالف بدل کرده شد بعده
التقاء ساکنین شده میان الف و تنوین الف را حذف کردند [illegible]
مرمی گشت بهر حال [illegible] یا مرمی را از مرمی بنا کردند مرمی فعل مضارع
معلوم بعده حینئذ هو اسمی که فعل مضارع معلوم را اسم فاعل [illegible]
بعده [illegible] لسوال اصلی که [illegible] حرف اول را حذف کرده
بجای آن میم مضمومه در اولش در آوردند ما قبل آخر را کسره داده
در آخرش تنوین [illegible] در آوردند [illegible] اسمیت یا
مرمی گشت مرمی [illegible] شد ضمه بر یا ثقیل بود آن را انداختند بعده التقاء
ساکنین شد میان یا و تنوین یا را حذف کردند مرمی شد [illegible]
بعده [illegible] در فعل ماضی معلوم بالف بدل کرده شد [illegible]
بالف بدل کردند بعده التقاء ساکنین شد [illegible] الف را حذف
کردند [illegible] کسره [illegible] ثقیل آن را انداختند بعده
التقاء ساکنین شد میان یا و تنوین یا را حذف کردند [illegible]
[illegible] در فعل ماضی معلوم بالف [illegible]
[illegible] کردند بعده التقاء ساکنین شد میان الف و تنوین الف را حذف کردند [illegible]
بعده [illegible] همزه را [illegible] کرده [illegible] بعده التقاء [illegible] میان
همزه و [illegible] همزه را حذف کردند [illegible] بهر حال [illegible]
یا مرمی را از مرمی بنا کردند مرمی فعل مضارع معلوم حینئذ
هو اسمی که فعل مضارع [illegible] اسم فاعل بنا کنند
کردن لسوال اصلی که [illegible] بعده [illegible]
بجای آن میم مضمومه [illegible] در اولش در آوردند ما قبل آخر را کسره داده
[illegible] در آخرش تنوین [illegible] در آوردند [illegible]

مشترک شد ضمه یا ثقیل بود آن را انداختند التقاء ساکنین شد میان
یا و تنوین یا را حذف کردند مشترک شد با جمع ... که در
فعل ماضی معلوم با الف بدل کرده شده بود در ... نیز الف بدل کردند باز
التقاء ساکنین شد میان الف و تنوین الف را حذف کردند مشترک شد
با جمع مشترک بود کسره یا ثقیل بود آن را انداختند بعده التقاء ساکنین
شد میان یا و تنوین یا را حذف کردند مشترک شد با جمع ...
حسنی یا که در فعل ماضی معلوم با الف بدل کرده شده بود در ... نیز با الف
بدل کردند بعده التقاء ساکنین شد میان الف و تنوین الف را حذف کردند
مشترک شد مشترک ... بر حال ... یا جمع مشترک شد حرکت همزه را
نقل کرده معلق داشتند بعده التقاء ساکنین شد میان همزه ... همزه را حذف
کردند ... که معلق داشته بود آن را جا دادند مشترک شد همزه را
حذف کردند از برای متابعت فعل مضارع
تمت تمام شد کار من ... تمام ... من غلام ...

مالک این صرف میر ظهور الدین

و این نوشته ظهور الدین اگر کسی دعوی کند باطل گردد و آن دروغ گوید

۸

سواد ... کاوخانه   سنبده قاشقاری

باب ... بلوس

هزار سنگ